

T.C

ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
KAMU YÖNETİMİ ANABİLİM DALI
YÖNETİM BİLİMLER BİLİM DALI

MAKEDONYA CUMHURİYETİ'NDE YEREL
YÖNETİMLERİN VE YEREL HİZMETLERİN TEŞKİLAT
YAPISI: BUGÜNKÜ DURUM VE GELECEK
PERSPEKTİFLERİ

(YÜKSEK LİSANS TEZİ)

Ljejlja SELMANİ

BURSA 2015

**T.C.
ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
KAMU YÖNETİMİ ANABİLİM DALI
YÖNETİM BİLİMLER BİLİM DALI**

**MAKEDONYA CUMHURİYETİ'NDE YEREL
YÖNETİMLERİN VE YEREL HİZMETLERİN
TEŞKİLAT YAPISI: BUGÜNKÜ DURUM
VE GELECEK PERSPEKTİFLERİ**

(YÜKSEK LİSANS TEZİ)

Ljejlja SELMANİ

**Danışman:
Prof.Dr. Bekir Parlak**

BURSA – 2015

TEZ ONAY SAYFASI

T. C.

ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

Kamu Yönetimi Anabilim Dalı, Yönetim Bilimleri Dalı'nda 701215021 numaralı **Ljejlja Selmani**'nin hazırladığı “**Makedonya Cumhuriyeti’nde Yerel Yönetimlerin ve Yerel Hizmetlerin Teşkilat Yapısı: Bugünkü Durum Ve Gelecek Perspektifleri**” konulu Yüksek Lisans ile ilgili tez savunma sınavı, **03/08/ 2015** günü **15:30 – 17:00** saatleri arasında yapılmış, sorulan sorulara alınan cevaplar sonunda adayın tezinin/çalışmasının **Başarılı** olduğuna oybirliğiyle karar verilmiştir.

Üye (Tez Danışmanı ve Sınav
Komisyonu Başkanı)

Prof.Dr. Bekir Parlak
Uludağ Üniversitesi

Üye

Yrd. Doç. Dr. Sezgin Kaya
Uludağ Üniversitesi

Üye

Yrd.Doç.Dr. Cantürk Caner
Dumlupınar Üniversitesi

03/08/ 2015

ÖZET

Yazar Adı ve Soyadı : Ljejlja Selmani
Üniversite : Uludağ Üniversitesi
Enstitü : Sosyal Bilimler Enstitüsü
Anabilim Dalı : Kamu Yönetimi
Bilim Dalı : Yönetim Bilimleri
Tezin Niteliği : Yüksek Lisans Tezi
Sayfa Sayısı :xvi + 141
Mezuniyet Tarihi : / / 20.....
Tez Danışman(lar)ı : Prof. Dr. Bekir Parlak

MAKEDONYA CUMHURİYETİNDE YEREL YÖNETİMLERİN VE YEREL

HİZMETLERİN TEŞKİLAT YAPISI: BUGÜNKÜ DURUM VE GELECEK PERSPEKTİFLERİ

Genel olarak Cumhuriyetin idari teşkilatını, merkezden yönetim ve yerinden yönetim oluşturmaktadır. Bilimsel açıdan bakıldığında gelişmekte olan ülkelerde yerel yönetim kavramını uygulamak daha zordur. Makedonya da bu durumdadır. Makedonya Cumhuriyeti, yerel yönetimde tek katmanlı sistemi benimsemiştir. Makedonya'nın yerel yönetim reformları uzun vadeli süreçlerdir. Çünkü sorunların çözümüne olanak tanımaktadır. Bu sorunlar çözülürken yerel düzeyde kapasite geliştirme, yerel ve merkezi yönetim arasındaki değişen ilişkileri iyileştirme, iktidarda bürokratik zihniyet değişimi gibi faktörler etkili olmuştur. Kısacası Makedonya yerel yönetimlerin teşkilat yapısı ya da daha açık söylemek gerekirse yerel yönetimlerin ve yerel hizmetlerin olumlu ve olumsuz yanları ve yerel yönetim düzeyinde ne kadar ilerleme kaydedildiği konusunda bilgiler verilecektir. Makedonya yerel yönetim yaklaşımı, ülkenin zayıf yönlerinin ne kadar gelişebileceği ve iyiye gidebileceği ve nasıl daha etkileyici ve başarılı olabileceği gibi sorulara yanıt arar.

Yerel yönetim üzerine yapılan ve bir alan araştırması olan bu yüksek lisans tezinde sosyo metot teknikten faydalanarak, Makedonya Cumhuriyeti'ndeki üç belediyede (Kalkandelen, Bogovinye, Yegunovça) yerel yönetimlerin ve yerel hizmetlerin teşkilat yapısı incelenmiştir ve çalışmamızın asıl konusunu bu husus oluşturmaktadır. Dolayısıyla Makedonya Cumhuriyeti'ndeki üç belediyede (Kalkandelen, Bogovinye, Yegunovça) yerel hizmetleri verip vermediklerini, hangi alanlarda verdiklerini, yerel hizmetlerin daha etkili olması için neler yaptıklarını araştırmak çalışmamızın temel amacıdır.

Anahtar Sözcükler: Yerel yönetimler, yerel hizmetler, yapılar, Makedonya.

ABSTRATCT

Name and Surname : Ljejlja Selmani
University : Uludağ University
Institution : Social Science Institution
Field : Public Administration
Branch : Administrative Science
Degree Awarded : Master
Page Number : xvi+ 141
Degree Date : / / 2015
Supervisor (s) : Prof.Dr. Bekir Parlak

ADMINISTRATIVE STRUCTURE OF LOCAL GOVERNMENT AND LOCAL SERVICES IN MACEDONIA: ACTUAL SITUATION AND FUTURE PERSPECTIVES

The administrative organization of the government of the Republic of Macedonia can be central and decentralised. It is proven that in developing countries it is difficult to put the concept of decentralization into practice. Such is the case of Macedonia. The Republic of Macedonia has a single-tier system of local government. Macedonia's local governmental reforms are long-term processes due to the country's need to fulfil objectives such as local-level capacity enhancement, improving relations between local and the central government, changing the bureaucratic mindset in administration etc. To sum up, this work puts forward the organizational structure of administration in Macedonia, or, to put it better, the positive and negative aspects of local government, which give us information about how much progress is recorded at the local level of governance. Questions like the approach of Macedonian local governance, the legal framework and weaknesses and how these processes develop, how far we can go and how we can get more impressive and successful seek deep examination to reach the answers.

This Master Degree thesis, which is a research on local governnace, is based on socio-technical methods, and the topic which makes up most of this work is the research carried on in three municipalities in the country (Tetovo, Bogovinye, Yegunovça) by observing and analysing the organizational structure of local government and service of each. Thus, the maing goal of this work is to examine and research whether the aforementioned municipalities provide or not local services, in which domain they offer services, and what they have done to enhance themsleves. In the same period, people we studied, methods used while they received municipal services, central-local relations, examine the attitudes of local government taking over administrative organization.

Keywords: Local government, local services, structures, Macedonia.

ÖNSÖZ

Her ülkede yerel yönetimler ve yerel hizmetlerin teşkilat yapısı problemleri, çok yönlü araştırmalara konu olmaktadır. Şüphesiz ki yerel yönetimin ve yerel hizmetlerin teşkilat yapısı üzerine yapılacak araştırmalar toplumun geleceği için en verimli çalışmalar olma özelliği taşımaktadır. Ülkenin en duyarlı, dinamik ve yeniliklere açık bir kesimi olan, aynı zamanda, siyasal ve sosyal değişime en yoğun bir şekilde açık olan yerel yönetimlerin ve yerel hizmetlerin, çok boyutlu ve karmaşık problemleri vardır.

Dolayısıyla Makedonya Cumhuriyeti'ndeki üç belediyede (Kalkandelen, Bogovinye, Yegunovça)yaşamakta olan farklı etnisiteler, eğitim, istihdam durumu, ekonomik gelirleri vs. gibi özelliklere sahip olan insanların, yerel hizmetlerin ilerleme ve gelişme sorunlarından kaynaklanan yerel yönetimin incelenmesi bizim temel ilgi alanımızı oluşturmaktadır. Yerel yönetimlerin ve yerel hizmetlerin bugünkü durum ve etkileri ve bundan kaynaklanan sonuçların farklılıklarını ortaya koyma arzusu, bizim için önemli bir fırsat sunmaktadır. İşte bu düşünceler bizi, "*Makedonya Cumhuriyeti'nde Yerel Yönetimler ve Yerel Hizmetlerin Teşkilat Yapısı: Bugünkü Durum ve Perspektifler*" isimli bir alan araştırması yapmaya sevk etti. Bu konu hakkında şu ana kadar böyle bir alan araştırması yapılmamış olması, bu çalışmanın önemini artırmaktadır. Bu çalışma, giriş ve üç bölümden oluşan bir araştırma olarak düzenlenmiştir. Giriş bölümü, araştırmanın konusu, amacı, önemi, hipotezleri, varsayımları, sınırlılıkları ve konuyla ilgili önceki çalışmaları içermektedir. Birinci bölümde Makedonya hakkında genel bilgiler, Makedonya'da siyasi ve idari ve Makedonya'nın idare organizasyonu verilmiştir. İkinci bölümde, teorik ve kavramsal çerçevede kullanılan temel kavramlar (idare, yönetim, idare organizasyonu vb.) açıklanmıştır. Üçüncü bölüm metod, araştırmada model, evren, örneklem, işlem ve analizlere ilişkin bilgileri kapsamaktadır. Aynı zamanda Makedonya Cumhuriyeti'ndeki üç belediyede yapılan alan araştırmasından elde edilen bulgular ve bunlara ait değerlendirmelere yer verilmiştir. Bu çalışmanın gerçekleştirilmesinde hiçbir desteğini esirgemeyen, fikirleriyle konuya farklı açılardan yaklaşmanı sağlayan ve büyük emeği geçen hocam ve danışmanın Prof.Dr. Bekir Parlak'a, bulgularla ilgili çalışma esnasında emeği geçen Mr. Midjit Osmani'ye ve anketleri ciddiyle cevaplandıran insanlara teşekkür ederim.

Ljejlja SELMANİ – Bursa / 2015

İÇİNDEKİLER

TEZ ONAY SAYFASI.....	ii
ÖZET.....	iii
ABSTRATCT.....	iv
ÖNSÖZ.....	v
İÇİNDEKİLER.....	vi
TABLolar.....	xi
EK TABLOLAR.....	xiv
ŞEKİLER.....	xv
RESİMLER.....	xv
KISALTMALAR.....	xvi
GİRİŞ.....	1

I. BÖLÜM

MAKEDONYA HAKKINDA GENEL BİLGİLERİ VE MAKEDONYA`DA SİYASİ VE İDARİ YAPI

A. MAKEDONYA HAKKINDA GENEL BİLGİLERİ	8
1. MAKEDONYA'NIN COĞRAFI KONUMU	8
2. KISACA MAKEDONYA'NIN TARİHİ.....	9
3. MAKEDONYA'NIN NÜFUSU	12
4. MAKEDONYA`NIN ETNİK YAPISI	14
B. MAKEDONYA`DA İDARE	16
1. YÖNETİM KAVRAMI	17

2. MAKEDONYANIN İDARE ORGANİZASYONU.....	18
3. SİYASİ VE İDARİ YAPİ	20

II. BÖLÜM

MAKEDONYA'DA YEREL YÖNETİMLER YEREL HİZMETLER VE BELEDİYELERİN GENEL BİLGİLERİ

A. MAKEDONYA'DA YEREL YÖNETİMLER	23
1. MAKEDONYA'DAKİ YEREL YÖNETİMİN TARİHİ GELİŞİMİ.....	23
2. MAKEDONYA'DAKİ YEREL YÖNETİME KISA BİR GİRİŞ	24
3. "YEREL YÖNETİM" KAVRAMININ TANIMI	26
4. MAKEDONYA'NIN YEREL YÖNETİMLERİNİN YASAL TEMELLERİ.....	27
5. AVRUPA YEREL YÖNETİMLER ÖZERKLİK ŞARTI.....	27
5.1. Kartın Özellikleri	28
6. MAKEDONYA'DA GÜÇLERİN AYRILMASI	30
6.1. Belediye Konseyi.....	30
6.2. Belediye Başkanı	31
7. BELEDİYE KONSEYİ VE BELEDİYE BAŞKANI ARASINDA İLİŞKİSİ	32
8. MAKEDONYA'DA YEREL YÖNETİM VE MERKEZİ YÖNETİMİN ARASINDAKİ İLİŞKİSİ.....	32
9. YEREL YÖNETİMLER VE MAKEDONYA VATANDAŞLARI	33
10. BELEDİYE BÜTÇESİ VE FİNANS EDİLMESİ	35
B. MAKEDONYA CUMHURİYETİNDE YEREL HİZMETLER VE YEREL YÖNETİME TRANSFER EDİLEN GÖREVLER	35
1. EĞİTİM	35
2. KENTSEL PLANLAMA	38
2.1. Kentsel Planlama Hizmetleri	39
3. ÇEVRE KORUMA	41
3.1. Çevre korunması konularında vatandaşların katılımı ve Yasal Yapı; ..	42
4. YEREL EKONOMİ KALKINMASI.....	42
5. BELEDİYE ETKİNLİKLERİ.....	43

5.1. İçme Suyunun Tedarik Edilmesi, Kentteki Kanalizasyon Sistemi	44
5.2. Toplu Taşımanın Düzenlenmesi ve Organizasyonu	45
5.3. Belediye Tarafından Katı ve Teknolojik Atıkların Toplanması, Taşınması ve Bakımı	45
5.4. Yerel Yolların ve Diğer Binaların Altyapı İnşaatı, Bakımı, İmarı ve Korunması	46
6. KÜLTÜR.....	47
7. SPOR VE REKREASYON.....	48
8. SOSYAL KORUMA VE ÇOCUK KORUMASI.....	48
9. SAĞLIK	49
10. İNSANLARIN KURTARILMASI	50
11. BÖLGESEL İTFAİYE BİRİMLERİ TARAFINDAN GERÇEKLEŞTİRİLEN YANGIN KORUMASI.....	50
12. YERLEŞİM	51
13. YEREL YÖNETİM BİRİMLERİN KURUMSAL KAPASİTE VE İNSAN KAPASİTESİ ÜZERİNDEKİ YASAL ÇERÇEVESİ.....	51
14. İDARİ KAPASİTESİ.....	54
C. KALKANDELEN BELEDİYESİ HAKKINDA GENEL BİLGİLER	60
1. KALKANDELEN BELEDİYESİ`NİN COĞRAFİ KONUMU VE KISACA TARİHİ	61
2. KALKANDELEN`İN NÜFUSU	64
3. KALKANDELEN ETNİK YAPISI	66
D. BOGOVİNYE HAKKINDA GENEL BİLGİLER.....	68
1. BOGOVİNYE`NİN COĞRAFİ KONUMU VE KISACA TARİHİ	68
2. Bogovinye Belediyesi`nin Nüfusu	69
3. BOGOVİNYEN BELEDİYESİ`NİN ETNİK YAPISI.....	69
E. YEGUNOVÇA HAKKINDA GENEL BİLGİLER.....	71
1. YEGUNOVÇA BELEDİYESİ`NİN COĞRAFİ KONUMU VE KISACA TARİHİ	71
2. YEGUNOVÇA`NİN NÜFUSU	72
3. YEGUNOVÇA`NİN ETNİK YAPISI	72

III. BÖLÜM

AMPİRİK ARAŞTIRMA: YÖNTEM, UYGULAMA VE ANALİZ

A. ARAŞTIRMA YÖNTEMİ	75
1. METOD	75
1.1. Araştırmanın Modeli	76
1.2. Evren ve Örneklem	76
1.3. Araştırmaya Katılanlar ve Nitelikleri	76
2. ÖLÇME ARACI: ANKET	80
3. ANKETİN HAZIRLANMA VE UYGULANMASI	80
4. İŞLEM VE ANALİZ	81
B. BULGULAR VE YORUMLAR	82
1. BELEDİYENİN YAŞAM KALİTESİ İLE İLGİLİ BULGULAR	82
2. BELEDİYELERDEKİ EN BÜYÜK SORUNU İLE İLGİLİ BULGULAR	84
3. BELEDİYELERİN SAĞLADIĞI EĞİTİMİ İLE İLGİLİ BULGULAR	85
4. BELEDİYELERİN SAĞLADIĞI ENTEGRE EĞİTİM İLE İLGİLİ BULGULAR	88
5. BELEDİYELERİN KENTSEL PLANLAMA İLE İLGİLİ BULGULAR	90
6. BELEDİYELERİN İNŞAAT YAPIMI İÇİN BELİRLENEN FİYATLAR İLE İLGİLİ BULGULAR	93
7. BELEDİYELERİN YEREL EKONOMİK KALKINMA İLE İLGİLİ BULGULAR	93
8. BELEDİYELERİN İŞSİZLİĞİ İLE İLGİLİ BULGULAR	94
9. BELEDİYELERİN İTFAİYE HİZMETLERİ İLE İLGİLİ BULGULAR	95
10. BELEDİYELERİN ÇEVRE TEMİZLİĞİ İLE İLGİLİ BULGULAR	96
11. BELEDİYELERİN “SOSYAL DEVLET KORUMACILIĞI” İLE İLGİLİ BULGULAR	97
12. BELEDİYELERİN SPOR VE REKREASYON HİZMETLERİ İLE İLGİLİ BULGULAR	101
13. BELEDİYELERİN KÜLTÜR ALANINDA YAPTIKLARI HİZMETLER İLE İLGİLİ BULGULAR	102
14. BELEDİYELERİN SAĞLIK HİZMETLERİ İLE İLGİLİ BULGULAR	103

SONUÇ VE DEĞERLENDİRME	107
ÖNERİLER.....	110
BİBLİYOGRAFYA.....	117
EK TABLOLAR.....	125
ANKET FORMU.....	131
ÖZGEÇMİŞ	141

TABLolar

Tablo 1. 2002 Yılın Sayımına Göre Nüfuzun Yaş Aralarına Göre Dağılımı	13
Tablo 2. 2002 Yılın Nüfuz Sayımına Göre Makedonya'nın Etnik Gruplara Göre Dağılımı 14	
Tablo 3. 2002 Yılın Sayımına Göre Kalkandelen Ve Çevresinde Nüfuzun Yaş Aralarına Göre Dağılımı	65
Tablo 4. 2002 Yılın Sayımına Göre Kalkandelen ve Çevresinde Nüfuzun Cinsiyete Göre Dağılımı	66
Tablo 5. 2002 Yılın Nüfuz Sayımına Göre Kalkandelen Ve Çevresindeki Belediyelerinde Etnik Gruplara Göre Dağılımı	66
Tablo 6. 2002 Yılın Nüfuz Sayımına Göre Kalkandelen Ve Çevresindeki Belediyelerinde Etnik Gruplara Göre Dağılımı	70
Tablo 7. 2002 Yılın Nüfuz Sayımına Göre Yegunovça Belediyesinde Etnik Gruplara Göre Dağılımı	73
Tablo 8. Araştırmaya Katılanların Cinsiyetine Göre Dağılımı	77
Tablo 9. Araştırmaya Katılanların Etnisite (etnik kökenlere) Göre Dağılımı	77
Tablo 10. Araştırmaya Katılanların Yaşadıkları Bölgeye Göre Dağılımı	77
Tablo 11. Araştırmaya Katılanların Yaş Gruplarına Göre Dağılımı	78
Tablo 12. Araştırmaya Katılanların İstihdam Durumlarına Göre Dağılımı	78
Tablo 13. Araştırmaya Katılanların Eğitim Düzeyine Göre Dağılımı	79
Tablo 14. Araştırmaya Katılanların Aile Üyeleri Yapısına Göre Dağılımı	79
Tablo 15. Araştırmaya Katılanların Aile Gelir Seviyesine Göre Dağılımı	79
Tablo 16. Araştırmaya Katılanların “Belediyenin Yaşam Kalitesi” Hakkındaki Görüşleri ve Dağılımı	82
Tablo 17. Araştırmaya Katılanların “Belediyenin En Büyük Sorunu ne? ` ` sorusuna verdiği cevaplar.	84
Tablo 18. Araştırmaya Katılanların “Belediyelerin sağladığı eğitim” hakkındaki genel görüşleri”	85

Tablo 19. Araştırmaya Katılanların “Belediyelerin sağladığı eğitim” hakkındaki genel görüşleri”	86
Tablo 20. Araştırmaya Katılanların “Belediyelerin sağladığı entegre eğitim hakkındaki genel görüşleri”	88
Tablo 21. Araştırmaya Katılanların “Kentsel planlama” hakkındaki görüşlerine göre dağılımı”	91
Tablo 22. Araştırmaya Katılanların “İnşaat Yapımı İçin belirlenen fiyatlar ”hakkındaki görüşlerine göre dağılımı.....	93
Tablo 23. Araştırmaya Katılanların “Yerel Ekonomik Kalkınma” hakkındaki görüşleri ve oranları.....	93
Tablo 24. Araştırmaya Katılanların “İşsizliğin büyük bir oranda olduğunu düşünüyor musunuz ?” sorusuna verdiği cevaplar ve oranları.....	94
Tablo 25. Araştırmaya Katılanların “İşsizliğin büyük bir oranda olduğunu düşünüyor musunuz ”sorusuna verdiği cevaplara ve yaş gruplarına göre dağılımı.....	94
Tablo 26. Araştırmaya Katılanların “Vatandaşların koruma alanındaki hizmetler” sorusuna verdiği cevaplar	95
Tablo 27. Araştırmaya Katılanların “Belediyenin çevre temizliği konusunda duyarlılığı nasıldır” sorusuna verdiği cevaplar	96
Tablo 28. Araştırmaya Katılanların “Sosyal devlet korumacılığı” sorusuna verdiği cevaplar	97
Tablo 29. Araştırmaya Katılanların “Çocuklar için sosyal bakım” sorusuna verdiği cevaplar	98
Tablo 30. Araştırmaya Katılanların Aile Yapılarına Göre “Çocuklar için sosyal bakım” sorusuna verdiği cevaplar	98
Tablo 31. Araştırmaya Katılanların “Belediyenin hizmetleri nasıl olursa uygun olurdu” sorusuna verdiği cevaplar	99
Tablo 32. Araştırmaya Katılanların “Belediye hangisinde daha başarılı ” sorusuna verdiği cevaplar	100
Tablo 33. Araştırmaya Katılanların “Spor ve rekreasyon alanda ” sorusuna verdiği cevaplar	101
Tablo 34. Araştırmaya Katılanların “Kültür alanında belediye hizmetleri” ile ilgili soruya verdiği cevaplar	102

Tablo 35. Araştırmaya Katılanların “Sağlık alanında belediye hizmetleri ” ile ilgili soruya verdiği cevaplar	103
Tablo 36. Araştırmaya Katılanların “Sağlık alanında belediye hizmetleri”ile ilgili belediyelerine göre soruya verdiği cevaplar.....	103
Tablo 37. Araştırmaya Katılanların ‘’Sağlık hizmetlerinin daha uygun sağlayıcısı hangisi olurdu ‘’ sorusuna verdiği cevaplar.....	104
Tablo 38 Araştırmaya Katılanların “Aşağıdaki alanlardan hangisinde belediye en iyi şekilde sonuca ulaşmıştır ” belediyelerine göre sorusuna verdiği cevaplar?	105
Tablo 39. Araştırmaya Katılanların “Aşağıdaki alanlardan hangisinde belediye en kötü şekilde sonuca ulaşmıştır ” belediyelerine göre sorusuna verdiği cevaplar	105

EK TABLOLAR

Ek Tablo 1 Araştırmaya Katılanların “Çocuğunuzu yetiştirmek için belediyenizi sıraladırın” Hakkındaki Görüşleri ve Dağılımı	125
Ek Tablo 2. Araştırmaya Katılanların “Yaşlılara yârdim açısından belediyenizi sıraladırın” Hakkındaki Görüşleri ve Dağılımı	125
Ek Tablo 3.Araştırmaya Katılanların “Muhtaç kimseleri koruma açısından belediyenizi sıraladırın” Hakkındaki Görüşleri ve Dağılımı	126
Ek Tablo 4 Araştırmaya Katılanların “Toplumun güvenliğini sağlama açısından değerlendirin” Hakkındaki Görüşleri ve Dağılımı.....	126
Ek Tablo 5. Araştırmaya Katılanların “Belediyenin istihdam fırsatlarını değerlendirin” Hakkındaki Görüşleri ve Dağılımı.....	127
Ek Tablo 6. Araştırmaya Katılanların “Belediyenin yaşam kalitesini değerlendirin” Hakkındaki Görüşleri ve Dağılımı.....	127
Ek Tablo 7.Araştırmaya Katılanların “İlkokullarda eğitim kalitesinden memnun musunuz” Hakkındaki Görüşleri ve Dağılımı.....	128
Ek Tablo 8. Araştırmaya Katılanların “Ortaokullarda eğitim kalitesinden memnun musunuz” Hakkındaki Görüşleri ve Dağılımı.....	128
Ek Tablo 9. Araştırmaya Katılanların “Eğitim altyapısını kalitesi binalar envanter ekipman nasıl sizce” Hakkındaki Görüşleri ve Dağılımı	129
Ek Tablo 10. Araştırmaya Katılanların “Öğrencilerin ulaşım imkânı nasıl sizce” Hakkındaki Görüşleri ve Dağılımı.....	129
Ek Tablo 11. Araştırmaya Katılanların “Yurtta yemek ve konaklama hizmetleri nasıl” Hakkındaki Görüşleri ve Dağılımı.....	130

ŞEKİLER

Şekil 1: Belediyenin Yaşam Kalitesi	83
Şekil 2. Eğitim Hakkında Genel Değerlendirme Kalkandelen Belediyesi.....	86
Şekil 3. Eğitim Hakkında Genel Değerlendirme Bogovinye Belediyesi.....	87
Şekil 4. Eğitim Hakkında Genel Değerlendirme Yegunovça Belediyesi.....	87
Şekil 5. Bogovinye Belediyesi	89
Şekil 6. Kalkandelen Belediyesi.....	89
Şekil 7. Yegunovça Belediyesi.....	90
Şekil 8. Kalkandelen Belediyesi.....	91
Şekil 9 Bogovinye Belediyesi	92

RESİMLER

Resim 1: Makedonya'nın Bugünkü Siyasi Haritası	8
--	---

KISALTMALAR

a.g.e.	: Adı geçen eser
a.g.m.	: Adı geçen makale
a.g.md.	: Adı geçen madde
a.g.tz.	: Adı geçen tez
A.Ü.D.	: Ankara Üniversite Dergisi
b.	: Baskı
Bkz.	: Bakınız
ev.	: Çeviren
Der.	: Derleyen
edt.	: Editör
Matb.	: Matbaa
M.C.	: Makedonya Cumhuriyeti
M.C.D.İ.E.	: Makedonya Cumhuriyeti Daire İstatistik Enstitüsü
md.	: Madde
YYB	: Yerel Yönetim Birimleri
M.S.	: Milattan sonra
M.Ö.	: Miladi öncesi
nu.	: Numara
S.	: Sayı
s.	: Sayfa
v.d.	: Ve diğeri

GİRİŞ

Araştırmanın Konusu

Bu çalışmada belgelerden (kanunlardan) yararlanarak, modern kuramcılarının düşüncelerine ve Makedonya Cumhuriyeti'ndeki üç belediyede (Kalkandelen, Bogovinye, Yegunovça) yaptığımız araştırmaların sonucuna dayanarak üç durumdan bahsedeceğiz:

- Hükümetin (yönetişimin) erişimi, özellikle Makedonya Cumhuriyeti'nde yerel yönetimin hukuki çerçevesi ile ilgili objektif sıkıntıları ve merkezi yönetim – yerel yönetimin ilişkisi.
- Makedonya Cumhuriyeti'nin üç belediyesinde (Kalkandelen, Bogovinye ve Yegunovça) yerel yönetimler ve yerel hizmetlerin mevcut durumu.
- Yerel yönetimler ve yerel hizmetlerdeki mevcut durumlar gösterilecek. Aynı zamanda gelecekte daha uygun, daha olumlu bir yönetimin perspektifleri gösterilecektir. Bu süreç ``Ne kadar gelişebilir?``, ``Ne kadar ileriye gidebilir?``ve ``Nasıl daha etkileyici ve başarılı olabilir?`` gibi sorulara yanıt aranacaktır.

Bu çerçevede özellikle yerel yönetimler ve yerel hizmetler üzerinde konuların tespit edilmesi hedeflenmiştir. Ayrıca vatandaşların yerel yönetimler ve yerel hizmetlerle ilgili demografik özellikleri (cinsiyet, yaş, eğitim seviyeleri, aile içinde kişiler ve ekonomik gelirler, yaşadıkları belediyeler) arasındaki ilişkilerin tespiti ve tahlili bu araştırmanın genel çerçevesi içinde yer almaktadır. Bunların yanında belirtilen özelliklerin vatandaşların yerel yönetimler ve yerel hizmetleri üzerinde önemli bir etkide bulunup bulunmadıkları sorusuna cevap aranacaktır.

Çalışmamızı gerçekleştirebilmek için değişik yazılı kaynaklardan yararlandık. Tezimizde mümkün olduğu kadar farklı yazarlardan ve düşünürlerden bilgi aktarılırken altı farklı dilden kaynak kullanılmıştır. Aynı zamanda yukarıda dile getirilen konular etrafında geçerli bilgileri ortaya çıkarmak için anket geliştirdik. Bu anket grubu Kalkandelen Bogovinye ve Yegunovça'da yaşayan Makedon, Arnavut, Türk vatandaşları üzerinde uygulanmıştır.

Araştırmanın Amacı

Araştırmamızın en önemli amaçlarından biri genel olarak Makedonya Cumhuriyeti'nde ve bu üç belediyede (Kalkandelen, Bogovinye, Yegunovça) yaşayan insanların, yerel yönetimler ve yerel hizmetlerle ilgili olan durumlarını ortaya koymak, bu hizmetlerin konularını, tespit ve tahlil etmektir. Bu kişilerin yaş, cinsiyet, yerel hizmetler gibi değişkenlerle olan ilişkilerini anlamaya çalışmaktır.

Bu bağlamda araştırmanın en önemli amacı, Makedonya Cumhuriyeti'ndeki üç belediyede (Kalkandelen, Bogovinye, Yegunovça) yerel hizmetlerin göstergesi olarak kabul ettiğimiz yerel yönetim, teşkilat yapısı, etnisite istihdam durumu, ailenin içindeki kişiler, aile gelirleri, yerel politikaları belirlemek ve bu eğilimlerle olgusal durumlar (demografik değişkenler) arasındaki ilişki ve etkileşimleri incelemek olarak ifade edilebilir. Yani farklı etnik veya belediyenin kimliğine sahip olup farklı sosyal çevrelerde yaşayan Makedonya Cumhuriyeti'ndeki üç belediyede (Kalkandelen, Bogovinye, Yegunovça) vatandaşların, yerel hizmetlerin alınıp alınmadığını, yerel hizmetlerle ilgili görüşlerini tespit etmek ve bunları değerlendirip yorumlamaktır.

Araştırmanın Önemi

Günümüzde özellikle Makedonya Cumhuriyeti'ndeki üç belediyede (Kalkandelen, Bogovinye, Yegunovça) yaşayan vatandaşların, farklı etnik ve aile gelir seviyeleri göz önünde tutulursa, vatandaşların oldukça farklı sorunlarla karşılaştıklarını görebiliriz.

Yaşam kalitesi, öznel ve nesnel faktörlerin ve bunların bağımlılığı tarafından tanımlanan çok boyutlu bir kategoridir. Büyük ölçüde, sübjektif algıları vatandaşların merkezi ve yerel hükümetten aldıkları hizmetin kalitesi de dâhil olmak üzere nesnel yaşam koşullarına bağlıdır. Yerel yetkililerin sağladığı hizmetler özellikle yerel hizmetlerin geniş bir yelpazede bir sistemin yaşam kalitesi belirleyicileri üzerinde önemli bir etkiye sahiptir. Dinamiğe rağmen yaşam kalitesi bir mekânsal boyuta sahiptir. Daha geniş kapsamda bu yaşam kalitesi, yerel çerçevede ve merkezi hükümet tarafından belirlenmektedir. Yerel düzeyde sosyal sermaye geliştirme birikimini sağlamak için gerekli olan yerel yönetim politikalarının etkileri vardır.

Bunları eklediğimiz takdirde bir araştırmanın önemi ve ele alınacak konuların ne kadar zor bir çalışma olduğu anlaşılacaktır.

Geleceği kuran ve yaşayan vatandaşdır. Dolayısıyla, her ülke için vatandaşlar ayrı bir öneme sahiptir. Toplumun şimdiki ve gelecekteki durumları vatandaşların yaşantılarına bağlıdır. Bu nedenle vatandaş üzerinde ve özellikle vatandaşların yerel hizmetleri üzerinde yapılan araştırmalar büyük bir öneme sahiptir. Bu sebeple bir toplum için iyi bir gelecek sağlayan her şeyden önce vatandaşların yaşam kalitesi şartlarını dikkate alan bir bakış açısını gerekli kılmaktadır.

Bu anlamda, bu alan araştırması vatandaşların yerel hizmetleri hakkında bilgi sunacak ve merkezden ve yerel yönetimlerle arasındaki ilişkiyi de görme imkânı verecektir. Bu çalışmanın bir diğer önemi de ileride bu ve buna benzer konularda araştırma yapacak olan araştırmacıların yararlanabileceği bir örnek niteliği taşımasıdır. Aynı zamanda, bu çalışmanın hem toplumsal hem sosyolojik hem de kamu yönetimi konusunda atılacak adımlara katkıda bulunacağını da ümit ediyoruz. Daha da önemlisi Makedonya Cumhuriyeti yerel yönetimleri ve yerel hizmetleri teşkilat yapısının ve Kalkandelen, Bogovinye ve Yegunovça'nın vatandaşlarıyla ilgili olan bu çalışma, yeni bir literatürün kazandırılmasının yanı sıra önemli bir kaynak da olacaktır.

Araştırmanın Hipotezleri

Hipotezler, teste tabi tutulmamış, doğrulanmamış veya yanlışlanmamış geçici önermelerdir. Önermenin hipotez olabilmesi için doğru olup olmadığının bilinmemesi gerekir. Hipotez araştırmacıyı, araştırmanın amacına ulaştıran kılavuz rolü oynar, yani bir nevi araştırmanın pusulasıdır.¹

Bu çalışmada, Kalkandelen, Bogovinye ve Yegunovça çevresinde yaşayan vatandaşların yerel hizmetleri ve bu yerel hizmetlerin demografik özelliklere (cinsiyet, yaş, eğitim seviyeleri, yaşanan yer, aile ekonomik seviyesi) göre farklılık gösterip göstermediği araştırılıp değişkenler arasındaki hipotezler test edilecektir. Araştırmanın temel hipotezi; “Makedonya Cumhuriyeti’nde yerel yönetimlerin ve yerel hizmetlerin verilmesinde başarısızlık eğilimlerine sahip olduğu” şeklindedir. Buna göre araştırmanın alt hipotezleri de şunlardır:

¹ Zeki Aslantürk, **Sosyal Bilimler İçin Araştırma Metod ve Teknikleri**, 6.b., Çamlıca Yayınları, İstanbul, 2004, s.43

1. Genel olarak Makedonya Cumhuriyetinde ve aynı zamanda Kalkandelen, Bogovinye ve Yegunovça Belediyelerinde yaşayan kişiler yaşam kalitesinden memnun değiller.

2. Kentsel ve kırsal belediyelerde itfaiye hizmetleri, çevre, sağlık, spor ve kültür alanında vatandaşların memnun olmadıklarını söyleyebiliyoruz.

3. Yerel ekonomik kalkınma, çevre ve su sağlanması belediyelerin en çok problem yaşadığı ve uygulamada en az sonuç alınan alandır.

4. Genç nüfusun işsizliğinin büyük bir oranda olduğu düşünülmektedir.

5. Belediyelerin tam istihdama ulaşabilmek için uyguladığı politikalara Yerel Ekonomik Kalkınma yardımcı olmaktadır.

6. Belediyelerde sermaye yatırımlarının inşası için gereken borçlanma ile ilgili hiç bir prosedür bulunmamaktadır.

7. Yönetim sürecinde savunmasız grupların korunmasını sağlayan topluluklar bulunmamaktadır.

8. Belediyelerin, eğitimi geliştirme adına çeşitli kampanyalar düzenlemesi gerekmektedir.

Araştırmanın Varsayımları

Varsayım, deneyle kanıtlanmamış fakat kanıtlanabilir derecede, doğru olduğu kabul edilen, varsayılan, hipotezlere kaynak olan, araştırmaya ışık tutan genel ilkelere². Araştırmada belirli sonuçlara ulaşmak için bazı varsayımların getirilmesi gerekmektedir. Bu bağlamda araştırmanın varsayımları şunlardır:

1. Araştırmaya katılan 240 deneğin verdiği cevapların samimi nitelikte verdiği cevaplar
2. Araştırmada kullanılan ölçme araçları, araştırma problemleriyle ilgili doğru ve geçerli bilgiler
3. Araştırmanın amaçları ve hipotezleri doğrultusunda kullanılan analiz teknikleri, konuların uygunluk ve yeterliliği

² Suat Cebeci, **Bilimsel Araştırma ve Yazma Teknikleri**, Alfa Yayınları, İstanbul, 1997, s.2.

Araştırmanın Sınırlıkları

Araştırmamızda yerel yönetimler ve yerel hizmetler gibi geniş ve kapsamlı konular ele alınırken bazı sınırlamalar da yapılmıştır. Aynı zamanda alanın sınırlandırılması ve konunun sınırlar çerçevesinde derinlemesine işlenmesi yöntem açısından bir gereklilik arz etmektedir. Sınırlamaları şöyle sıralayabiliriz:

1 - Araştırmaya katılanlar, "Araştırmaya Katılanların Nitelikleri" başlığı altında 240 katılımcının oluşturduğu bir örneklem grubu ile sınırlıdır.

2 - Araştırmaya katılanlar, Makedonya'nın Kalkandelen Bogovinye ve Yegunovça belediyelerinde yaşayan Makedon, Arnavut ve Türk vatandaşlarıyla sınırlıdır.

3 - Araştırmaya katılanlar 18 ve 50 yaş üzeri yaş grubuyla sınırlıdır.

4 - Araştırma, yapıldığı zamanla sınırlıdır.

5 - Araştırmaya katılanların sorulara verdikleri cevaplar ve ayrı olarak belirttikleri düşünceleriyle sınırlıdır.

6 - Araştırma aynı zamanda Kalkandelen, Bogovinye ve Yegunovça'da yaşayan vatandaşlar için farklı sosyal ve siyasal faktörlerden kaynaklanan yerel hizmetler tespit edilmekte, vatandaşların içinde buldukları yerel hizmetleri ne derecede aldıkları ortaya konmaktadır.

Makedonya'da Araştırma Konusuyla İlgili Önceki Çalışmalar

Makedonya'da araştırma konumuzla bağlantılı birtakım çalışmalar mevcuttur. Bu çalışmaların büyük bir kısmı Makedonya'da bulunan üç belediyeyi kapsamaktadır. Burada bu araştırmaların bazıları hakkında bilgi verilecektir.

Hristina Cipunheva, Memet Memeti, Shenaj Hadzimustafa, Veli Kreci tarafından "*Citizens Response for Improvment of Local Policies*" (Yerel Politikaların Geliştirilmesi için Vatandaşların Tepkisi) adlı eserde Çair, Yegunovça, Kruşevo ve Konçe'de yaşayan vatandaşlar yer almıştır. Bu araştırmaya katılan deneklerin vermiş oldukları, cevapların analizine dayanılarak, yerel hizmetlerden memnun olmadıkları anlaşılmıştır. Bu bulgular ışığında, Makedon, Arnavut, Türk ve diğer etnisiteler arasında yerel politikaların çok az

etkili olduğu kabul edilmiştir.³Memet Memeti'nin bir diğer çalışması olan "*Analitik karar alma teknikleri ve yerel yönetimde karar alma süreci*" (Makedonya'lı Makedonların Arnavutların ve Türklerin yerel yönetim algılamaları) da konumuzla ilgilidir. Bu çalışma Makedonya'da yerel yönetimlerle ilgili karar alma süreciyle ilgilidir. Bu araştırmaya katılan deneklerin vermiş oldukları cevapların analizine dayanarak yerel hizmetlerinden memnun olmadıkları anlaşılmaktadır.⁴

³ Hristina Cipunseva, Memet Memeti, Shenaj Hadzimustafa, Veli Kreci, **Citizens Response for Improvement of Local Policies**, South East European University, 2012, s. 8

⁴ Memet Memeti, **Analitik Karar Alma Teknikleri ve Yerel Yönetimde Karar Alma Süreci**, Arberia Design, 2008 s.128

I. BÖLÜM

MAKEDONYA HAKKINDA GENEL BİLGİLERİ VE MAKEDONYA'DA SİYASİ VE İDARİ YAPI

A. MAKEDONYA HAKKINDA GENEL BİLGİLERİ

1. MAKEDONYA'NIN COĞRAFI KONUMU

Günümüzde Makedonya Cumhuriyeti adıyla anılan ülke, Balkan Yarımadasının batısında Arnavutluk, doğuda Bulgaristan, güneyde Yunanistan, kuzeyde Kosova ile Sırbistan, siyasi sınırları arasında yer almaktadır. "Makedonya" kelimesi, eski Yunanca'dan alınmış olup Türkçe'de karışık, yamalı bohça, türlü, muhtelif, parçalardan oluşmuş, sebze veya meyve salatası manalarına gelmektedir.⁵ Makedonya'nın yüzölçümü 25 713 km².⁶

Makedonya bölgesi, Balkan yarımadasında merkezi bir konuma sahiptir. Stratejik ve ekonomik düşünceden Orta Avrupa'yı Akdeniz'e bağlayan Morava ve Vardar nehirlerinin bulunduğu iki Makedonya vadisi, Selanik'e kadar uzanmakta olup tarih boyunca çok yönlü zapt ve işgal hareketleri buralarda olmuştur.⁷

Resim 1: Makedonya'nın Bugünkü Siyasi Haritası

⁵ Tahsin Saraç, **Büyük Fransızca-Türkçe Sözlük**, TDK, Ankara, 1976, s. 849

⁶ Mehmet Hacısalıhoğlu, "Makedonya" md., **İslam Ansiklopedisi**, T.D.V., C.27, İstanbul, 2003, s.437

⁷ Fahir Armaoğlu, **19. Yüzyıl Siyasi Tarihi 1789–1919**, T.T.K.Y., Ankara, 1997, s.580–581; İsmet Görgülü - Veli Yılmaz- Ali Erdiç, **Makedonya**, Harp Akademileri Komutanlığı Ankara, 1993, s.7

1990'ların başında dağılma sürecine giren Yugoslaya'nın Federal Cumhuriyetlerinden Slovenya ve Hırvatistan'dan sonra 1991 yılında Makedonya bağımsızlığını ilan etmiştir. Ancak Makedonya'nın bağımsızlığının tanınması konusunda ciddi bir Yunan muhalefeti ile karşılaşmıştır. “ Makedonya” ismi yüzünden çıkan anlaşmazlık nedeni ile iki ülke arasındaki ilişkiler gerilmiştir. Yunanistan kendi sınırları içinde kalan “Ege Makedonya” sı nedeni ile Makedonya'nın ismine karşı çıkmış ve uluslar arası alanda Makedonya “ Eski Yugoslav Cumhuriyeti Makedonyası” olarak tanınmıştır.⁸

Makedonya'nın en mühim akarsuyu Gostivar şehrinde Vrutok köyünde doğarak başşehir Üsküp'ten ülkeyi ikiye parçalayan Vardar nehridir. Yunanistan'a geçtikten sonra Ege denizine ulaşan bu akarsu ülkenin adeta simgesi haline gelmiştir. Ülkenin en üst noktası 2733 metreye ulaşan Golem Korab zirvesidir. Ülkenin sahip olduğu irili küçük göller arasında sınırları üzerinde bulunan üç tanesi yerdur. Bunlar Makedonya-Arnavutluk sınuru üzerinde Ohri gölü, Makedonya-Yunanistan sınuru üzerinde Doyran gölü ve bir kısmı Arnavutluk, bir kısmı da Yunanistan sınırları içinde yer alan Prespa gölüdür.

2. KISACA MAKEDONYA'NIN TARİHİ

Arkeolojik keşfetler Makedonya'nın ilk yerli millet, Arnavutların dedeleri olan Pelazglar olduğunu öne gelmektedir.⁹ M.Ö. 700'den ardından kendilerine Makedonyalı adını veren Pelazglar, Ali Akman Irmağı üstündeki yurtlarından I. Perdigkaz ve onun soyundan gelen diğerkraların idare doğuya dönmmüştür.¹⁰

Pelazglar, Kordea'yı aldıktan sonra bölgedeki kabilelerin yurtlarını ele geçirerek Edessa'yı başkent düzenlemiştir. Bundan sonra M.Ö. 359 yılına kadar bu kableden gelen yöneticiler savaşa katılmış, Yunanlılar ve İlirlerle anlaşma yapmışlardır. Ancak M.Ö 359 yılında ülkenin başına Büyük İskender'in babası II. Filip geçmiş ve Filip'in zamanında krallık büyük bir varoluş göstererek Balkanların büyük bir bölümünde üstün bir pozisyon elde etmiştir. M.Ö. 338 de Atina ve Teb şehir devletlerinin koalisyon ordusunun Beoit'ya

⁸ Damla Aras, “ Yunanistan'daki Slav-Makedon Azınlığı ve Problemleri”, Makedonya Sorunu Dünden Bugüne, Der: Murat Hatipoğlu, ASAM Yayınları, Ankara 2002, s.93

⁹ Nexhatİbrahimi, **İslami NêTrojet İliro-Shqiptare Gjatë Shekujeve**, Logos-A, Shkup, 1999, s.199

¹⁰ Makedonya'da yaşayan ilk ırkın kim olduğu konusunda değişik görüşler öne sürülmüştür. Bazılarına göre Makedonyalılar M.Ö. 2000li yıllarda Anadolu'dan, kuzeyden Moravya istikametinden ve Rusya ile Tuna Nehri boylarından inen kavimlerin karışımı olan bir ırktı. Yunan görüşüne yakın tarihçiler de ilk Makedonyalıların Yunan asıllı olduğunu iddia etmektedirler.

ve Heronea'da Makedonya ordusu muhalefete darmadağın edildiğini ve Yunanistan'ın noksansız Kral Filibin eline geçtiğini yazar. Filip daha gelecek yıllarda Anadolu'ya Pers İmparatorluğu üzerine sefer hazırlıkları içerisinde iken öldürülmüş ve yerine oğlu İskender kazanmış.¹¹

Makedonya krallığı en münevver dönemini Büyük İskender zamanında yaşamıştır. Büyük İskender, M.Ö. 336 - 323 babası Filipin'in başlatmış olduğu zaptleri devam ettirerek imparatorluğun sınırlarını Hindistan'a kadar büyütüştür.¹²

Büyük İskender'in genç yaşta ölümü, generallerinin ve onların torunlarının uçsuz bucaksız toprakları bölüşmek için arda arkası kesilmeyen çatışmalarına neden olmuştur. Makedonya, Büyük İskender İmparatorluğunun dağılması sonuçta ortaya çıkan irili ufaklı devletler döneminden sonra, Roma İmparatorluğu'na M.Ö. 148'de yenilerek egemenliğe girmiştir. III. yüzyıldan başlayarak Sarmat ve Cermen kavimlerinin akınlarına sahne olan Makedonya, Gotlar tarafından yağmalandı. VI. yüzyılın sonlarına doğru Slav toplumları ve Avarlar Selanik önlerine kadar gelişti ve Makedonya'da Slav toplumları yerleşmeye başladı.¹³

Makedonya Kralı V. Phillipp'in Roma İmparatorluğu'na Karşı Hannibal ile anlaşma üzerine başlayan Makedonya savaşları nihayetinde Makedonya Krallığı ortadan kaldırıldı ve Makedonya Roma'nın hâkimiyeti altına girdi. Roma egemenliğinden sonra, Miladi IX. yüzyılın birinci yarısında Slav istilasına uğramış ve bunu Bulgar istilası takip etmiştir. 1014'de Bizans tarafından yıkılan Bulgar İmparatorluğu ile beraber Makedonya Bizans İmparatorluğu'nun egemenliğine girmiştir. Dördüncü Haçlı seferi sırasında, 1204-1224 yılları arasında Makedonya'da Latin Krallığı kurulmuştur. Ortaçağ'da Makedonya, 1230'da Bulgarların ve 1280'de Sırp'ların egemenliğine geçmiştir.¹⁴Bu durum, XIV. yüzyılda Balkanlara Osmanlı İmparatorluğunun gelmesine kadar devam etmiştir.¹⁵

¹¹ Ayrıntılı bilgi için bkz. İbrahimi, a.g.e., s. 73

¹² Aneta Şukarova, **İstoriја Na Makedonskiот Narod**, Institutzanacionalna istorija, Skopje, 2008, s.65

¹³ “**Makedonya**” (mad.), Meydan Larousse, a.g.e.,s.45.; Georges Castellan, **Balkanların Tarihi**, çev. Ayşegül Yaraman-Başbüğü, Doğan Kitap Yayınları, İstanbul, 1995, s.29

¹⁴ “**Makedonya**” (mad.), Meydan Larousse, a.g.e., s.265.; Castellan, a.g.e., s.29

¹⁵ Osman Karatay, "Orta çağ'da Makedonya: bir siyasi coğrafyanın süreklilik öyküsü", Der. Murat Hatipoğlu, **Dünden Bugüne Makedonya Sorunu**, B.A.D., S.6, ASAM Yayınları, Ankara, 2002, s.18–20

Geniş olarak Balkanlar'da özellikle de Makedonya'da Türkler iki dönemde etkili olmuşlardır. Birincisi Orta Asya'dan hareketle Karadeniz'in kuzeyinden geçip Tuna boyuna ve Balkanlar'a gelen Avar, Kuman, Uz, Peçenek vs. Türk kabileleri, ikincisi ise Osmanlı devresidir.¹⁶ M.S. 500- 600 yıllarda Avar Türkleri Balkanlardaki yerli kabilelerin bir bölümünü bastırarak bazı bölgelere barınmışlardır. Avar Türkleri etrafında türlü kavimler toplanmıştır. Makedonya bölgelerine yerleşen Drugovit, Velezegit, Sagudet, Voynut ve Brizitslav kabileleri Avarların yardımı ve kılavuzluğuyla bölgeyi zapt etmişlerdir.¹⁷

Makedonya I. Murat zamanında 1383-1387 tarihleri arasında Osmanlı İmparatorluğu'na zapt edilmiştir. 1386 yılında kuzey Makedonya'nın hızlı tamamına sahip oldular. 6 Ocak 1392 yılında Makedonya'nın bütün Osmanlı idaresi altına geçti. Bu fetihler I. Murat zamanında başladı. 1389'da Kosova savaşı ve 1392 yılında Sırp egemenliği Yıldırım Beyazıt zamanında Makedonya'dan tamamen atıldı.¹⁸ Makedonya yaklaşık beş buçuk yüzyıl bir dönem (1371–1912/3) Osmanlı egemenliğinde kalmıştır. 1913 yılında Osmanlı Devleti'nin toprak bütünlüğünün dışında kalmıştır.¹⁹

Bölge, 1878 yılında Ayastefanos Anlaşması ile Bulgaristan'a verilmiş, aynı yıl imzalanan Berlin Anlaşması ile Osmanlı İmparatorluğu'na mukabil edilmiştir. Bölgedeki Osmanlı hakimiyeti ise 1912 yılındaki Birinci Balkan Savaşı ile sona ermiştir. Bölge 1913 tarihli Bükreş Anlaşması ile Yunanistan, Sırbistan ve Bulgaristan arasında bölüştürmüştür. Söz konusu anlaşmanın hükümleri I. ve II. Dünya Savaşı sonunda imzalanan Neuilly ve Paris Anlaşmalarında da muhafaza edilmiştir. Bükreş Anlaşması ile Sırbistan'a ayrılan bölge Makedonya Cumhuriyeti adıyla, 7 Mart 1945'te kurulan Yugoslavya Federal Halk Cumhuriyeti içindeki altı cumhuriyetten biri çıkmıştır.²⁰

¹⁶ Metin İzeti, **Balkanlar'da Tasavvuf**, İnsan Yayınları, İstanbul, 2013, s. 33

¹⁷ Aleksanda Stojanovski, **Gradovite Na Makedonija Od Krajot Na XIV. Do XVI. Vek**, Üsküp, 1981, s. 7

¹⁸ Branko Panov, **İstoriya**, Üsküp, 1992, s.98

¹⁹ Ahmet Meranki, **Balkan Mezalimi**, Timaş Yayınları, İstanbul, 1993, s.19–20. bkz.: Meltem B. Saatci, "Osmanlı İmparatorluğunun Son Döneminde Makedonya Sorunu", der. Murat Hatipoğlu, a.g.e., s.45.; Nazif Mandacı-Birsen Erdoğan, **Balkanlar'da Azınlık Sorunu: Yunanistan, Arnavutluk, Makedonya ve Bulgaristan'daki Azınlıklara Bir Bakış**, Stratejik Araştırma Etutler Milli Komitesi (SAEMK), S.5, Ankara, 2001, s.1

²⁰ Hacısalihoglu, a.g.md., s.438

Modern Makedonya'nın başlaması Balkanlar'da uluslaşma hareketlerinin en genç örneklerinden biridir ve ister Balkan ülkelerinde gerekse Batı Avrupa'da halen tartışılmakta olan bir husustur.

1990 yılına kadar özerk bir cumhuriyet olarak Yugoslavya Federasyonu çatısı altında yer alan Makedonya, Tito'nun ölümünün sonra çöküş sürecine giren Yugoslavya ile yollarını ayırdı. Topraklarında yaşayan Arnavut ve Sırlara rağmen özgür kararı için 8 Eylül 1991'de halk oylaması giden Makedonya, %90 halk desteği ile bu kararı onayladı. Makedonya Cumhuriyeti'ni ilk tanıyan ülkelerden biri Türkiye'dir.²¹

Makedonya Cumhuriyeti'nin bağımsızlığını ilan ettikten sonra yüzleştiği en büyük iç çalkantı Slav Makedonyalılar ile Arnavutlar arasındaki etnik bölünmedir. Birinci grup kendini devletin hakiki doğru ve kurucu birim olan bir millet olarak görürken ülkenin batısında çoğunluğu oluşturan Arnavutlar, Yugoslavya dönemindeki gibi ikinci sınıf ve yalnızca bir azınlık olmak kabul etmiyorlardı.

3. MAKEDONYA'NIN NÜFUSU

Makedonya Cumhuriyeti Devlet İstatistik Kuruluşu'nun iletmek olduğu bilgilere göre Makedonya'nın nüfusu 2002 nüfus sayımına göre 2.022.547'dir.

Makedonya'nın resmi nüfus sayımı nihai olarak 2002 yılında yapılmıştır. Makedonya'da son zamanlar nüfus sayma dilemmayla boğuşmaktadır. Ülkede Makedon olmayanların asıl ve kesin sayısı ile ilgili çeşitli istatistik enstitüleri ve hükümetler tarafından yapılan nüfus sayımlarının sonuçlarını dikkatle karşılamak gerekmektedir. Nedeni şu ki bu sayımların çoğu ard istekli olup arka planında Makedonların sayısını arttırarak devletin hangi milletin devleti hükmedeceği ve aynı zamanda hangi etnik gruplarının azınlık statüsünde döneceğini belirlemek gibi siyasi nedenlerden oluşmaktadır.²²

Makedon olmayan halkın özellikle Arnavutların ve Türklerin maruz kaldığı bu antidemokratik göz önünde tutarak, 1991 yılında Makedonya Cumhuriyeti Devlet İstatistik

²¹ Şukarova, a.g.e., s.337-338

²² Fauzi Skenderi, **Popullsia E Pollogut Të Poshtëm**, Kalkandelen, 2000, s.17; bkz. Kemal H. Karpat, **Ottoman Population 1830-1914. Demographic and Social Characteristics**, Madison, London, 1985, s.50. 1904'te de Makedonya'da ilk resmi nüfus sayımını mensubu üzere yapılmıştır, fakat gruplar arasında tartışma çıktığını ve sonuçları kabul etmedikleri görmekteyiz. Hacısalihoglu, **Jön Türkler ve Makedonya Sorunu (1890-1918)**, Tarih Vakfı Yurt Yayınları, İstanbul, 2008, s.35

Enstitüsü (M.C.D.İ.E) tarafından yapılan nüfus sayımını Arnavutlar kabul etmemiş ve boykot etmişlerdir. 1994 yılında Arnavutların isteği ile uluslararası gözlemcilerin denetiminde yeniden nüfus sayımı hazırlamıştır. Bu tarihten sonra son olarak nüfus sayımı 2002 gerçekleşti.²³ Araştırmamızda 2002'den bugüne kadar uzun bir aralık süresi olduğu için veriler kesinlikle çok değişmiş olmakla beraber, maalesef başka resmi sayımlar olmadığından bu nüfus sayımından yararlanmak durumunda kaldık.

M.C.D.İ.E tarafından 2002'de yapılan nüfus sayımına göre Makedonya'da 2.022.547 yakın kişi yaşamaktadır. Cinsiyet yönünden ise %50,2 oranla (1015377 kişi) erkek ile %49,8 oranla (1007170 kişi) kadınlar tarafından oluşmaktadır.²⁴ Araştırmamızı farklı gruplarla ilgili olduğunu için, Makedonya'nın nasıl bir nüfusa sahip olduğunu alt tabloda bakabiliriz.

Tablo 1. 2002 Yılı Nüfus Sayımına Göre Nüfuzun Yaş Aralarına Göre Dağılımı

Yaş araları	N	%
0-9	265941	%13,2
10-14	160339	%7,9
15-19	165422	%8,2
20-24	161945	%8,0
25-29	153461	%7,6
30-34	148281	%7,3
35-44	296739	%14,7
45-55	270448	%13,4
55-64	185056	%9,1
65-74	146412	%7,2
75-85	59359	%2,9
85+	7941	%0,4
Bilinmeyen	1203	%0,1
Toplam	2022547	%100,0

Kaynak: Makedonya Cumhuriyeti Devlet İstatistik Enstitüsü (M.C.D.İ.E)

²³ 2002'den sonra 2010'da M.C. nüfus sayma kararı aldı fakat ilk günlerde alınan sonuçlara göre, komisyon sonuçları incelendiğinde Makedon olmayan halkın özellikle Arnavutların %40'dan daha fazla çıktığını gördüğünde, bu sonuçlar Makedon hükümeti rahatsız edeceğinden dolayı nüfus sayımı iptal ettirildi.

²⁴ **Popis Na Naselenieto, Domakinstvata i Stanovitevo Republika Makedonija** (Makedonya Cumhuriyeti Daire İstatistik Enstitüsü), Kitap XI, Üsküp, 2005,s. 34

Tablo 1'de, son nüfus sayımına göre Makedonya nüfus genç nüfusa sahip olduğunu söyleyemeyiz çünkü nüfusun %14,7 bir oranla nüfusun 35-44 yaş arası olduğunu görmekteyiz. Bir sonra ki sıra ise %13,4 oranla nüfusun 45-55 yaş arası, %13,2 oranla nüfusun 0-9 yaş araları takip etmektedirler.²⁵

4. MAKEDONYA'NIN ETNİK YAPISI

Makedonya, çok-etnik bir devlete sahiptir. Ülkede, başta Makedonların olmak üzere, Arnavutlar, Türkler, Romenler, Torbeşler vd. gibi etnikler yaşamaktadırlar.

Tablo 2. 2002 Yılı Nüfus Sayımına Göre Makedonya'nın Etnik Gruplara Göre Dağılımı

Etnik gruplar	N	%
Makedon	1297981	%64,2
Arnavut	509083	%25,2
Türk	77959	%3,8
Romen	53879	%2,7
Ulah	9695	%0,5
Sırp	35939	%1,8
Torbeş	17018	%0,8
Diğer	20993	%1,0
Toplam	2022547	%100,0

Kaynak: Makedonya Cumhuriyeti Devlet İstatistik Enstitüsü (M.C.D.İ.E)

Tablo 2'de görüldüğü gibi, çıkarılan istatistik sonuçlarına göre Makedonya'nın etnik yönden, Makedon etnik grubu %64,2 bir oranla çoğunluğu temsil etmektedir. Diğer etnik Arnavutlar %25,17, Türkler % 3,85, Sırp % 1,78 ve diğer etnik gruplar oluşturmaktadırlar. Fakat ne Arnavutlar ne de Türkler bu sayımı doğru kabul

²⁵ M.C.D.İ.E., a.g.e, s.22.; Donço Gerasimovski, **Demografski Karakteristiki Na Republika Makedonija Spored Novata Teritorijalna Podelba**, Zavod za statistika, Skopje, 1997, s.31

etmemektedir.²⁶1991'deki nüfus sayımına göre Türkler nüfus oranının %5 oluşturuyordu. Bu da gösteriyor ki bu sayımların en önemli özelliği hileli olması ve Makedon hükümetinin arzu ettiği yönde yürütülüp sonuçlandırılmış olmasıdır.

Araştırmamızın örneklemini Makedon, Arnavut ve Türk olduğu için, bölgedeki kişileri üzerinde biraz bahsedelim. Makedonya'nın genelinde, toprakları üzerinde yerleşik en eski milletin Arnavutlar olduğu iddia edilmektedir. Bölgedeki kapsamlı yer isimleri bunun en temel kanıtı olarak gösterilmektedir. Zira şehir ve köy isimlerinin tamamıyla Arnavut dili fonetik ve dil bilim prensiplerine uymaktadır.²⁷

Makedonya Türklerinin Makedon çoğunlukla hiçbir zaman devlet sembolleri hakkında bir anlaşmazlıkları olmamış, Makedonya'daki kurulu düzene her zaman sadık kalmışlardır. Türkiye Cumhuriyetinin Makedonya'yı orijinal adıyla tanınması ve destek vermesi Soğuk Savaş sonrasında Türk azınlığın Makedon devletine bağlılığının ardında bazı sebepler bulunmaktadır. Bunlardan biri Türklerin önemli bir bölümünün (aktif nüfusun %38) tarım ve hayvancılık ile geçimin sağlaması ve sonuç olarak ülkenin fazla gelişmemiş kesiminde toprağa bağlı olarak yaşıyor olmasıdır.²⁸

Arnavutların etnografik hususi, kültür öngörü ve geleneklere bağlılıkları, Müslüman Arnavutların yerli bir halk olduğuna ilişkin en önemli argüman biri olarak kabul edilmektedir. Onların giyim-kuşam anlayışları, tüm Makedon topraklarında olduğu gibi Arnavutların yaşadığı diğer bölgelerle de benzeşim göstermektedir.²⁹

Slavların Balkanlarda yerleşmesiyle Arnavutlar için sıkıntılı bir süreç başlamış, bu süreçte sık sık saldırılara maruz kalmışlardır. Osmanlı'nın bu toprakları zapt etmesiyle, bölgede yaşayan Arnavutlar toplu olarak İslam'ı kabul eden ilk millet olmuşlardır. İslam'ı kabul ettikten sonra Arnavutlar, Yunan ve Slav hegemonyasından büyük ölçüde kurtulmuş, böylece muhtemel bir asimilasyonun da önüne geçilmiştir.³⁰

²⁶ M.C.D.İ.E., a.g.e, s.53

²⁷ Bkz. Jens Reuter, **Shqiptarët Në Jugoslavi**, çev. Nestor Nepravishta, Botimet Yay., Tiranë, 2003, s. 11-35

²⁸ Nazif Mandacı-Birsen Erdoğan, **Balkanlar'da Azınlık Sorunu: Yunanistan, Arnavutluk, Makedonya ve Bulgaristan'daki Azınlıklara Bir Bakış**, Stratejik Araştırma Etutler Milli Komitesi (SAEMK), S.5, Ankara, 2001, s.55

²⁹ Musa Musai, **Balkan Müslümanlarında Din-Kimlik Bütünleşmesi** (Yayınlanmamış Doktora Tezi), M.Ü Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul, 2004, s. 34

³⁰ Enes İdriz, "Üsküp'te Müslümanlar: Dini ve etnik kimlik bağlamında sosyolojik bir inceleme", U.Ü.İ.F.D., C.18, S.1., Bursa, 2009, s.595

1990 yılın ardından Makedonya'yı yöneten Slav Makedon yönetimi, Arnavutları yönetimden uzak tutmaya ve onlara her bakımından azınlık muamelesi yapmaya çalışmış. Oysa 2001 yılında Makedon devleti ile Arnavut halkı arasında vuku bulan savaştan sonra yapılan anlaşmalar sonucu, Arnavutlar, devleti oluşturan ikinci millet olarak kabul edilmiş ve Arnavutça ikinci resmi dil olmuştur.³¹

B. MAKEDONYA'DA İDARE

Bütün çağdaş toplumlarda olduğu gibi Makedonya'da da idare çok önemlidir. Merkezi ve yerel yetkililerin yükümlülüklerini yerine getirmek ve koordinasyonu sağlamak için gerekli bir araçtır. Makedonya'daki idare çeşitli sosyal alanların kalkınmasına önemli ölçüde katkıda bulunmaktadır. İdare merkezi ve yerel yönetim, alanlarında yasama ve yürütme organlarının başarılı olması için birçok görev üstlenir. İdarenin rolü ve önemi iyi bir şekilde değerlendirilmelidir. Çünkü vatandaşlara karşı sorumluluklarını yerine getirme sürecinde vatandaşlar, esnaflar ve STK (Sivil Toplum Kuruluşlar) ve farklı kuruluşlar ile sürekli iletişim halindedir.

İdarenin varlık sebebinin toplumun kolektif ihtiyaçlarının karşılanması için kamu hizmetlerine duyulan ihtiyaç olduğu söylenebilir.³² Bütün hükümetler daha iyi ve daha verimli bir yönetim için çaba gösterirler.³³ Merkezi ve yerel yönetimin çok iyi planlanması, kontrol edilmesi, eğitilmesi motivasyonun sağlanması ve örgütlenmesi gerekmektedir. Bu çalışmada bütün kanıtları sunup anlattıktan sonra aşağıdaki özelliklere bakarak Makedonya'da yerel yönetimin ve yerel hizmetlerin ne kadar etkili ve verimli olduğunu anlatmaya çalışacağız.

³¹ İdriz, a.g.m., s.595

³² Ramazan Cengiz Derdiman, **İdare Hukuku**, Alfa Aktuel, 4.b., ekim 2011, s.6

³³ Bkz: James Defronzo, **Revolutions and Revolutionary Movements**, Ll. Filo, "Historia për Sistemet e Qeverisjes", Aferdita. Tiran, 2001, s.23 Sistemlerin yönetme tarihçesine göre (çıkarların çoğulculuğu; yönetilenleri temsil eden kurumlar; kesirlerin varlığı; ekonomik büyümesi; kendi savunması; özel hayat ve kamu hayatı arasındaki farklılıkların kanunlarda olması; geleneksel siyaset vicdanlığı; siyasete katılma kararları.

Makedonya’da yerel yönetim, reformları yaparken sadece sıkıntılarla ile karşı karşıya gelmemektedir. Aynı zamanda mevcut bir sistemden ayrılıp geçiş sistemine ayak uydurmakta zorluk çekmektedir.³⁴

Makedonya Cumhuriyetinin yönetimini ele almadan önce devlet idaresinin örgütlenmesinden bahsetmek daha mantıklıdır. Biz teze devam ederken her zaman Anayasanın, kanunların ve farklı modern kuramcılarının düşüncelerine dayandırarak çalışmamızı anlatacağız.

1. YÖNETİM KAVRAMI

Yönetim kelimesi farklı dillerde farklı anlamlara gelmektedir. Genel olarak “ Belli bir amaca ulaşmak isteyen, birden fazla insanın gerçekleştirdiği işbirliğine dayanan faaliyetler” biçiminde tanımlanan yönetim kavramı; literatürde ve halkın dilinde çeşitli şekillerde tanımlanmaktadır. Yönetimle ilgili bu tanımları ve kullanışları “sevk ve idare”, “idari sistemi” ve “örgüt” olmak üzere üç kavram içinde toplamak mümkündür.³⁵ Yönetim, geniş anlamda başkalarını sevk ve idare etme sürecidir.³⁶

Almancadaki genel ilkesiye göre “vereltung” kavramı kamu yönetimi anlamına gelmektedir³⁷ İtalyancada “amministrazione” kelimesinin sözlükteki diğer kelimeler gibi özel bir anlamı yok. Fakat şimdi farklı anlamlar taşımaktadır.³⁸“Gouvernement” ve “administration” kavramlarının arasındaki farkı bulmak daha çok kuramlara dayandırılmıştır.³⁹İdarenin tanımı yani fonksiyonel tanımı, kuruluş birliği ve örgüt anlamına gelen üç şekilde açıklanabilir. Çalışmamızın devamında biz idareyi fonksiyonel olarak anlatmaya odaklanacağız, yani Makedonya’daki idarenin hangi şekilde organize edildiğini anlatacağız.

³⁴ Yerel Yönetim Bakanlıktan yapılan çalışmalar, “**Makedonya Cumhuriyetin Yerel Yönetimindeki İnisiyatif ve Stratejik Politikalar**”, S.10, s.13

³⁵ Bilal Eryılmaz, **Kamu Yönetimi**, İstanbul, Erkam Matbaası, 2004, s.3

³⁶ Bekir Parlak, **Kamu Yönetimi Sözlüğü**, MKM, 2011, s. 331

³⁷ Charles Debbasch, **La Science Administrative Dans les Pays del`Europe Occidentale Continentale**, Revue international de sciences administratives, Bruxelles, no: 1-2, 1987,s.14

³⁸ Pietro Gaspari, **La Science Della Amministrazione**, Padova, 1959, s.9

³⁹ Jean Rivero, **Droit Administrative**, Paris, 1969, s.139

2. MAKEDONYANIN İDARE ORGANİZASYONU

Makedonya'daki idare, yürütme organının bir parçasıdır. Farklı alanlarda ve farklı birimlerde olduğu halde vatandaşlar ve tüzel kişiler adına devletin işleyişini daha verimli ve daha etkin hale getirebilmek için kurulurlar. Hükümet, yürütmenin başı olarak devleti yönetir ve onların etkinliğini gözetir.⁴⁰ Devlet, bakanlıklar ve diğer kuruluşların bildirimleriyle Makedonya Cumhuriyeti anayasasının kabul ettiği kanunlarla kurulur.⁴¹ Makedonya Cumhuriyeti Anayasasında geçen idarenin tanımı şöyledir: Devletin idari organları Anayasa hukuku çerçevesinde kendi görevlerini bağımsız bir şekilde yapıp hükümete karşı sorumlu olurlar.

Bağımsızlık ilkeleri, yasallık ve sorumluluk bilinci dışında devletin idari organları, kendi görevlerini etiklik, ekonomiklik, şeffaflık, eşitlik ve tahmin edilebilirlik ilkelerine dayandırarak gerçekleştirir. Devletin idari organları, idari işleme katılan bütün vatandaşların çıkarlarını Anayasaya uygun hale getirmek ve kanunen korunan bütün haklarını etkili bir şekilde sağlamak zorundadır.

Onlar ayrıca özel kanunlarla korunan bilgilerin ulusal güvenlik açısından önemli olduğu zaman, devletin sırları ve vatandaşların özel bilgileri dışında bütün diğer bilgileri şeffaflık adına bütün etkinliklerle ilgili doğru bilgileri vatandaşlarla paylaşmak zorundadırlar. Devlet organlarının organizasyonu ve faaliyetleri kanunla düzenlenir (çoğunlukla) yani toplam millettekilerin üçte ikisi ile çıkarılır.⁴²

Devletin idari organları bakanlık, diğer idari organları ve idari kuruluşlar olarak kurulabilir.⁴³ Bakanlıklar devletin görevlerini idarenin amaçlarına uygun olacak şekilde yapmalıdır.⁴⁴ Devletin diğer idari birimleri şekline veya özerklik derecesine göre devletin bağımsız idari birimleri ve bakanlıkların altındaki birimler olarak kurulur.⁴⁵ Devletin bağımsız idari birimleri müdürlük, ajans ve komisyon olarak kurulabilir. Bakanlıklar adına çalışan idari birimler, bakanlıklara ait olan özel idari görevleri profesyonelce yerine

⁴⁰ **Makedonya Cumhuriyetinin Anayasası** 88.Madde.

⁴¹ **Makedonya Cumhuriyetinin Anayasası** 95.Madde.

⁴² **Devlet Organlarının Organizasyonu ve Faaliyetiyle İlgili Yeni Kanunun** 1991 Anayasasının onaylamasında sonra. Temmuz 2000 (M.C. Resmi Gazetesinde no: 58/2000)

⁴³ **Devletin İdari Organlarının Organize Edilmesi ve Uygulanması Kanunu** (M.C. Resmi Gazetesi no:58/2000, 21.07.2000 5 Madde (1)

⁴⁴ A.g.e. 5. Madde (2)

⁴⁵ Jonuz Abdullahi, **Politika dhe Politikat Publike**, Arbëria design, Tetove, 2010, s. 94

getirmek için kurulurlar. Bu birimler idari, büro, hizmet, arşiv, müfettişlik, kaymakamlık şekilde kurulabilirler.⁴⁶

İdari birimlerin bazı işlerinde profesyonel çalışmalar yapılması için bilimsel metotların uygulamasını gerektiren alanlar kurulur ve aynı zamanda bu alanlar için bakanlıklar da kurulur. İdari örgütler özerk birimler gibi kurulabilir ve yönetim biçimine göre enstitü olarak gösterilebilir.⁴⁷ Bakanlıkların dışında diğer devlet birimleri, devletin idari birimlerinin faaliyet ve organizasyon kanunu dışında başka bir kanunla kurulup dağıtılabılır.⁴⁸ Devletin idari bilimlerinin Anayasa tarafından belirlenen yetkiler ve imzalanan uluslararası sözleşmeler çerçevesinde şu görevleri vardır:

-Makedonya Cumhuriyeti meclisinden çıkan kanunlar ve eylemler Makedonya Hükümetinin uygulama politikasını yürütürler. Kanunları ve eylemleri yürütme politikasını hükümet belirler. Devletin idari organları ise organizasyon ve kadroların kesin tedbirlerini alarak kanunların ve eylemlerin başarılı ve etkili şekilde uygulanabilmesi için planların ve tedbirlerin getirilip uygulanması, yetkili birimlere önerilen eylemlerin tamamen uygulanarak önemli durumları söylenecek kanunların ve eylemlerin uygulanması için yönetmeliklerin getirilmesi yoluyla yürütülür.

- Hükümler ve kanunların uygulanması için gereken yükümlülükler: Kanunların uygulanması devlet idaresi için standart etkinlik ve mevcut etkinlik olarak adlandırılır. Standart etkinliğin içerikleri şunlardır:

a). Kanunların ve diğer eylemleri doğrudan uygulayarak: 1. Gerçek ve tüzel kişilerin hakları, çıkarları ve sorumlulukları için kararların idari işlemle getirilmesi. 2. İdari işlemlerin dışında kişisel eylemlerin getirilmesi. b). İdare gözetiminin bitmesi c) Kanunların ve diğer eylemlerin (normatif etkinliklerin) başarılı bir şekilde uygulanması için tüzüklerin getirilmesi ve d) özellikle etkinlik gözetimi sürecindeyken idari etkinliklerin yapılması ve idari hükümlerin verilmesi.⁴⁹ Devlet idari etkinlikleri için Makedonya Cumhuriyeti'nde 45 birimli 15 bakanlık, 6 bağımsız devlet idari birimi ve 3 idari örgüt kurulmuştur. Bakanlık birimlerinin içeriği, devletin bağımsız idari birimleri ve idari

⁴⁶ A.g.e. 5. Madde (4)

⁴⁷ A.g.e. 5. Madde (5)

⁴⁸ A.g.e. 5. Madde (6)

⁴⁹ Naum Grizo Davitovski-Simeon Galevski, **İdare Hukuku**, Studentski zbor, Üsküp 1997, s. 67. Ayrıca Devlet İdare Organlarının Fonksiyonu ve Organizasyon Kanunu madde 13.

örgütleri arasında kalan bir alandır. Tezin çalışması bu konularla ilgili olmadığı için çalışmamızın devamında bunlardan bahsetmeyeceğiz. İç hazırlıkların ilkelerini, bakanlıkların ve diğer idari birimlerin işlerini Hükümet belirler.⁵⁰

İç hazırlıkların ilkeleri ile vatandaşların ihtiyaçlarını giderecek birimlerin organizasyon büroları, hiyerarşik organizasyon biçiminin basitleştirmesi, gerçek ve tüzel kişilere karşı hizmet oryantasyonu ve sorumlulukların kanunilik, profesyonellik, verimlilik ve ekonomiklik ilkelerine dayandırılarak sağlanır.⁵¹

Devlet idari birimlerinde müdür veya müdür yardımcısı için hiyerarşik bölümler ve sektörler kurulabilir. Bakanlık adına varlığını sürdüren birimlerde, hiyerarşik açıdan müdür tarafından bölümler oluşturulur. Bu durum sadece işin sıkışıklığı, işlerin karışıklığı, yoğunluğu, karakteristik özellikleri ve işçilerin sayısının yüksek olmasına dayandırılabilir.

3. SİYASİ VE İDARİ YAPI

Ülke 1991 yılında Yugoslavya'dan Makedonya ismi ile bağımsızlığını ilan etmiştir. Birleşmiş Milletler ülkeyi 1993 yılında Eski Yugoslav Makedonya Cumhuriyeti (EYMC) ismi ile tanıdığını duyurmuştur.⁵² Diğer uluslararası örgütler olan Avrupa Birliği, Kuzey Atlantik Antlaşması Örgütü, Uluslararası Para Fonu, Avrupa Yayın Birliği ve Uluslararası Olimpiyat Komitesi gibi örgütler ülkeyi Eski Yugoslav Makedonya Cumhuriyeti (EYMC) adıyla tanımışlar. Türkiye, Makedonya Cumhuriyeti'nin bağımsızlık ilanıya beraber ülkeyi kendi ismi ile tanımıştır. Nitekim bu sebeple Makedonya'yı Eski Yugoslav Cumhuriyeti Makedonya ismiyle (FYROM) tanıyan NATO teşkilatına ait ve içinde Makedonya geçen tüm belgelerde metinde "FYROM" kısaltması geçerken belgenin sonundaki bir dipnotta Türkiye'nin ve diğer NATO üyeleri A.B.D, Arnavutluk, Bulgaristan, Estonya, Hırvatistan, İsveç, İzlanda, Kanada, Litvanya, Macaristan, Norveç, Polonya, Romanya, Slovakya ile birlikte Makedonya'yı anayasal ismi ile tanıdığı ayrıca belirtilmiştir.⁵³

⁵⁰ a.g.e. 91. Kanunu, 1.Madde 6 Fıkrası.

⁵¹ Devlet İdari Birimlerin İlkeler ve Organizasyon Hükümleri " Makedonya Cumhuriyetin Resmi Gazetesi No: 93/2000

⁵² Mevlüt Tuğrul Görgün, **Balkan Ülkeleri Raporları Serisi**, Makedonya, Ankara - February, 2011, s.2

⁵³ Behiye Tülin Pulat, **Makedonya Ülke Raporu**, Ankara, 2013 s.3

Makedonya'nın idari yapılmasında İstatistiksel Bölgeler ve Belediyeler bulunmaktadır. Makedonya'nın İstatistiksel Bölgeler şunlardır: Üsküp Bölgesi, Doğu Bölgesi, Kuzeydoğu Bölgesi, Pelagonya Bölgesi, Polog Bölgesi, Güneydoğu Bölgesi, Güneybatı Bölgesi, Vardar Bölgesi.⁵⁴

Makedonya`da 84 belediye vardır. Ağustos 2004`de Makedonya idaresi tarafından, söz konusu 84 belediye yeniden düzenlenmiştir. Bu belediye merkezlerinden on tanesi Büyük Üsküpü oluşturur.

⁵⁴ A.g.e, s.4

II. BÖLÜM

MAKEDONYA'DA YEREL YÖNETİMLER YEREL HİZMETLER VE BELEDİYELERİN GENEL BİLGİLERİ

A. MAKEDONYA'DA YEREL YÖNETİMLER

1. MAKEDONYA'DAKİ YEREL YÖNETİMİN TARİHİ GELİŞİMİ

Makedonya üniter, bağımsız, demokratik ve sosyal bir devlettir.⁵⁵ Ayrıca yerel yönetim bazlı birimsel bir devlettir. Makedonya'da 1991/1992 yılında bağımsızlığın ilan edilmesi ve anayasanın onaylanmasından bu yana çok etnik bir ülke olarak Makedonya'ya katkıda bulunacak daha etkili bir yönetim için anayasal bir hukuki sistem arayışındadır.⁵⁶

Anayasayla yerel yönetim sistemi garantilenmiştir. Yerel yönetim genel oyların çoğunluk sayısının (üçte ikisi) ve aynı zamanda Makedonya Cumhuriyetinde çoğunlukta olmayan azınlıkların genel oylarının çoğunluğu olmak şartı ile kanunen düzenlenmiştir. Üsküp (Başkent) özel bir statüye sahiptir. Eski Yugoslavya zamanında Makedonya idari koordinasyon ve kapasite eksikliğinden dolayı kırsal ve kentsel bölgelerin arasındaki sorunları arttırarak en çok (yerel yönetim bazında) sorumluluk dağıtan ülkeydi.⁵⁷

Bağımsızlıktan sonra yerel yönetim birimleri 34'ten 124'e çıkarıldı (Sınırları Belirleme Yasası 1996). Bu kanunla belediyelerin yetkileri kısıtlanmıştır. Ayrıca 1995 yılında yerel yönetim yasası onaylanmıştır. Yerellik ilkesine dayanarak (kendi yetkilerini ve işlevini vatandaşların alabildiği yakından yönetim) sorunlara çözüm üretmek için işbirliği konusunda Ohri anlaşması,⁵⁸ önemli bir adım idi çünkü yeniden bir bölgesel organizasyonun ve yetkilerin merkezi yönetimden yerel yönetime yeniden transfer edilmesine açıkça vurgu yapılmıştır.

⁵⁵ Makedonya Cumhuriyeti Meclisi , Nu: 08-4642/1 Makedonya Cumhuriyeti Meclis Başkanı 17 Kasım 1991, Stojan Andov, Üsküp

⁵⁶ Kurtesh Saliu, **E Drejta Kushtetuese**, Keshilli Botues I Universitetit te Prishtines, Tetove, 2002, s.378

⁵⁷ A.g.e., s.380

⁵⁸ Bu anlaşmada seçilen resmi yerel vekillerin yeterliliklerini güçlendirerek, gözden geçirilmiş yasaını ve Anayasaya uygun, ciddiyetini yükselttir (ek grubunda değişikliklerde olduğu gibi) Avrupa Birliği yerellik ilkesine dayanarak ve Avrupa yerel yönetim kartı onaylanmıştır. Kentsel ve Kırsal planlama, çevre koruma, yerel ekonomi kalkınma, ulaşım, kültür, spor ve rekreasyon, sivil koruma, eğitim, sağlık ve sosyal koruma, yangından koruma, su tedariki gibi 13 alanlarda eklenmiş yeterlilikler uygulanacaktır. Yerel yönetim birimler kendi sorumluluklarını yerine getirebilmeleri iyi bir finans sistemi onaylanmıştır.

Anlaşmaya göre yerinden yönetim kararı yurtda uzun vadeli istikrarın sağlanması için ilk koşul olmuştur. 2002 yılında yerel yönetim yasası, yerel yönetim birimlerinin yetkilerini açık bir şekilde belirtmiştir. 2003 yılında hükümet, yerinden yönetim yasaları ile ilgili yasama programını onaylamıştır. 2004-2005 yıllarında, belediyelerin (yerel yönetim birimleri) sayısı 84'e düşmüş ve Üsküp⁵⁹ özel birim olarak ilan edilmiştir. Bu program kaynakların ve yeterliliklerin transferi ile ilgili 40 yasayı kapsamaktadır. Makedonya'da Yerel Yönetim Bakanlığının en son yaptığı gelişme 2011- 2014⁶⁰ döneminde yerel yönetim geliştirme ve yerinden yönetimi uygulama sürecinin programının hazırlanmasıdır. Bu program son beş yılda yerel yönetimdeki reformların uygulanması ve yerel yönetimlerde sorumlulukların dağıtılmasına bakanlıkların da dâhil edilmesi gibi yapılan analizlere hazırlanmıştır. Yapılan analizlere göre vatandaşların yaşam kalitesini arttırmak için yerinden yönetim sürecinin devam ettirilmesinin önemli olduğu teyid edilmiştir.

Makedonya sürekli yerel yönetimde daha etkili olmayı hedeflemekte fakat bu alanda başarılı olup olmadığını bu çalışmada yer alan Makedonya Cumhuriyetinde 3 belediyede yaptığımız araştırmada gösterecektir. Gelişmemiş ülkelerin yerel yönetim konseptini uygulamakta zorluk çektikleri kanıtlanmıştır. Geçmiş rejimlerdeki tecrübeleri düşünecek olursak şüphesiz Makedonya da bu ülkeler arasında yer almaktadır. Yerel yönetim aynı zamanda vatandaşların karar alma sürecine aktif katılımını istemektedir. Bu yüzden vatandaşların bu sürece nasıl baktıkları ana kilit olacaktır.

2. MAKEDONYA'DAKİ YEREL YÖNETİME KISA BİR GİRİŞ

Demokrat ve liberal toplumlarda merkezi ve yerel yönetim (sorumluluk dağıtma) olmak üzere iki yönetim biçimi vardır.⁶¹ Merkezilik ve yerel yönetim bağımlılığının üstüne

⁵⁹ Michael Keating, Jacques Ziller "Avrupa Birliğinde Yetki Ayrılığı , Üye Olan Ülkeler ve Bölgesel Yetkililer ile İlgili Araştırmada", s. 212.

<http://www.google.com.tr/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=ëeb&cd=1&ved=0CBsQFjAA&url=http%3A%2F%2Fcor.europa.eu%2Fen%2FArchived%2FDocuments%2F0cdd5127-a7ac-4624-9f4b-eb859df71928.pdf&ei=MikMVIXff4L9UsO2gtgE&usg=AFQjCNFQq-QËS1qjKZNLqDTbQDfYH4JeBA&bvm=bv.81828268,d.d24>, (12.03.2015)

⁶⁰ **Makedonya Cumhuriyetinde Sorumluluk Dağıtma ve Yerel Yönetimin Geliştirme ve Uygulama Programı**

<http://mls.gov.mk/data/file/PUBLIKIME/ALB/Programi%20i%20decentralizimit%20ALB.pd>. (03.01.2015)

⁶¹ Esat Stavileci, **Kamu Yönetiminin Tanım ve İkeleri**, SH.A.Napredok, Tetove, 2009, s. 332

itaat etmesine orantılıdır ve sistemin hiyerarşik bir şekilde organize edilmesi ve sürdürülebilmesinden kaynaklanmaktadır. Esasen merkezilik sürdürülebilirlik, tutarlılık ve istikrarlılık teşvik eder, yerel yönetim ise esneklik ve sorumluluk teşvik etmektedir.⁶²

Tamamen merkezilik ülke olunamaz dolayısıyla tamamen yerel yönetime dayalı bir ülke de yoktur. Vatandaşların az da olsa kendi haklarını gerçekleştirmek için yerel yönetim sisteminin olmadığı bir demokratik siyasi sistem düşünülemez. Yerel yönetimde devlet işleri yerel bazda gerçekleştirilir. Aslında ülkelerin merkezilik bölünme ve yerel yönetim bölünme ayrımı, anayasa işlerini hangisinin daha çok gerçekleştirdiğine bakılarak yapılmaktadır. Merkezilik ve yerel yönetim devlet düzeni olarak idari normlar alanında bir model sayılmaktadır. Merkezi ve yerel yönetim yetkileri onaylayıp ve uygulayanların yetkisine sahiptirler. ‘‘Yönetim’’ konsepti yeni bir kavram değildir. O, medeniyetlerin başlangıcından itibaren oluşmuş ve süregelen bir kavramdır. Son yıllarda yerinden yönetim ‘‘modern bir fikir’’, ‘‘son moda’’ ve ‘‘günümüzün modası’’ olarak tanımlanmıştır.⁶³

Küresel açıdan ekonomik, politik, teknolojik ve sosyo-kültürel faaliyet alanlarında oluşan değişiklikler yönetim politikalarının gelişmesinde bir darbe yaratır.⁶⁴ Bu süreç sayesinde gelişmeyi ve amaçlarına ulaşmayı hedeflenmektedir. Eski yıllara göre şimdi yerel yönetimde reform yapılmak için ihtiyaç ve imkanlar daha çok mevcuttur.⁶⁵

Birçok yazar yerinden yönetimin idari kurumların ve örgütlerin farklılaştırma sürecinin bir sonucu olduğunu düşünmektedirler. Eski bir düşünür olan John Stuart Mill yerel yönetimin demokrasinin vazgeçilmez bir parçası olduğunu vurgulamıştır.⁶⁶ Çağdaş toplumlarda yerel yönetim süreci ile ilgili büyük tartışmalar olmaktadır. Makedonya da demokratik bir ülke olarak bu tartışmaya dahil edilmiştir. Makedonya Cumhuriyeti

⁶² Harold F. Gortner- Keneth L.Nichons-Carolyn Ball, **Organizasyon Teorisi, Kar Kütmeyen ve Kamu Perspektifi**, Wadsworf Thomson Learning, 3.b,2007, pg 116

⁶³ Ferid Selimi, **Qeverisja Vendore Shqyrtme Krahasimtare**, Vatra, Tetove, 2008, s.45

⁶⁴ Jong S. Jun-Deil S Ęright, **Globalization and Decentralization, Institutional Context, Policy Issues and Intergovernmental Relations in Japan and the United States**, 1996, s.89

⁶⁵ John J. Kirin, **Emerging Regional Organizational and Institutional Forms: Strategies and Prospects for Transcending Localism in the United States** bkz. Globalization and Deconcentration, Institutional Contexts, Policy Issues and Intergovernmental relations in Japan and the United States, s. 134

⁶⁶ Bekim Baliq, **Kamu Politikasi Analizi**, İlliria Üniversitesi, Prishtine, 2011, s.99

Anayasası yerel yönetimi demokrasinin en temel değerlerinden bir tanesi olarak tanımlar çünkü bununla vatandaşların yerel yönetime katılma hakları garantilenmiştir.⁶⁷

Yetkilerin dağıtılması Makedonya'nın Avrupa Birliği'ne adaylık sürecinde diyaloga dahil edilmiştir. Avrupa komisyonunun raporlarına bakacak olursak yerel yönetim alanında bir ilerleme olmuştur fakat hedeflerine ulaşmaları için atılacak daha çok adımlar vardır. Makedonya'da ana sorun yetkilerin transferidir. Yerinden yönetim süreci tamamen bitmemiştir ve hala bu şekilde devam etmektedir. Bu yüzden çalışmamızın devamında mevcut yönetimi ve gelecekte olabilecek perspektifleri göstermeye çalışacağız.

3. "YEREL YÖNETİM" KAVRAMININ TANIMI

" Kamu Yönetimi Sözlüğü"⁶⁸ sözlüğünde yerinden yönetim kavramı şöyle tanımlanır: "Yönetsel kararların alınması ve görevlerin gerçekleştirilmesi yetki ve sorumluluğunun ya coğrafi ya da işlevsel ölçütlere bağlı olarak merkezi hükümet dışında, hizmet yerinde bulunan organlar tarafından üstlenilmesi durumu." Oxford sözlüğü yerel yönetimi "ülkenin belirlenmiş bir bölgesinde yetkisini uygulayan kurum" olarak tanımlanmıştır.⁶⁹ Bu tanıma göre yerel yönetim ile ilgili şunu söyleyebiliriz; ülke içerisinde dar bir alanda bütün konuları içeren yerel toplum yararına faaliyetlerini genişleten bir kavram olarak tanımlanabilir. Böylece " Bölgesel yönetim daha doğrusu bölgesel birimler yönetiminin birçok fonksiyondan veya etkinliklerden oluşan bir süreç" olduğu söylenebilir.⁷⁰ Makedonya Cumhuriyeti'nin bu fonksiyonlar ve zorluklarla nasıl karşılaştıklarını gösterilmesi, Makedonya Cumhuriyeti'nde yönetimin nasıl işlendiğini göstermektedir. Makedonya'daki yerel yönetimden bahsetmeden önce uluslararası dokümanların yerel yönetim ile ilgili neleri gösterdiklerine bakmakta da fayda vardır. Bu durumda Makedonya'da yönetimin dayandığı ilk ve en önemli dokümanlardan bir tanesi de Yerel Yönetim Avrupa Kartıdır.

⁶⁷ Makedonya Cumhuriyeti'nin Anayasası, 8. madde

⁶⁸ Ömer Bozkurt, Turgay Ergun, Seriya Sezen, **Kamu Yönetimi Sözlüğü** (Fransızca ve İngilizce karşılıklarıyla), 2. Baskı, 2008, fq.260

⁶⁹ Iain Mc Lean, **Politik Sözlüğü**, Tiran, 2001, s.479

⁷⁰ Esat Stavileci, **İdari Bilimlerine Giriş ve Kosova'nın Eğitim Araçları Kurumu**, Priştine, 1997, s.247

4. MAKEDONYA'NIN YEREL YÖNETİMLERİNİN YASAL TEMELLERİ

Organize edilmiş toplumlardaki anlamını açıklamak gerekirse, çağdaş toplumlarda merkezilik ve yerinden yönetim modellerinin değişimi döngüsel bir süreç olarak ifade edilmektedir.⁷¹

Makedonya Cumhuriyeti Anayasası (16.11.2001 tarihinde), Yerel Yönetim Yasası,⁷² Makedonya Cumhuriyetinin Bölgesel Bölünme Yasası⁷³, Yerel Yönetimin Bölgesel Organizasyon Yasası.⁷⁴, farklı belediyelerin tüzükleri, Avrupa Yerel Yönetimler Özerklik Şartı, Uluslararası İnsan Hakları ve Özgürlükleri Anlaşması, Dil Kullanma Hakları ve diğer kırk yasada olduğu gibi önemli dokümanlar yerel yönetimin hakları, sorumlulukları ve yetkilerini ortaya koymuştur. Bu yasal dokümanları ve yerel yönetim ile alakalı diğer yazarların eserlerini araştırırken Makedonya yönetimini özellikle de Makedonya'daki yerel yönetimini açıklamaya çalışacağız. Makedonya Cumhuriyeti'nde yerel yönetim anayasasının bir varlığıdır.⁷⁵ Anayasa düzeninin temel değerlerindedir.⁷⁶

Makedonya Cumhuriyeti belediyelerinde yönetim ve organizasyon oy kullanma hakkına sahip olan vatandaşlar tarafından seçilmiş vekiller tarafından yönetilir. Makedonya'da daha önce onaylanan yerel yönetimi düzenleyen öz yönetim yasası, beş Avrupa dokümanı göz önünde bulundurarak; öz yönetim, insan hakları ve özgürlükleri koruma ve diğer etnik grupların haklarını kapsar ve aynı zamanda da Avrupa Yerel Yönetimler Özerklik Şartı, Avrupa İnsan Hakları ve Temel Özgürlükleri Anlaşması, Bölgesel Diller ve Azınlıklar Anlaşması, Avrupa Konseyinin Ulusal Azınlıkları Koruma Anlaşması, Kadınlara Karşı Ayrımcılığın Ortadan Kaldırılma Anlaşması gibi metinleri içermektedir.

5. AVRUPA YEREL YÖNETİMLER ÖZERKLİK ŞARTI

Makedonya Cumhuriyeti, Avrupa Yerel Yönetimler Özerklik Şartını tamamen uygulayacağını taahhüt etmiştir. Kartın öncülünde yerel hükümetlerin sahip oldukları yerel

⁷¹ Jonuz Abdullai, **Sosyal Değişiklikler ve Geçiş Süreci**, Tetove,2008, s.158

⁷² Resmi Gazetesi no 52/02

⁷³ Resmi Gazetesi no: 49/96

⁷⁴ Resmi Gazetesi no : 55/2004

⁷⁵ Avrupa yerel yönetim anlaşma çerçevesinde özellikle anlaşmanın 2. Maddesi şöyle der ; Anayasaca mümkün değilse, aday ülkelerin yerel yönetim yasallık ilkesine dayanarak belirlenir.

⁷⁶ **Makedonya Cumhuriyetinin Anayasası**, 9.maddesi, 9. paragraf

yönetim hakları demokrasinin önemli bir göstergesi olarak da gösterilebilir.⁷⁷ Avrupa Yerel Yönetimler Özerklik Şartı, Avrupa Yerel Yönetimler Kentsel Şartı vb. bu tür uluslararası metinler genel yerel yönetim mevzuatını besleyen hukuki dış kaynaklar olarak ele alınabilir. Bunların en önemlilerinden birisi olan AYYÖŞ, özellikle yerindelik (subsidiarity) ilkesi çerçevesinde temel metinlerden birini oluşturmaktadır.⁷⁸ Çok etnikli hukuki bir araç olarak ve yüksek derece yerel otonomi garantileyen Avrupa Kartı, Avrupa'ya entegrasyon sağlamanın demokratikleşmenin en önemli direklerden biridir.

5.1. Kartın Özellikleri

Başta öncül olmak üzere üç bölümden oluşur.⁷⁹ Birinci bölüm, Yerel yönetimin anayasa ve hukuki temelini inceler (2.madde); Yerel yönetim kavramı (3.madde), Eylem alanı (4.madde) Yerel birimlerinin sınırları korumak (5.madde), İdare ve faaliyet organizasyonunu tamamlanmak için kaynakların bulunması (6.madde), Faaliyetleri tamamlama şartları (7.madde), İş denetimi (8.madde), Mali kaynaklar (9.madde), Birlik hakkı (10.madde), Yerel yönetimin yasal korunması (11.madde) maddelerini kapsamaktadır.⁸⁰

İkinci bölüm imzalananlar tarafından sorumluluk alan (12.madde), Hükümet kime ithaf edilir (13.madde) ve bilgilerin getirilmesi (14.madde) maddelerini kapsamaktadır. Üçüncü bölüm ise maddelerin imzalanması, onaylaması ve yürürlüğe girmesini (15.madde) yüzölçümü maddeleri (16.madde), çekilme (17.madde) ve bilgi verme (18.madde) maddelerini içerir.

Kartın temel amacı yerel yönetimlerin haklarını ölçmek ve korunmak için Avrupa standartlarını getirmektir. Bu standartlar, vatandaşların yaşam ortamına dayanarak karar alma sürecine katılım imkanını vermektedir.⁸¹ Öncül, dayandığı temel şartları her şeyden önce yerel yönetimin hayati önemini, demokrasiyi, çağdaş Avrupa'nın inşasında yerel

⁷⁷ Avrupa Yerel Yönetimler Özerklik Şartının 2. Maddesinde ifade edildiği gibi; Yerel Yönetim ilkesi yasama organında belirlenmeli veya mümkünse anayasada da yer verilmelidir.

⁷⁸ Mustafa Ökmen-Bekir Parlak, **Kuram ve Uygulamada Yerel Yönetimler, Kavramlar, Yaklaşımlar, Yapılar ve Mevzuat**, Gözden geçirilmiş yeniden düzenlemiş 3.b, Orion Kitabevi, Şubat, 2013, s.66

⁷⁹ Avrupa Yerel Yönetimler Özerklik Şartı [http://www.coe.int/t/dgap/localdemocracy/entre_expertise/tools/ ToolkitI.pdf](http://www.coe.int/t/dgap/localdemocracy/entre_expertise/tools/ToolkitI.pdf) (12.02.2015)

⁸⁰ A.g.e. (12.02.2015)

⁸¹ Arnavutluk Belediyeler Derneği : **“Belediye Meclis Üyelerin El Kitabı”**, 2003, Tiran, s.22 . http://www.aac-al.org/pdf/Manual_per_Keshilltaret_e_Komunave_dhe_Bashkive.pdf

yönetimin ana rolünü ve geniş özerkliğe sahip olan yerel yönetim hükümetinin demokratikleşmesine duyduğu ihtiyaçları belirler. Kart yerel yönetimin yetkilerini sıralamamakta fakat yerel yönetimin yeterliklerinin temel hukuki haklar çerçevesinde belirlenmesini taahhüt etmektedir.⁸² IV maddenin 2. fıkrası yerel yönetim lehine yeterlik garantiler ve merkezi yönetim ve yerel yönetimin arasında yetkilerinin karışmasını önlemek için IV maddenin 4.fıkrasında yerel yönetim yetkilerin tam ve yürütme niteliğinde olması gerektiğini söyler. Buna göre kanunun öngördüğü durumlar haricinde merkezi veya bölge otoritesinden engellenmemeli ve sınırlanmamalıdır. Belediyeler ve hizmet ettikleri vatandaşlar için çok önemli olan bu madde, yerel birimlerin sınırlarına ithaf edilmiştir.

Bu yüzden yerel yönetim birimlerinin sınırlarının değiştirilmesi sözkonusu olursa önce vatandaşlara danışmalıdır. Böyle durumlarda V madde en uygun aracı referandum belirler. Kartın ilkelerinin arasında 8. Maddede yer alan ilkeyle yerel düzeyde faaliyetlerin yasal gözetimi de belirlenmiştir. Bu madde yerel yönetimin üst kurumlardan denetlenmesi gerektiğinde önemli bir role sahiptir ki bu rol Yerel Yönetim Bakanlığına aittir. Bu maddede merkezi yönetimin yerel yönetime transfer ettiği yeterliklerin nasıl bir şekilde uygulandığını, yetkiyi alan bu üst kurumu tarafından denetlenebilir. Kural, yerel yönetimin anayasa çerçevesinde yasallığı nasıl uygulandığını göstermektir. VIII. maddesinin 3.fıkrasınca yerel yönetimin otonom yönetime müdahalesini minimuma indirerek denetleyici kurumun kendi fonksiyonlarıyla, verilen görevleri orantılı denetlenmesi “orantılılık” ilkesini belirler. Aksi takdirde yerel yönetimlerin yasal korunma hakları vardır.

Kartın IX maddesinin özü yerel yönetimi sıradan bir bildiri olarak göstermektedir. Çünkü garantilenmiş yeterliklerin arkasında mali kaynaklar yoktur. IX. maddesinin 3.fıkrası belediyeleri vergi toplayarak girdilerin sağlanmasında serbest bırakmıştır ve vergi oranlarını belirlemesi için kendilerine yetki verilmiştir. AYYÖŞ diğer hükümlerine geçmeden önce Avrupa Yerel Yönetimler Özerklik Şartı çok önemli bir yasal kaynak olduğu belirtilmelidir çünkü bir taraftan yerel yönetime özerklik tanıma açısından bazı hükümler taşır ve diğer taraftan ise denetleyici kurumun eyleme geçmesinde hukuki bir zemin sağlamaktadır.

⁸² AYYÖŞ IV maddesi, 1. Fıkrası şöyle der : Merkezi yönetim ve yerel yönetimin sorumlulukları devlet anayasasında veya bir tüzük ile belirlenmelidir.

6. MAKEDONYA`DA GÜÇLERİN AYRILMASI

Makedonya Cumhuriyetinde toprak organizasyonu özel bir yasa ile belirlenmiştir. Makedonya`da iki organ vardır: Belediye Konseyi ve Belediye Başkanı.⁸³ Burada görüldüğü gibi Makedonya`da iki yönetim organı bulunmaktadır. Her 4 yılda bir parti listesinden doğrudan seçilen yasama organı fonksiyonuna sahip olan Belediye Konseyi⁸⁴ ve 4 yıllık dönemi yönetmek için yürütme fonksiyonuna sahip olan Belediye Başkanı organlarıdır.⁸⁵

Belediye yönetiminden başkan sorumludur. Belediye başkanı 4 yılda bir seçilir. Belediye Başkanı belediyeyi temsil eder. Başkent Üsküp, 10 ilçeden oluşan özel bir yönetim birimi olarak belirlenmiştir. Üsküp için yetkiler kanunen belirlenmiştir. Bu kanunda Üsküp şehri kanuna göre yerellik ilkesine dayanarak kendi yeterliklerinin altında veya devlet organlarının yetkileri değilse de kamu yararına Üsküp şehri kendi sınırları içerisinde bütün işleri yapabilme yetkisine sahiptir.⁸⁶

6.1. Belediye Konseyi

Belediye Konseyi kendi yeterlik çerçevesinin içerisinde ilgili hükümleri seçip onaylar, aynı zamanda da belediye bütçesinden kamu hizmet birimleri kurar, program ve planları onaylar ve kendi yeterlik çerçevesinin içinde olan bütün diğer işleri yapmaktadır. Yukarıda bahsettiğimiz hükümleri onaylarken her zaman yasal çerçevesinin dışında kalabilme ihtimali vardır ve bu yüzden belediye organları üst denetleyici kurumlar tarafından denetlenmektedir. Belediye Konseyi şu işleri yapar:

- Kendi yeterlik çerçevesinde kamu birimleri kurar ve onların iş akışlarını denetler,
- Kurduğu kamu birimlerinin yönetim kurulu üyelerini belirler ,
- Belediyenin kurduğu birimlerin faaliyetlerini finans etmek için plan ve programlar oluşturur,
- Bütçenin gerçekleştirilmesi için ve yıllık hesaplar için rapor hazırlanır,

⁸³ **Yerel Yönetim Kanunu** (M. C. Resmi Gazetesi, no:5, tarih 19.01.2002) 31.maddesi

⁸⁴ Meclis üyelerin sayısı belediyedeki nüfusa bağlıdır.

⁸⁵ Seçmenlerin yarısı oy kullanırsa çoğul sistemine dayanarak en çok oy alan aday seçilir. Eğer yarısından az oy kullanılmışsa ikinci tura gidilir ve orda ilk turda en az %10 alanlar tekrar aday olurlar.

⁸⁶ **Üsküp Şehri Kanunu** 12.maddesi (Üsküp şehrinin kanunu M.C. Resmi Gazetesinde ilan edilmiştir, no:5 tarih 2004)

- Hukuka uygun olarak belediyenin mali bütçesinin nasıl bir şekilde denetlenmesi gerektiğine karar verir .⁸⁷

Denetim ile ilgili yerel yönetim kanununun 56 maddesinde bulunan bir yetkisi vardır ve bu yetkiye göre Belediye Konseyi belediyelerin sunduğu kamu hizmet kalitesi ile ilgili olan durumların değerlendirilmesi için tüketicileri koruma konseyini kurabilir. Bu konsey kamu hizmetlerinden yararlanan büyük grupların temsilcileri tarafından oluşturmaktadır.

6.2. Belediye Başkanı

Yerel Yönetim kanununun 50.maddesi 1.paragrafına göre Belediye Başkanın görevleri şunlardır:

1. Konsey hükümlerinin yasallığını denetler,
2. Konsey hükümlerini belediyenin resmi gazetesinde ilan eder,
3. Konseyin kararlarının uygulanmasını sağlar,
4. Belediyeye kanunen verilen görevlerin yapılmasını sağlar,
5. Konsey yetkisinin çerçevesinde hükümlerin getirilmesini önerir ve başlatır,
6. Belediyenin yıllık bütçesini ve yıllık hesaplarını önerir
7. Belediye bütçesini gerçekleştirir,
8. Belediyenin kurduğu hizmet birimlerinin yönetim kurulu başkanlarını seçer.

Açıkça ilan yapılır.

9. Kanunen ve tüzüklerle belirlenen diğer görevleri de yapar.

Belediye Başkanı, gerçek ve tüzel kişiler hakkında sorumluluk ve haklarında karar almak üzere yetkilendirilen tek organdır. Bu fonksiyon Belediye Başkanına idarecilik değil, yönetsel bir özellik verir. Bu durumda Belediye Başkanına idarenin ilk derece gövdesi statüsünü kazandırır ve ikinci derece komisyonları mevcut bakanlıklardan gösterilir. Yerel yönetim yasasında belediyenin iç denetiminin, belediye başkanının ve belediye idaresinin Belediye Konseyi açık bir şekilde nasıl denetlenecekleri

⁸⁷ **Yerel Yönetim Kanunu**, 36 maddesi, 1.paragraf

belirlenmemiştir.⁸⁸ Yerel yönetim yasasının bir diğer yasal açığı da Belediye Başkanın kendi yetkileri çerçevesinde kamu ihalelerini, bütçesini, istihdamını, finansları v.b. nasıl gerçekleştireceğini kesin bir şekilde belirlememiş olmasıdır. Mali denetimini Maliye Bakanlığı ve Devlet Denetim Enstitüsü yaptığına göre yerel yönetim yasası denetleme açısından çok kapsamlıdır ve aynı zamanda Belediye Başkanı da belediye içerisindeki denetimini güçlendirecek enstrümanları kuramayıp yetkisini tam gerçekleştirememektedir.

7. BELEDİYE KONSEYİ VE BELEDİYE BAŞKANI ARASINDA İLİŞKİSİ

Pratikte Belediye Başkanı ve Belediye Konseyinin arasındaki ilişki Belediye Başkanın çözüm bulmaya çalıştığı sorunlar veya sunduğu belirli kararların Belediye Konseyi tarafından onaylanmamasında görülebilir.⁸⁹ Bir örnek ile göstermek gerekirse belediyenin son hesaplarının onaylanmamasıdır. Belediye Başkanı ve Belediye Konseyinin arasındaki iletişimi bize aralarındaki işbirliğinde “boşluk olduğunu” göstermektedir.

8. MAKEDONYA’DA YEREL YÖNETİM VE MERKEZİ YÖNETİMİN ARASINDAKİ İLİŞKİSİ

En üst ve merkezi organların işbirlikleri Anayasa ve Yasalar ile belirlenmiştir. Başlangıçta onlar organların çalışma yasallığını değerlendirmek için kurulmuşlardır. Delege bölümünde ise genel çalışmaları değerlendirmek amacıyla kurulmuştur.⁹⁰ Anayasanın 5. Bölümünde “Yerel Yönetim” konusu ile ilk olarak Makedonya Cumhuriyeti politik sisteminde onun anayasal yeri belirlenmiştir.⁹¹ Anayasa, Makedonya Cumhuriyeti vatandaşlarına yerel yönetim karakterlerini belirterek yerel yönetim haklarını garantilemiştir.⁹² Fakat burada belirtilmesi gereken en önemli nokta anayasa, yerel yönetimi bir anayasa kategorisi olarak garantilise de yeterlikler ile ilgili sonuçları vermemiş olmasıdır. Yerel Yönetim Yasası belediyelerin yeterliklerini geniş ölçüde belirlemiştir. Bu durum genel yeterliklerin ve belediyenin özel yeterlikleri listesinin arasındaki farklılıkları göstermektedir. Makedonya’da merkezi yönetimi Hükümet üstlenir.

⁸⁸ Etem Aziri, Jonuz Abdullai, Ali Pajaziti, Memet Memeti, **Shteti i së Drejtës dhe Reformat në Administratën Publike: Rasti Maqedoni**, Arbëria Design , Tetovë, 2008, s.115

⁸⁹ A.g.e.,s.113

⁹⁰ Daha geniş bilgi için :G. Siljanovska Davkova : “**Gerçeklik ve Norm Arasındaki Belediye**” Lübliana Üniversitesi Hukuk Fakültesinde savunulan Tez, 1993, s.35,36,37.

⁹¹ **Makedonyanın Anayasası**, 114-117 maddeleri.

⁹² **Makedonyanın Anayasası**, 114 maddesi, 1.paragraf

Fakat yerel yönetim yasasında merkezi yönetim ve yerel yönetimin arasında işbirliğiyle ilgili herhangi hüküm yoktur. Fakat merkezi yönetim ile yerel yönetim arasındaki ilişkiler ve işbirliği aşağıdaki hükümler sayesinde görülebilmektedir;

-Belediyeler, kendi sınırları içerisinde devlet faaliyetleri ile ilgili hususlarda merkezi yönetime zamanında ve uygun bir şekilde danışmalıdır.⁹³

-Belediyeler kendi sınırları içinde Cumhuriyetin alan planlamasıyla hazırlıklarla ilgilenmeli kamu işleri planlaması ile ilgili merkezi yönetime danışabilir.⁹⁴

Hükümet eğer iki tarafın çıkarları varsa , koordinasyon uğruna, programlarını ve kendi politikalarını gerçekleştirmek için belediyelerle belli alanlarda sözleşme imzalayabilir. Bu yasaya göre hükümet belediyelerle, onları ilgilendiren kanunlar, belediyelere verilecek yıllık sübvansiyonlar ve belediyelerin yeterliklerini finanse etme gibi durumlarda işbirliği yapar.

Sonuç olarak Makedonya'da yerel yönetimin gerçekleştirilmesi, yürürlükte olan yerel yönetim yasasındaki demokratik eylemler, yerinden yönetim ve belediyelere verilmiş yeterliklere dayanarak ve karar alma sürecinde özerklik şekline göre yapılmaktadır. Bu yönetim aynı zamanda belediye organları tarafından çıkarılan hükümlerin yasallığına, eylemleri gerçekleştirirken profesyonelliğine, belediye organlarının çalışma verimliliğine ve merkezi yönetim ile işbirliğine dayanmaktadır. Yerel yönetim merkez bakanlıkları ve kendi şubeleri tarafından kontrol edilir. Belediyeler kendi kararlarını yürütürken otonomdur ve yeterlilik alanları kanunen belirlenmiştir. Yerel yönetimleri eğer kendi hükümlerini hükümetin veya büyük meclisin ihlal edeceğini düşünüyorsa, Anayasa Mahkemesine başvurabilir.⁹⁵ Bütün incelemelerden sonra Merkezi Yönetim ve Yerel Yönetim arasındaki ilişki olduğunu görmek mümkündür.

9. YEREL YÖNETİMLER VE MAKEDONYA VATANDAŞLARI

Makedonya'da yerel yönetim dediğimizde aklımıza şu tanım gelir: yerel yönetimin doğrudan veya belediye organlarınca belirli bölgelerde toplumun genel çıkarlarını

⁹³ Yerel Yönetim Bakanlığı "Makedonya Cumhuriyetinin yerinden yönetim stratejik politikalar ve öneriler", s. 3

⁹⁴ Ilija Todorovski, **Reforming Public Administration on the Local Level in the Republic of Macedonia**, s 75

⁹⁵ Michael Keating and Jacques Ziller, a.g.e., s.215

ilgilendiren yerel yönetim birim temsilcileri tarafından gerçekleştirilmesidir. Hükümetin yürüttüğü seçimlere katılarak, vatandaşlar yerel yönetime doğrudan katılmış olur. Makedonya’da vatandaşlar yerel yönetim hakkını doğrudan veya Belediye organlarındaki kendi temsilcileri aracılığıyla gerçekleştirmektedir. Bu hakkı belirli bölgelerde toplum birimleri oluşturarak kendi yetkisinin altında hizmetleri idari organları aracılığı ile sunarak gerçekleştirirler.

Belediye Konseyi karar ile yerel birimlerce kurulur. Vatandaşlar bu yerel birimlere katılıp toplumun ihtiyaçlarını gidermelerine karar verirler. Yerel birimler için gerekli araçları belediyenin birimlere ayrılmış gelirlerinden, kendi katkılarından biriktirilen imkanlar ve belediye birimlerinin sağlayabildiği bağışlardan sağlamaktadır. Yerel halkın çıkarlar doğrultusunda yaptığımız bu çalışmada şunları göreceğiz : Makedonya’da bazı reformların özellikle insan hakları yerel yönetimin ulaşması gereken seviyesinde değildir çünkü merkezi yönetim daha büyük eylem veya faaliyetler için yerel yönetimin organize edilmesine imkan vermemektedir. Bu durum çalışmamızda daha iyi yansıtılacaktır. Diğer Avrupa ülkeleri “devletin yerel yönetim birimlerine sürekli farklı görevler verirken.”⁹⁶ Makedonya’da böyle bir durum görülmemektedir. Belediyelere daha çok yetki veya görev verilmesi merkezi yönetimin zayıflaması anlamına gelmez, aksine görevlerin hafiflemesi ve vatandaşların yönetime daha yakın olması demektir. Bu yöntem, belediyelerde yerel yönetim tarzında belediye tüzüklerinden prosedür ve yasa ile belirtilerek organize edilmiştir.⁹⁷ Bu eylemler 4 yılda bir yapılan seçimlerden çıkan belediye organları tarafından yapılmaktadır. Makedonya Cumhuriyetinde yerel yönetimi değerlendiren yasal dokümanlara (Yasalar) dayanarak belediyelere belirli sınırlar içerisinde toplumları ilgilendiren konuları ve sorumlulukları gerçekleştirmek için yetki verilmiştir. Vatandaş, belediye içerisinde yaşayan insanlar olarak sayılır ve seçilen ise meclis üyesi seçme ve seçilme hakkına sahip olanlara denir. Seçilenler (Makedonya belediyelerin meclis üyeleri) 4 yıllık bir dönemde görevlendirilirler.

⁹⁶ Kval-Mellbye-Tranoi, **Politika dhe Demokracia**, Prishtinë, 2006, s.93

⁹⁷ **Makedonya Cumhuriyetinin Yerel Yönetim Sınırları Belirleme Kanunu** (M.C Resmi Gazetesinde 16.08.2004 tarihinde ilan edilmiştir, No:55) 13.maddesi

10. BELEDİYE BÜTÇESİ VE FİNANS EDİLMESİ

Makedonya'da Belediye bütçesi objektif kriterlere dayanarak açık bir şekilde yapılır ve hazırlanır. Bütçe, belediye gelirlerin tahmini, sermaye ve günlük harcamaları dâhil ederek bir yıl içerisinde ekonomik planlama ve yönetme faaliyetlerini içermektedir. Bütçe içerisinde belediye giderlerini karşılamak için mevcut fonların ayrılması gerekir. Makedonya'da belediyenin kendi bütçesi vardır. Bütçe : Belediye vergileri, M.C. bütçesinden ayrılan fonlar, fonlar bütçeleri, katkıda bulunanlardan sağlanan diğer fonlar ve belediye mülkiyetini kiralayarak sağlanan vb. fonlardan oluşmaktadır .⁹⁸

Belediye Bütçesi mali takvim yılı olan 1 Ocakta başlayıp 31 Aralıkta sona erer. Belediye Bütçe önerisi en geç kasım ayında Belediye Başkanından Belediye Konseyine sunulur.

B. MAKEDONYA CUMHURİYETİNDE YEREL HİZMETLER VE YEREL YÖNETİME TRANSFER EDİLEN GÖREVLER

Reform süreci ile yerel yönetime transfer edilen görevler, yerel yönetim kanununun 22. Maddesinde açık bir şekilde belirlenmiştir. Bu bölümde bu görevlerden ve vatandaşların bu görevlere katılabilme imkânlarından bahsedeceğiz. Makedonya'daki bu tür sorunlar, belediyelerin yönetim şekillerindeki olumsuzluklar (yerel yönetim birimlerinin) bahsedeceğimiz önemli konular arasında bulunmaktadır. Makedonya eski bir devlet olmadığı için başarılı ve sorunsuz bir yönetimi yoktur.

1. EĞİTİM

Yerel yönetimdeki reformlar beraberinde eğitimdeki reformları da getirmiştir. Reform görevlerinin bir kısmı yerel yönetime ve diğer kısmı ise merkezi yönetime dağıtılarak yapılmıştır. Eğitimdeki reformları yerel yönetim birimlere yeni görevler getirmiştir:

⁹⁸ Ferid Selimi, **Qeverisja Vendore**, Vatra, Prishtine, 2008,s. 134

İnsan kaynakları toplumların varlığını sürdürebilmek için önemli bir sermaye olduğundan yerel yönetime ilk, orta ve lise derecesindeki okulları kurma hakkı verilmiş ve bu kurumların sahipliği yerel yönetim birimlerine tanınmıştır.⁹⁹

Yerel yönetim birimlerindeki kanunların değişmesiyle artık okulların finansal planlarının hazırlanmasını ve son hesapların onaylamasını, okul müdürlerinin seçim sürecinde etkisinin yükselmesini, devlet yerel yönetim temsilcilerinin okulların yönetim kurulunda yer almasını buyurulmuştur. Eğitim ve Bilim Bakanlığı okul kurumları ve ders programlarını yönetmekle sorumludur. İlkokul-ortaokul, lise ve lisans programlarının kalitesini gözetir.¹⁰⁰Belediyelerin bu sürece katılması açısından belediyelerle okullar arasında işbirliği sağlanması çok önemlidir.¹⁰¹

Yerel yönetim birimleri kanunların değişmesiyle okullarla beraber okulların bakımını ve eğitim sürecini finans ederek yerel bütçesinden sağlamakla yükümlüdür. Reformlar, eğitim sürecindeki kaliteli denetimi sorumluluklarının transfer edilmesine imkân sağlar, aynı zamanda özel sermayenin katılımıyla eğitim sektöründe özel-kamu işbirliğinin oluşmasını da sağlamaktadır.

Belediyelerin okulların başarıya ulaşması, mevcut programların ve hizmetlerin iyileştirmesi için her türlü yardımı sunmaları gerekmektedir.¹⁰²

YYB'nin görevlerini uygulayabilmesi için performans değerlendirmesi başta olmak üzere, ilkokul-ortaokul ve lisedeki istatistik analizlerini yansıtma ve eğitim alanında harcanan maliyet analizini teknik analiz yapma yetkisine sahiptir.¹⁰³

Merkezi yönetim ise eğitim alanında yasaları belirlemekle yükümlüdür. Yerel yönetim birimlerine yönelik bağış şeklinde finans etmesi (YYB'nin birinci finans aşaması) ve blok transferlerinin (ikinci aşamasına geçen YYB'ler için) eğitim alanında eğitim standardı ile ilgilenmeli ve yeni programlarının akreditasyonlarını koyarak eğitim alanında

⁹⁹ Mirjana Maleska-Lidija Kristovska-Jovan Ananiev, **Spodeluvanje na Vlasta**, Borografika, Skopje, 2007, s.40

¹⁰⁰ Memet Memeti, **Yönetimin Değerlendirilmesi ve Makedonya'daki Eğitim ve Sağlık Sektöründeki Etkisi**, Arberia Design,Ocak,2011, s13

¹⁰¹ UNICEF bröşür''Çok kültürlü ve etnik arası işbirliği çalışması'', UNICEF ofisi, Üsküp, 2009, s.10

¹⁰² Murtezan İsmaili, **Makedonya Cumhuriyetinde Belediye Başkanları İçin Yapılan Broşürler**, Eğitim, Spor ve Rekreasyon, Makedonya Cumhuriyeti Yerel Yönetim Konsey Birliği, 2005,s.89

¹⁰³ Memet Memeti, **Analitik Karar Alma Teknikleri ve Yerel Yönetimde Kara Alma Süreci**, Arberia Design, 2008, s.128

sermaye yatırımları yapmalıdır. Yerel Yönetimindeki reformlar, eğitimde demokratikleşme ve karar alma politikalarını sağlamıştır. Bu yönde 2006 yılından başlayarak YYB'lerin belediyelere eğitim organı kurma imkânı olmuştur.¹⁰⁴

Belediyedeki eğitim birimlerinde, eğitim ve kültür alanında istihdam edilen YYB'nin temsilcileri, ilkokul personelleri ve kar amacı gütmeyen kurumların uzmanları da yer almaktadırlar.

Okulların yönetim kurulu, bir birimin aktif katılımını gösterir. Kamu, okulun yönetim kurulu ilkokul-ortaokul ve lise yönetim birimidir. Okulların yönetim kurulu 12 üyeden oluşur: dört öğretmen, üç veli, kurucusunun (belediye) üç temsilcisi, biri bakanlıktan ve biri de sanayicilerden oluşur. Burada şunu söylemek gerekir ki karar alma sürecinde sadece sanayi temsilcisi oy kullanma hakkına sahip değildir.¹⁰⁵ Bunun dışında bu birim Eğitim Bakanlığının onayını alarak okul tüzüğünü hazırlar, kurucusunun (belediye) önünde programları önerir.

Veliler Konseyi: kamu okullarında okulda görevli olmayan çocukların velilerinden oluşturulan bir konseydir. Veliler Konseyi, eğitimin etkinliklerini takip eder ve aynı zamanda önerilerde bulunur.¹⁰⁶ Veliler konseyi söz konusu olan okullarda karar alanların ve hizmet kabul edenlerin arasındaki katılım seviyesini sağlar.

Bütün ilkokul-ortaokul ve lise okullarının arsaları ve işçileri transfer edilmiş olup ayrıca arsa, demirbaşlar, arşiv ve evraklar vb. transfer edilmiştir. Dönen varlıklar ve Eğitim Bakanlığının yerel yönetim birimlerinin arsaları da transfer edilmiştir.

Yerel yönetimin ikinci aşamasında yerel yönetim birimleri eğitim sürecinde yönetim harcamaları ve öğretmenlerin maaşlarını karşılamak için merkezi yönetimden blok transfer (gelir) alırlar. Sermaye yatırımları merkezi yönetimden yapılmaya devam ediyor.

¹⁰⁴ Mihaella Stojkovska–Vesna Atanovska-Bekim Imeri-Kelmend Zajazi, **Aktivizmot na Zakonodavnata Vlast i Vlijanieto vrz Izvrsvanje na Buzetite na Lokalno Nivo: Primerot na Makedonija**, Reprint, Skopje, 2005, s. 7

¹⁰⁵ **Lise Okulların Kanunu 88.madde** (Resmi Gazete no: . 44/1995,16/1996,24/1996,34/1996,35/1997, 82/1999,44/2001,29/2002,40/2003,42/2003,78/2003,67/2004,51/2005,55/2005,113/2005,3/2006,35/2006,30/ 2007,49/2007,81/2008,92/2008,88/2009,33/2010,116/2010,156/2010,18/2011, 51/2011)

¹⁰⁶ **Lise Okulların Kanunu 98.madde** (Resmi Gazete no: . 44/1995,16/1996,24/1996,34/1996,35/1997, 82/1999,44/2001,29/2002,40/2003,42/2003,78/2003,67/2004,51/2005,55/2005,113/2005,3/2006,35/2006,30/ 2007,49/2007,81/2008,92/2008,88/2009,33/2010,116/2010,156/2010,18/2011, 51/2011)

2. KENTSEL PLANLAMA

Planlama, geleceğe yönelik olarak, istenilen hedeflere ulaşmak amacıyla, sistemli eylem programları hazırlama süreci olarak tanımlanabilir. Nitekim kavram farklı sözlüklerde benzer biçimde tanımlanmaktadır. Webster's Dictionary'de "planlama" sözcüğü ise, "önceden düzenlemek" ya da daha özgül olarak "sosyal ya da ekonomik bir birim için hedef ve politikalar oluşturmak"; "plan" sözcüğü, "bir amaca ulaşmak için geliştirilen yöntem" ya da "eylem programlarının ayrıntılı formülasyonu" biçiminde tanımlanmaktadır. Diğer bir deyişle, plan onu oluşturan iki unsurla tanımlanmaktadır. Bunlar, a) ulaşmayı hedeflediğiniz amaç, yani proje ve b) bu amaca ulaşmak için gerekli olan düzenlemeler, yani araçlardır. Bir planın hem hedeflenen amacı hem de bu amaca hangi yolları izleyerek, hangi araçlarla ulaşılacağına belirlenmiş olması gerekmektedir.¹⁰⁷ Yerel yönetim kanunu sistematik bir kanun olarak, imar planının hazırlanması (kentsel ve kırsal), kanunen izni verilen önemli binaların inşa edilmesi, çevrenin düzenlenmesi ve inşaat arsalarının düzenlenmesi gibi görevleri içerir.¹⁰⁸

Çevre düzenlenmesi ve imar kanunu, inşaat kanunu, inşaat arsalarının kanunu, çevre kanunu, ziraat arsaları kanunu ve bunlardan çıkan tüzüklerde detaylı bir şekilde imar ve inşaat alanında yerel yönetimin görevleri belirlenmiştir.

Kurumsal personeli, imar planını ve kentsel düzenlemeleri Belediye konseyine getirme yetkisine sahiptir. Belediye Başkanı ise belediye konseyi çerçevesinde kentsel düzenlemeleri önerir ve başlatır, konseyin aldığı kararların kanunen geçerliliğini denetler ve onların uygulanmasını sağlar.¹⁰⁹

Belediye Başkanı aynı zamanda kanun çerçevesinde idari işlemlere, gerçek ve tüzel kişilerin haklarına, çıkarlarına ve onlara karşı yükümlülüklerle karar verir ve belediye idaresini yönetir.¹¹⁰

¹⁰⁷ Bettleheim, C., **Studies in the Theory of Planning**, Asia Publishing House, Bombay, 1967, s.3.

¹⁰⁸ **Yerel Yönetim Kanunu** 22.Madde **Çevre ve Kentsel Planların Kanunu**, 7. Madde, Alanların planlaması , planların türü ve içerikleri, Gözden geçirilmiş metin, Makedonya Cumhuriyeti Resmi Gazetesi (19.02.2008)

¹⁰⁹ Gordana Davkova-Vladimir Mitkov, **Lokalna Samouprava**, Magor, Skopje, 2000,s.169

¹¹⁰ Etem Aziri-Jonuz Abdullai-Ali Pajaziti-Memet Memeti, **Shteti i së Drejtës dhe Reformat në Administratën Publike: Rasti Maqedoni – Hukuk ve Kamu Yönetiminde reformlari: Makedonya**, Arbëria Design , Tetovë, 2008, s.115

2.1. Kentsel Planlama Hizmetleri

Çevre ve kentsel planlar kanunu; planların içerikleri ve türleri, planların hazırlanması ve getirme süreçleri, planların uygulanması ve takibi ve denetimi gibi yerel yönetimin imar ve çevre planlarındaki konuları ve sorumluluklarını belirler. İmar planları olarak kanun şunları belirler:

- Genel kentsel planlama
- Detaylı kentsel planlama
- Köylerin kentsel planlama
- Yerleşim yerleri dışında kentsel planlama¹¹¹

Kentsel planların hazırlanması için, diğer belediyeler ve Üsküp Belediyesi çevre düzenlemesi yapan Ulaşım ve Bağlantı Bakanlığı yetkili organı yıllık programları hazırlayıp teslim ederler. Bunu resmi gazetelerde yayımlama zorunluluğu vardır. ¹¹²

Diğer Belediyeler ve Üsküp belediyesinin kentsel programlarına uygun olacak plan ve programların hazırlanması için gerçek ve tüzel kişiler de finans edebilirler.

Yerel yönetim birimleri profesyonellik ve şeffaflık ilkesine dayanarak vatandaşların, kentsel planları hazırlamasına ve karar alma sürecine katılmasına imkân sağlamak zorundadırlar. Bu açıdan yerel yönetim birimleri vatandaşların katılımı için birim kurmak mecburiyetindedir. Bu birimler belediye konseylerinden oluşur. Vatandaşların katılmaları için kurulan bu birimlerin fonksiyonları; görüşlerini, düşüncelerini, önerilerini ve tüzel kişilerin ihtiyaçlarını kentsel planlamaya katarak inisiyatifler vermek, planlar hazırlanırken önerilerde bulunmaktadır.

Yasama organı vatandaşların katılma birimi için şunların birleşmesini öngörür:

- Konsey temsilcisinin
- Belediye idaresinin uzman kişilerin

¹¹¹ **Çevre ve Kentsel Planların Kanunu**, 7. Madde, Alanların planlaması, planların türü ve içerikleri. Gözden geçirilmiş metin, Makedonya Cumhuriyeti Resmi Gazetesi no: tarih 19.02.2008

¹¹² **Yerel yönetim Kanunu** 22.Madde, **Çevre ve Kentsel Planların Kanunu**, 7. Madde, Alanların planlaması , planların türü ve içerikleri. Gözden geçirilmiş metin, Makedonya Cumhuriyeti Resmi Gazetesi (19.02.2008)

- Kentsel planlama alanında tecrübeli kişilerin
- Vatandaşların dernek temsilcilerin ve
- Vatandaşların

Vatandaşların katılma biriminin yönetim kurulu üyeleri belediye tüzüğüyle belirlenir ve 10 üyeden fazla olamaz.

Proje planlama sürecinde planın sistematik analizi ve vatandaşların sürece katılma imkânı sağlanır. Sistematik analiz, revizyonu yapan tüzel kişi tarafından gerçekleştirilir. Projeyi yürüten, bu uyarımları profesyonel revizyonun uyarımları gibi dâhil etmek zorundadır.

Bu süreçte yasama organı proje-kentsel planı için bir tartışma öngörür. Böyle bir tartışmaya, kentsel planlama alanında kurum temsilcileri ve uzmanları, devlet idari birimleri, kültür miraslarını koruyan kurumlar, belediye işletmeleri, konu ile ilgili diğer alanların kurumları ve sivil toplum kuruluşlarının temsilcileri katılır. Proje-planı için profesyonel tartışmanın zamanı ve yeri toplantıdan en az 2 iş günü öncesinden ve en az iki gazetede ilan edilir.

Belediye başkanı, öncelikle Ulaşım ve Haberleşme Bakanlığının Konsey rızasını alır. Sonrasında Konsey tarafından proje-planı için teyidini alarak tartışma organizasyonunu ve kamu anketini kamuya duyurur.

Belediye başkanı kamu sunumunu profesyonel bir şekilde yaparak zamanın ve mekânın uygun olması şartıyla karar verir.

Anketler bütün vatandaşlar ve diğer ilgili taraflar kentsel plan ile ilgili sunulan bütün evrakları inceleyebilir ve onun hakkında görüşlerini verebilir. Kamu anketleri 10 gün sürer ve bu zaman içerisinde söz konusu bölgede olan vatandaşlar ve tüzel kişiler görüşlerini, düşüncelerini, önerilerini ve eleştirilerini anket listelerinde yansıtabilirler. Kamu anketlerinin raporu için gelen ve gelmeyen eleştirileri belediye başkanı tarafından 3 kişiden oluşturulan profesyonel komisyon gerekçeleriyle belirler;

- Planı hazırlayan kişi
- Kentsel plan için belediyeden sorumlu ve yetkili kişi
- Kentsel planı alanında profesyonel ve uzman bir işçi

Bu birim, aktif katılım ve danışma şeklini sunar ki kurumsal kişilerin dışında bu komisyonda alanla ilgili uzmanımız da vardır.

Yasama organı, aynı zamanda yerel yönetim birimlerinin kentsel plan için gerçekleştirilecek programın zamanını ve yerini medya üzerinden duyurulmasını mecburi kılmıştır.

Görevlerin transfer edilme süreci; şu anda görev transfer süreci bu şekilde devam etmektedir: 392 işçilerden 314'ü yerel yönetim birimlerine transfer edilmiş, 17 işçi ise diğer Bakanlıklara transfer edilmiştir. 1'i emekliliğe ayrılmış ve 58 işçinin ise sözleşmesi feshedilmiştir.¹¹³

Gayrimenkul ve taşınabilir malların ile evrakların transferi gerçekleştirilmiştir. Bu alanda yasal yapı onaylanmıştır. Kentsel plan, yerel yönetimin altından geçtikten sonra önemli bir konu olmaktadır. Aynı zamanda yerel yönetim birimleri inşaat arazilerinin sahibi olmaktadır. Bu nedenle önemli olan kamu binalarının inşaatı için karar verir ve kentsel planında aktif bir rol oynar.

3. ÇEVRE KORUMA

Çevre sorunları, insanın yaşamlarıyla ilgili etkinliklerinden kaynaklanmaktadır. Yerel yönelimlerin görev ve sorumlulukları, daha da önemlisi temel varlık nedenleri, insan yaşamı ve insan yaşamının kalitesinin iyileştirilmesiyle ilgilidir. Bu yüzden yerel yönetimlerde dışarıdan bırakılarak çevrenin korunması ve iyileştirilmesi mümkün değildir.¹¹⁴Çevre ve doğa korunması; su, hava ve toprak kirlenmesi, doğanın korunması, gürültü ve iyonize radyasyonun korunulması için önlemler alınması anlamına gelir.¹¹⁵

Yerel yönetimdeki reformlarla beraber birimler, çevre korumasındaki durumu izleme, merkez yönetim ve vatandaşlara haber verme, çevre korumasında plan ve program oluşturma, çevre korumasındaki önlemleri finans etme, doğada çalışmaya başlayacak operatörler için ekolojik lisans vermek yetkisine sahip olmuşlardır.

¹¹³ **Yerel yönetimin Uygulama Sürecinden Bilgiler** 2008-2009, Yerel Yönetim Bakanlığı (www.mls.gov.mk) (14.03.2015)

¹¹⁴ Geray Ceval, "**Yerel Yönelimler ve Çevre**", Çağdaş Yerel Yönetimler Dergisi, Cilt 7, Sayı 3, Temmuz 1998, s.14

¹¹⁵ **Yerel Yönetim Kanunu** 22.Madde 1.Fıkra

Çevrenin korunması belediyeler için kamu çıkarı olduğuna göre belediyeler kendi bütçelerinden çevre korunması için fon ayırmak zorundadır.¹¹⁶

Yerel yönetim birimlerinin denetim yetkisi vardır ve bu yetki, söz konusu olduğu bölgelerde belediyenin çevre koruma müfettişleri tarafından kullanılır.

Belediye, yetkili müfettişlerle olağanüstü kontrolü de kullanma yetkisine sahiptir.

3.1. Çevre korunması konularında vatandaşların katılımı ve Yasal Yapı;

Yerel yönetim birimleri bu alanda yapılabilecek plan ve programlar ile ilgili tarafları ve vatandaşların gereken belgelere ve bilgilere erişimini sağlamak zorundadırlar.¹¹⁷

Belediye başkanı programları ve eylem planları yayınlamak ve iyileştirmek için etkinlik hakkında bilgi vermek zorundadır.

Yasama organı bu alanda vatandaşlara öneri sunma imkanını tanımıştır. Böylece çevre koruma kanununun doğal park ilanında, korunma yeri veya çok fonksiyonlu bölge önerisinde gerçek ve tüzel kişiler de bulunabilir.¹¹⁸

Yasama organı belediyelerin çevreyi korumak için eylem planları ve programlarının hazırlanmasına aktif katılım öngörür ki burada bu organ, hava kirliliğine neden olan örgütlerin, gerçek veya tüzel kişilerin uzmanları ile iş birliği yapılma imkânını da sağlar.

Eğer bölgeler, birkaç belediyeden fazla alana sahipse hava kirliliğini azaltma ve çevre hava kalitesini iyileştirme programları ile ilgili belediyeler arası işbirliği kanunu iyi bir fırsattır.¹¹⁹

4. YEREL EKONOMİ KALKINMASI

Yerel yönetimlerde kurumsallaşmanın güçlendirilmesi, idari, teknik kapasitelerin iyileştirilmesi, hizmet sunum yöntemlerinin kamu yararı gözetilerek, yerel hizmetlerde

¹¹⁶ Vofgang Gizevius, **Vodic Niz Komunalna Politika**, AMK Makdizajn, Skopje 1998, s.41

¹¹⁷ **Yerel Yönetim Kanunu** 33 Madde

¹¹⁸ **Doğayı Koruma Kanunu** 92.Madde 2.fıkrası

¹¹⁹ **Çevre Hava Kalitesi Kanunu**, 26.Madde 5.Fıkrası.

gelişmenin temelde yapılması sağlanmalıdır.¹²⁰ Yerel Ekonomi Kalkınması Yerel Yönetim Birimleri'nin yetkisi olarak yerel ekonomi planlanmakta, ekonomik yapı ve kalkınmanın öncelikleri belirlenmekte, küçük ve orta büyüklükteki işletmeler desteklenmekte, girişimciler yerel düzeyde desteklenmekte ve bu yönde kurumlar ve acenteler kurularak işbirliği desteklenmektedir.¹²¹ Yerel yönetim birimlere verilen yeni yetkilere göre küçük hacme sahip olan bütün gerçek ve tüzel kişiler ve turizmdeki otel hizmetleri denetlenmektedir.¹²² Bu alanda denetimi de belediye tarafından yetkilendirilen müfettişler yapar.

Bu alanda vatandaşların katılımı farklı derneklerle veya iş dalları ile politikaları ve stratejileri geliştirirken ortaya çıkmaktadır.¹²³

Reformlar yerel ekonomik faaliyetlerin desteklemesine imkân tanır, küçük ve orta büyüklükteki işletmelerin ve genelde girişimcilerin desteklenmesini sağlar. Merkezi yönetim inşaat topraklarının dönüştürmesini, yerel yönetime ait olan toprak alanların ve doğal zenginliklerin en uygun bir şekilde kullanılmasını ve yeni yatırımların gelmesini engeller.

5. BELEDİYE ETKİNLİKLERİ

Belediye etkinlikleri, Yerel Yönetim Birimleri'nin işleyişi ve yerel toplumlarda vatandaşların refahı açısından çok önemlidir.¹²⁴ Eğer hukuki çerçevesi analiz edilirse, yerel yönetim kanununun ve belediye etkinlik kanununun bu alanı düzenleyen temel kanunlar olduğu söylenmelidir. Yerel yönetim kanunu Yerel Yönetim Birimleri'nin belediye etkinliklerindeki yetkisini belirler, belediye etkinlikleri kanunu ise belediyenin etkinliklerini belirler. Temel belge olan da YYB'nin tüzüğü ve belediyenin etkinliklerinin gerçekleştirilmesi için gerekli olan bütün detaylar YYB'nin belediye kararları ile belirlenir.¹²⁵

¹²⁰ T.C. Kalkınma Bakanlığı, **Onuncu Kalkınma Planı 2014-2018, Yerel Yönetimler Özel İhtisas Komisyonu Raporu**, Ankara 2014,s.4

¹²¹ Yerel yönetim Kanunu, 22.Madde

¹²² **Otelcilik Kanunu**, 4.Madde.

¹²³ Agni Aliu, Esat Stavileci, **Qeverisja Lokale – Njoftime Themelore dhe Shqyrtime Krahasimtare**, Napredok, Tetove, 2009, s.145

¹²⁴ Nick Manning, Neil Parson, **International Administration Reform Implication for the Russian Federation**, The World Bank Washington D.C., USA, 2004, s.92

¹²⁵ Aliu-Stavileci s.143

Yasama organı belediye etkinlik alanında yetki olarak: İçme suları kaynağının getirilmesi, teknolojiyle suların getirilmesi, kanalizasyon ve kirli suların arıtma sistemlerinin getirilmesi, kanalizasyon ve atmosferik suların tedavisinin yapılması, kamu aydınlatması, kamu hijyeninin sağlanması, katı ve teknolojik çöplerin toplanması, taşınması ve bakımının yapılması, yerel bazda yolcuların toplu taşımının sağlanması, ısınma enerjisinin ve doğal gazın tedarik edilmesi, mezarlıkların, krematoryumların bakımının ve cenaze hizmetlerinin sağlanması, yerel yönetime ait otoyolların inşaatının, bakım ve imarının yapılması, diğer yolların ve binaların altyapısının, trafik rejiminin düzenlenmesi, trafik lambalarının yapımı ve trafiğin düzeninin sağlanması. kamu otoparkları inşaa edilmesi, yasak bölgelere park edilen araçların kaldırılması, kamu alanlarında bozulan araçların kaldırılması, pazarların inşaatı ve bakımı, bacaların temizlenmesi, parkların, yeşil alanların, park – ormanların ve rekreasyon alanlarının kullanımı ve bakımı, kentsel bölgelerde nehirlerin kullanımı ve bakımı, sokakların, meydanların ve köprülerin isimlerinin belirlenmesi gibi kararları almaktadır.¹²⁶ Vatandaşların bu alana katılmaları çok önemlidir.

5.1. İçme Suyunun Tedarik Edilmesi, Kentteki Kanalizasyon Sistemi

Belediye etkinlikleri belediyenin hizmet birimleri ile kamu yararına yapılmaktadır. Bu alanda içme suyu dağıtımı, atık suların şebekesi ve içme suyunun tedarik edilme şekli ve şartları da belirlenir. İçme suyu ve atık suları arıtma şebekeleri ile suların açılma ve kapanması, suların ve kanalizasyon şebekelerinin inşaatı, bakımı ve korunması ve diğer şebekeler ile bağlanması, tedarikçi ve tüketiciler arasında ilişkilerin ve kanunun doğru uygulanıp uygulanmadığının denetlenmesi gibi faktörler İçme Suyu ve Kanalizasyon Kanunu ile düzenlenir. Bunun denetimini Merkezi yönetim ve Yerel yönetim beraber yapmaktadır. Yani denetim,YYB müfettişliği, çevre müfettişliği ve devletin sıhhi ve sağlık müfettişliğinin yetkilendirdiği müfettişler tarafından yapılır. Bu alan Merkezi Yönetim ve Yerel Yönetimin arasında bir koordinasyon gerektirmektedir. Yasama organı vatandaşlara danışmayı veya direkt katılım birimleri aracılığı ile katılma gibi hükümleri öngörmemektedir.

¹²⁶ Yerel Yönetim Kanunu, 22. Madde

5.2. Toplu Taşımanın Düzenlenmesi ve Organizasyonu

YYB belediye içerisinde yolcuların toplu taşımanın, özel taşımanın ve taksi taşımanın düzenlenmesi için yetkilendirilmiştir. Trafik ve karayolları kanunu başkanın ve denetim hizmetlerinin yetkisi belirler. Bu açıdan YYB'nin başkanı; belediye içerisinde toplu taşıma hatları için 4 yıllık (izin), taksi araçları için 1 yıllık izinleri kaldırır, belediye içerisinde toplu taşıma hatları için özellikle Üsküp şehrinde özel toplu taşıma izinleri verir.¹²⁷ Bu alanda belediye içerisinde toplu taşıma, taksi ve özel toplu taşımanın denetimini yapan müfettişlerin son derece özel ve önemli yetkileri vardır. Şeffaflık ilkelerine uyma zorunluluğu nedeniyle YYB resmi internet sayfasında izin alma formlarını yayınlamak zorundadır. Deneysel bir araştırmaya göre bu zorunluluğun YYB tarafından uygulanmadığı ortaya çıkmıştır.

5.3. Belediye Tarafından Katı ve Teknolojik Atıkların Toplanması, Taşınması ve Bakımı

Atıkları yönetme kanunu bütün atıkların yönetimini düzenlemiştir. Gerçek ve tüzel kişilerin atıklarını yönetme zorunluluğu, atıkların toplanması, taşınması, yönetilmesi, depolanması, onların işlenmesi ve yok edilmesi, atıkların bakımı ve yönetimi kanun ile düzenlenmiştir.

Belediye, yetkilendirilen çevre müfettişinin yaptığı denetimi (özellikle Üsküp şehrinde) ve kanunun sonuna kadar doğru uygulanıp uygulandığını kontrol eder. Kanun, küçük belediyelerin eksikliklerini tamamlamaları için onlara iki veya ikiden fazla belediyenin bir araya gelerek atıkları yönetme imkânını tanımıştır.¹²⁸ Ayrıca iki veya ikiden fazla belediye bir araya gelerek belediye içerisinde tehlikeli olmayan atıkların toplanması ve taşınması için kamu işletmeleri de kurabilmektedirler.¹²⁹

Yasama organı bu alanda dış kaynakları, taşeronları araç olarak gösterebilir. Bu bağlamda bir veya birden fazla YYB'lerin etkinliklerde kamu yararını sağlamak için yerel yönetim birimleri tehlikeli olmayan atıkların toplanması ve taşınmasını bir sözleşme imzalayarak hizmetlerini sunmaları için gerçek veya tüzel kişilere aktarabilir.

¹²⁷ **Karayolları ve Trafik Kanunu**, 19 Madde

¹²⁸ **Atıkları Yönetme Kanunu**, 22. Madde, 2. Paragraf

¹²⁹ **Atıkları Yönetme Kanunu**, 46. Madde, 2. Paragraf

YYB'ler, yerel bazda tehlikeli olmayan atıkların toplanması için bilgilerin alınması ve onların tanıtılması, mevcut durumun yönetilmesi için kayıt tutmak zorundadırlar.¹³⁰

Böyle girişimciler sadece şeffaf prosedürlerin gerçekleştirilmesine uymak değil, aynı zamanda hesap verme biçimine de uyması gerekir. YYB'nin (Başkanlar) resmi gazetelerde ilanları gösterme mecburiyetlerinin dışında, tehlikeli olmayan atıkların toplanması, taşınması ve kamu atıklarının tehlikeli bileşenlerinin ayrılması için bütün prosedürleri vatandaşlara anlatmak zorundadırlar.¹³¹

YYB'ler, tehlikeli olmayan atıkları yönetme programları ve atıkların miktarı hakkında bilgi vermek, bu alanda tedbir almak ve durumu iyileştirmek için vatandaşları bilgilendirmek zorundadırlar.

Ayrıca YYB'ler, yıl boyunca geçmiş yılların verilerini sunarak da mevcut durumu sürekli vatandaşlara göstermek zorundadırlar.¹³² Yasal çerçevede ise yerel toplumlar için çok önemli bir alan olmasına rağmen aktif katılım ve danışma birimleri öngörülmemektedir. İletişim alanında yasal çerçevesi çok hırslı görünür, çünkü yapılan birkaç analize ve araştırmalara göre YYB'lerin internet sayfalarında bu alan ile ilgili yeterli bilgi verilmemektedir.

5.4. Yerel Yolların ve Diğer Binaların Altyapı İnşaatı, Bakımı, İmarı ve Korunması

Kamu yolları kanunu ile yolların inşaatı, imarı, bakımı, korunması, kullanımı, yönetimi, finansmanı ve gözetilmesi ile ilgili şartları ve şekilleri belirlenmiştir. Karayolları ile bağlantısı olan kamu yollarının durumunu, trafik şartlarını, teknik oranları ve standartları, imarı, bakımı ve karayolları ve yolların kanun hükümlerinin nasıl uygulandığını gözetmek üzere YYB'lerin yetkisi vardır. Bunların denetimi yerel yollar için belediye tarafından yetkilendirilen müfettişler ve Üsküp şehrinin müfettişleri tarafından gerçekleştirilir.

Yasama organı bu alanda yerel yolların planlaması, finanse edilmesi, inşa edilmesi, imarı, bakımı ve korunması için yetkili bir fonun oluşturulmasının gerekliliğini

¹³⁰ **Atıkları Yönetme Kanunu**, 113.madde, 2.paragraf

¹³¹ **Atıkları Yönetme Kanunu**, 47.madde, 3.paragraf

¹³² **Atıkları Yönetme Kanunu**, 117 ve 118.maddeler.

öngörmektedir. Küçük belediyelerin eksikliklerini tamamlamak için yasama organı, YYB'lere, ikiden fazla belediyenin bir araya gelerek yerel yollar için ortak bir fon oluşturma hakkını tanımıştır.¹³³

Bilgilendirmeye geldiğimizde, YYB'ler ve özellikle kamu şirketleri trafikte iki saatten fazla durdurma varsa (iletişim araçları ile) vatandaşları bilgilendirmek zorundadırlar.¹³⁴ Yasal çerçevesi ise yerel toplumlar için çok önemli bir alan olmasına rağmen aktif katılım ve danışma birimleri öngörmemektedir.

6. KÜLTÜR

YYB'ler kültür alanında folklorun korunması , gelenek, eski zanaatlar ve benzer kültür değerleri, özel yaratıcı çalışmaların teşvik edilmesi için yapılan projelere ve örgütlere kurumsal ve maddi destek vermek zorundadırlar.¹³⁵

Kültür alanında vatandaşların katılımı; kültür mirasını koruma kanunu kültürel değerler için imtiyaz enstitüsünün kurulmasını öngörmüştür. İmtiyaz enstitüsünün gözetimi Kültür Bakanlığınca kurulan yönetim kurulu tarafından yapılır ve yönetim kurulunda Kültür Bakanlığı temsilcileri dışında imtiyaz enstitüsünün YYB'nin bulunduğu yerde bir temsilcisi ve kültür mirası alanında sivil toplum kuruluşlarının temsilcileri de bulunmaktadır.¹³⁶

YYB'ler tarafından kurulan yerel müzelerin beş kişiden oluşan yönetim kurulu tarafından yönetilir ve yönetimde YYB'nin temsilcisi dışında istihdam edilenlerin temsilcisi, kültür toplumundan üst düzey kişiler ve söz konusu alan ile ilgili yetkili kişilerden olması gerekir.¹³⁷

Yerel yönetimin ikinci aşamasında yerel yönetim birimleri merkez yönetimden blok transferler alırlar ve bütçe ile müzelerde ve kütüphanelerde, anlaşmalarda belirtildiği gibi toplu sözleşme ile çalışanların maaşları ve genel giderler karşılanır. Bu alanda yasama organı danışma birimleri ve aktif katılımı öngörmektedir. Fakat bu birimler, yetki ve çalışanları devretme süreci ve arsalarla ilgili sorunların olmasından veya fiziki altyapının

¹³³ **Kamu Yollar Kanunu**, 20.Madde 6. Ve 7. Paragraf

¹³⁴ **Kamu İşleri Kanunu**, 60.Madde, 3.Paragraf

¹³⁵ **Yerel Yönetim Kanunu**, 22.Madde, 1 paragraf, 5.fikrası

¹³⁶ **Kültür Mirasları Koruma Kanunu**, 120.Madde

¹³⁷ **Kütüphaneler Kanunu**, 12. Madde

eksik olmasından dolayı henüz tam anlamıyla çalışmaya başlamamışlardır. Bir diğer konu da kültür merkezlerinin ve tiyatroların merkezi yönetimden yerel yönetime transfer edilme sürecidir. Bu süreç hala bitmemiştir.

7. SPOR VE REKREASYON

Spor ve rekreasyon YYB'nin yetki alanındadır ve kitle sporun gelişmesini, spor faaliyetlerinin organizasyonunu, etkinlikleri, spor alanlarının inşaatını ve bakımını ve spor kuruluşlarının desteklenmesini içerir.¹³⁸ YYB'ler kitle sporlarının gelişmesi, vatandaşların rekreasyon faaliyetleri, spor etkinliklerinin ve yerel spor yarışmalarının organizasyonları için programı onaylarlar.

Bu alanda vatandaşların katılımı spor kuruluşlarından gelen önerileri YYB'nin konseyinde onaylandığında görebiliriz.¹³⁹ Spor ve rekreasyon en sorunlu yetkilerden bir tanesidir. Spor alanında altyapı merkez yönetimden yerel yönetime devredilmemiştir. Spor binalarının çoğu imtiyazla verildiği için çok zor bir transfer olacağını düşünülüyor. Gençlik ve spor bölge birimlerinde çalışanlar yerel yönetimden istihdam edilmemektedir.

8. SOSYAL KORUMA VE ÇOCUK KORUMASI

Sosyal koruma ve çocuk koruması YYB'lerin yetkisi olarak; çocuk kreşleri, huzur evleri (sahiplik, finans, yatırım ve bakım), engelli kişilere sosyal destek, sahipsiz çocukların, eğitim ve sosyal sorunlar yaşayan çocukların, zihinsel engelli çocukların, tek ebeveynli çocukların, sokak çocuklarının, sosyal tehlike altında olan kişilerin, uyuşturucu ve alkol kullanan kişilerin, vatandaşların farkındalığının artırılmasını, sosyal tehlike altında olan kişilerin barınması, eğitim öncesi eğitim alma hakkını gerçekleştirme gibi faaliyetleri içerir.¹⁴⁰

YYB'ler vatandaşların ihtiyaçlarını karşılamak için kendi imkanlarıyla program geliştirerek sosyal koruma sağlarlar. YYB'ler kanuna uygun kurumsal koruma ve kurumsal olmayan koruma kamu kuruluşları kurulabilirler. Karar, Çalışma ve Sosyal Politikalar

¹³⁸ **Yerel Yönetim Kanunu**, 22.Madde, 2.paragraf

¹³⁹ **Spor Kanunu**, 22.Madde, 2.Paragraf

¹⁴⁰ **Yerel Yönetim Kanunu**, 22.Madde, 1.paragraf 7.fıkrası

Bakanlığına danışıldıktan sonra onaylanır. Bu kuruluşların yönetim kurulu, ikisi sosyal savunma kuruluşundan istihdam edilen çalışanlar başta olmak üzere 5 kişiden oluşur.¹⁴¹

Çocukları Koruma Kanunu çocuklar için kamu kuruluşlarının kurulması imkanını öngörmüştür. Bu kamu kuruluşlarının (çocuk kreşleri şeklinde, çocuk dinlenme tesisleri şeklinde) yönetim kurulu 7 kişiden oluşur. Üç kişi kurucusunu temsil eder, vekillerin iki temsilcisi ve biri Çalışma ve Sosyal Politikalar Bakanlığından gelir.¹⁴²

Çalışanlar, demirbaşlar, belgeler ve arşiv ile bütün kreşler (52 kreş) devredilmiştir. Arsaların transferi hala bitmemiştir. Huzurevlerinin arsalarıyla beraber 4 tanesinden 3'ü yerel yönetim birimlerine devredilmiştir. Fakat sokak çocuklarına yardım eden günlük merkezler, yaşlılara yardım eden günlük merkezler ve uyuşturucu bağımlısı olan kişilere yardım eden günlük kurumların (40 tane) hiçbiri yerel yönetime devredilmemiştir.

Bu alanda yasama organı danışmanlık ve aktif katılımı öngörmüştür. Fakat yukarıda YYB'lerden bahsettiğimiz gruplar ile ilgili yetkilerin ve hizmetlerin yerel yönetim birimlerine devredilme süreci henüz bitmemiştir.

9. SAĞLIK

Sağlık Koruma ve bu alandaki yetkiler, kamu sağlık örgütleri ağı ve sağlık ocaklarının yönetim kurulu ile bütün kamu sağlık örgütleri, sağlık eğitimi, sağlığın geliştirilmesi, önleyici faaliyetler, çalışma koşullarının geliştirilip işçilerin sağlığının korunması, çevre sağlığının izlenmesi, bulaşıcı hastalıklarının izlenmesi (ruh sağlığı ve çocukları kötüye kullanma), özel gereksinimli olan hastalara yardım gibi hizmetlerin yerel yönetimle birleştirilmesi gerekmektedir.¹⁴³

Bu alanda yerel yönetim birimlerinin yetkileri, sağlık ocaklarının yönetim kurulunda yerel idare temsilcilerinin katılımıyla sınırlandırılmıştır.

Yerel Yönetim birimlerinin sağlık ocağı kurma hakkı yoktur, özellikle özel sektörün ilgisini çekmeyen yerlerde geçerlidir.

¹⁴¹ Sosyal Koruma Kanunu, 48.Madde, 2.paragraf

¹⁴² Çocukları Koruma Kanunu, 96.Madde,8.Paragraf

¹⁴³ Yerel yönetim Kanunu, 22 Madde, 1 paragraf 9. fıkrası

10. İNSANLARIN KURTARILMASI

İnsanların kurtarılma alanında, savaşlarda insanların ve değerli varlıkların yok edilme tehlikesini, doğal afetlerin tahribatlarını ve bunlardan çıkan her türlü sonuçları önleme ve önceden tedbir alma gibi yetkileri içermektedir.¹⁴⁴Bu yetkilerin gerçekleştirilmesinde kanun; işletmeler, STK'lar ve merkez yönetim ile yerel yönetim arasında, işbirliği ve faaliyetlerin koordinasyonunu sağlamak gerektiğini belirtmiştir. YYB'ler (YYB'lerin Konseyi) doğal afetlerin tehlikelerini, salgın ve diğer afetlerin değerlendirme planlarını hazırlar. Ayrıca doğal afetler, salgın ve diğer afetlerden korunma ve kurtarılma planları hazırlamak zorundadır. Bu alanda yetkiler vatandaşlarla koordinasyon sağlanmadan gerçekleştirilemez fakat yasama organı bu alanda koordinasyon faaliyetleri ile ilgili herhangi bir resmi birimi öngörmemiştir. Dolayısıyla yasama organı YYB'lerin tehlikeleri değerlendirme, korunma ve kurtarılma planlarının şeffaflık ilkesine dayanarak yayınlanmasını engellemez. Geleneksel olmayan veya çağdaş dünyanın şu anda karşılaştığı terör saldırılarının karşısında korunmak için bu yaklaşım çok mantıklı görülmektedir.

11. BÖLGESEL İTFAİYE BİRİMLERİ TARAFINDAN GERÇEKLEŞTİRİLEN YANGIN KORUMASI

Yangından koruma hizmet olarak Makedonya Cumhuriyeti ve YYB'ler tarafından temin edilir. Üsküp Belediyesi ve diğer 29 yerel yönetim birimi yangından korunma bölge birimleri oluşturur.¹⁴⁵Yangından korunma alanında yasama organı, yangın ve doğal afetlere karşı vatandaşların da örgütlenecek katılma imkânını öngörmektedir. Bu dernekler belediyeler tarafından kurulur ve yangından korunma birleşik sistemin entegre edilmiş bir parçası olarak görülür. Bu derneklerin yerlerini ve faaliyet giderlerini belediyeler sağlamak zorundadırlar.¹⁴⁶ Bütün 29 İtfaiye biriminin transferi yapılmıştır ve bu süreçte 715 işçi tamamen transfer edilmiştir. Ekipman, araç, arşiv ve bütün evrakların transferi de gerçekleştirilmiştir. Mülkiyet sorunlarından dolayı 16 yerel yönetim biriminin arsa transferi henüz yapılmamıştır.

¹⁴⁴ **Yerel yönetim Kanunu**, 22. Madde, 1 paragraf 10. fıkrası.

¹⁴⁵ **Yangından Koruma Kanunu**, 5. Madde

¹⁴⁶ **İtfaiye Örgütü Kanunu**, 21. Madde ("Resmi Gazetesi" no 67/2004)

12. YERLEŞİM

YYB'lerin yetkisi vatandaşların daha kaliteli bir yaşam biçimi olarak yerleşim alanını da kapsamaktadır. Bu açıdan YYB'ler söz konusu olan ilçe topraklarında yerleşim planlarını hazırlamakla ve aynısını hayata geçirmekle sorumludur. Böylece belediyeler bu alanda kendi yetkilerinin kapsamında şunları yapabilirler:

- Yerleşim alanlarının uygun bir ortamda olması için gerekli kamu altyapısını temin edebilir;

- Kar amacı gütmeyen sosyal binaları inşa edip, dairelerinin kiraya verilmesine kadar gereken fonların sağlanması, dairelerin en fazla 45m² olup onları satın almama şartıyla özellikle fakirlere yardım etmek amacıyla sübvansiyonlu kiralari sağlayabilir.

- Vatandaşları sosyal binalar inşa etmesi için teşvik edebilir;¹⁴⁷

Binaların genel kurallarını, tadilatını iç ve dış bakımını ve kullanımını belirleyen kent konseyinin yetkisini yasama organı belirler.

YYB'lerin gözetim yetkisi vardır. Bu alanda söz konusu belediyelerde yerleşim ile ilgili yasal çerçeve müfettiş ve uzmanlar tarafından denetlenir ve uygulanır.

Araştırmanın bakış açısından bakarsak yerleşimle ilgili iletişim araçlarının kullanılması, vatandaşların aktif katılımı ile ilgili yasal çerçevede belli hükümlerin eksik olduğunu söyleyebiliriz.

Bu alanda (yeterliklerin) gerçekleştirilme açısından da bakarsak, yerleşime yönlendirilen finansman kısmını ilgilendiren (yeterliklerin) çoğu YYB'lerin finansman durumu kötü olduğu için gerçekleştirilememiştir.

13. YEREL YÖNETİM BİRİMLERİN KURUMSAL KAPASİTE VE İNSAN KAPASİTESİ ÜZERİNDEKİ YASAL ÇERÇEVESİ

Makedonya Cumhuriyetinde YYB'lerin yasal çerçevesinin temeli, kurumsal kapasiteler ve insan kapasiteleridir.

¹⁴⁷ Yerleşim Kanunu, 100. Madde

YYB'lerin memurlarının bir parçası olan kamu hizmetinin üzerindeki yasal çerçevesi, kesintisiz biçimlendirmenin bir parçasıdır. Bu alanda reformların amacı 1999 yılının kamu yönetiminin reform stratejisine uygun bir model bulunmasıdır. Bu alanda yasal çerçeve şu eylemleri kapsar:

- Memurlar Kanunu¹⁴⁸

Bu kanunun önemi YYB'lerde istihdam edilenlerin (kanunen belirlenen iş ve fonksiyonlar) memur sıfatını kazandırmakla görülmüştür. Kanun memurluk sistemini geliştirip koordinasyon sağlamak için yasal bir zemin sunar ve bu alanda profesyonel eğitimleri vermektedir. Memurların profesyonel gelişimine detaylı bir sistemin kurulması için kanun memurlara profesyonelleşmediği takdirde yaptırım uygulayabilir.

- Yerel yönetim kanunu, YYB'lerdeki yeterli kurum ve çalışanın bulunmaması durumunda yaptırım uygulayabilir. VI. Bölüm belediye yönetiminin işleyiş biçimini belirler. Bu konuda Kanunun 57. Maddesi şunları öngörmüştür;

- Belediye idaresi sektör ve bölümlerde organize edilebilir;
- Belediye kendi yetkisinin içerisinde olan bütün işlerinin gerçekleştirmek ve denetlemek için müfettişlik birimleri kurabilir.
- Belediye idaresinin iç işlerini gerçekleştirme biçimi ve organizasyonu belediye başkanının önerisiyle Konsey tarafından belirlenir; Bu konuda 58. maddesi şunları yaptırır;
 - Belediye idaresinde profesyonel iş, normatif-hukuki, idari-denetim sorunlarına çözüm bulmak için istihdam edilenler devlet memuru sıfatını taşımaktadır.
 - Belediye idaresinde İdari-teknik ve yardımcı işleri bölümünde görev yapan elemanlar için çalışma ilişkileri kanunun hükümleri geçerlidir.

Yerel yönetim kanununun 60.maddesi belediye idaresinin sorumluluklarını belirler:

- Konsey ve Başkanın eylemlerini hazırlar
- Konseyin toplantılarını, kalıcı komisyonları ve özel toplantıları hazırlar

¹⁴⁸ ResmiGazetesinr.59.2000.112.2000.34.2001.103.2001,43.2002.98. 2002.100.2002.17.2003.40.2003.83. 2003.85.2003.17.2004.69.2004.81.2005.61.2006.36.2007.118.2008.128.2008.161.2008.6.2009, 114.2009.1.2010.35.2010 и 167/2010) . Geçtiğimiz on yılda on defa değiştirilen bu kanun memurların yerel ve merkezi düzeyde (Kamu Ajansı için yapılan değişiklikler) ve kamu yönetimi ve bilgi toplumu Bakanlığının hakları ile sorumluluklarını düzeltmiştir.

- Başkan ve Konsey için profesyonel işler yapar
- Belediye muhasebesini yönetir
- Belediye yetkisinin altında bütün sorunlarını kontrol eder
- Durum analizi yapar ve mevcut durumun iyileştirilmesi için öneri verir
- Kanuna göre yetkili makamların isteği üzerine belediyenin faaliyetleriyle

ilgili bilgi toplar

- Belediye evraklarını Makedonya Cumhuriyeti'nin arşivine teslim edene kadar veya onları imha edene kadar onları yönetir.

- Kanunen belirlenen diğer işler de yapar

Kamu yararına yapılan işler sırasında herhangi bir yolsuzluğu önlemek için, yetkilendirme, memuriyet ve politikaları gerçekleştirirken, çıkar çatışmasını önlemek ve önlemler almak gibi faaliyetler için yapılırken Yolsuzluğu Önleme Kanunu onaylanmıştır.¹⁴⁹ Kanun, yolsuzluğu önlemek için bağımsız bir organ veya komisyonun kurulmasını öngörmüştür. Bu komisyonun yerel bazda seçilmiş bürokratları ve memurları denetleme yetkisi vardır.

Çıkar çatışmasını tanımlamak, onu önlemek ve önlemler almak için Çıkar Çatışması Kanunu onaylanmıştır.¹⁵⁰

Uluslararası standartlara uygun iç kamu maliye sisteminin denetlenme şeklini belirlemek için Kamu Maliyesi Kanunu onaylanmıştır.¹⁵¹

YYB'lerin de yer aldığı kamu yönetiminin detaylı düzenlemesi ile yasal çerçevesi tüzüklerden oluşturulmuştur. Aşağıdaki onaylanmış tüzüklerin devamıdır;

- Kamu idaresi organlarının iç organizasyonu için düzenlemeler.¹⁵² Bu tüzük kamu idaresi organlarının iç çalışma ilkelerini düzenler. Tüzük, sektörlerin ve bölümlerin kurulması ve belli proje bölümlerini kurma hakkını belirler. Bu tüzük stratejik planlamasını, siyaset yapma ve denetleme bölümünü, insan kaynakları bölümünü ve iç denetim bölümünü oluşturmasına bağlar.

¹⁴⁹ Resmi Gazetesi: no: 28/2002, 33.2003.46.2004.89.2005.16.2006.7.2007.10.2008.145.2010

¹⁵⁰ Resmi Gazetesi no: 70/2007, 3.2008.114.2009.98.2010

¹⁵¹ Resmi Gazetesi no: 90/2009 и 12/2011

¹⁵² Resmi Gazetesi no: 105/2007

- Memurları Yerleştirme Tüzüğü¹⁵³
- Memur Ajans eylemleri (İdare Ajansı) de önemli eylemlerdir.
- Etik kuralları.¹⁵⁴ Bu kuralların amacı hukukun üstünlüğünü, dürüstlük ve verimlilik standartlarını ön plana çıkarmaya yönelik memurları bilinçlendirmektir. Ajansın temsilcilerine göre merkez ve yerel bazda memurlara 11.695 örnek broşür dağıtılmıştır.
- Memurları Değerlendirme Tüzüğü.¹⁵⁵
- Memurlara maddi ödüller verme kriterleri rehberi¹⁵⁶
- Memurlara verilen altı aylık uzmanlık eğitim raporları tüzüğü.¹⁵⁷
- Denetimi Gerçekleştirme Tüzüğü¹⁵⁸
- Memurların bilgilerini tespit etmek için gerekli olan formların tanımlanma şekli ve içeriği ile ilgili tüzük¹⁵⁹
- Mevcut yıllık planlamanın içeriği ve azınlıkta olan toplumların katılma hakkını düzenleyen rehber¹⁶⁰

14. İDARİ KAPASİTESİ

İyi bir yönetim için kapasite birincil faktördür. Kapasite yönetim kuruluşunun yasal çerçevesinin içerisinde yönetim yeteneklerini verimli ve etkili kullanma anlamına gelir. Makedonya Cumhuriyeti`nde yerel yönetim kapasite anlayışını demokratik yerel yönetimi, belediye idaresinin iyileştirmesi ve hizmet sunmaya dayanarak bir çalışma kültürü oluşturması anlamına gelir.

Kapasite aynı zamanda kurumun iyi yönetilmesi için bilgili personelin bulunması ve seçilmesini, gerekli uzmanlık ve deneyim alanlarının geliştirilmesini, insan kaynaklarını, maddi ve finans kaynaklarını da içerir.¹⁶¹

¹⁵³ M.C. Resmi Gazetesi no: 106/2007

¹⁵⁴ Resmi Gazetesi no: 29/01, 48/2007

¹⁵⁵ Resmi Gazetesi no: 19/2006

¹⁵⁶ Resmi Gazetesi no: 77/2008

¹⁵⁷ Resmi Gazetesi no: 142/2009

¹⁵⁸ Resmi Gazetesi no: 142/2009

¹⁵⁹ Resmi Gazetesi no:142/2009

¹⁶⁰ Resmi Gazetesi no: 2/2004

Dünyanın birçok ülkesinde de olduğu gibi yerel yönetimin ana sorunlardan bir tanesi de kendi yeterlilikleriyle YYB'lerin sınırlı kapasitelerde yasal değişimlere yeterli hizmet sunmadığı ve uyum sağlamakta zorluk çekildiği görülmüştür.¹⁶²

2002 yılında YYB'leri güçlendirmek için bir strateji oluşturuldu, fakat o strateji ile ilgili daha çok çalışılması gerektiğini söyleyebiliriz. Yeterliliklerin ve mali sorumlulukların transfer sürecinde kapasite artırmaya yönelik bütün alanların dâhil edilmediği ortaya çıkmıştır.

Yerel yönetimde reformların başlamasıyla, merkez yönetimin donör örgütleri, YYB'ler ve Yerel Yönetimlerin Birleşik Birimleri ile beraber YYB'lerin kapasitelerini arttırmak için girişimde bulundular. Girişimlerin çoğu belediye idaresinin eğitim organizasyonuna odaklanmıştır. Bunun için üçlü komitenin (Memurlar Ajansı- yeni değişikliklerle İdare Ajansı, Yerel Yönetim Bakanlığı ve YYBB) ‘sabit bir eğitim sistemi’ geliştirmek ve uygulamak için koordinasyon organı olarak kurulmasına karar verilmiştir. Üçlü komite 2006 yılında YYB'lerdeki idare eğitimini planlamak ve tamamlamak için sekreterlik sıfatını taşıyacak Training Support Facility (TSF) birimini kurmuştur. Maalesef Yerel Yönetim Bakanlığı ve YYBB' ler arasındaki YYB'lerin eğitim konusundaki anlaşmazlıklarından dolayı bir işe yaramamıştır. Kapasite konusu açık bir şekilde açıklanmasa da yerel yönetim birimleri finans etme kanununda ‘Maliye Kapasitesi’ ifadeleri kullanmıştır.

Üç yıllık yerel yönetim sürecini uygulama programında bu sorun tespit edilmiştir ve eylem planı ile bu yerel yönetim birimlerinin kapasitelerinin güçlendirilmesine yönelik önlemler alınmıştır. Dolayısıyla Avrupa Birliğine entegrasyon sürecinde ilerlemesi açısından yeterliklerin YYB'lere transfer edilmesiyle, kendi yeterliklerini uygulayabilecek profesyonel personelin sağlanması ve kapasitelerin güçlendirmesine yönelik çalışmalar 2006-2010 Yerel Yönetim Eğitim Stratejisinde yansıtılmıştır.

Memurların eğitim sistemini finans etme şeklini, amaçlarını ve ilkelerini belirleyen Makedonya Cumhuriyeti 2009-2011 memur eğitim stratejisi bir diğer önemli dokümandır. Bunun yanında memurların devlet ajansı, memurları istihdam eden kurumlara (burada

¹⁶¹ Barbara Nunberg, **Ready for Europe Public Administration Reform and European Union Accession in Central and Eastern Europe**, The World Bank Washington D.C.,USA, 2000, s.203

¹⁶² a.g.e., s.224

YYB'ler de dahil edilir) yıllık ve genel kapsamlı memurlar için eğitim kataloğu hazırlanmıştır. Kataloğa stratejik planlama ve siyaset yapma anlayışı, yönetim, Avrupa Birliği, Kamu Yönetimi, Devlet Hizmeti ve azınlıkta olan toplumların kamu yönetimi ile devlet hizmetine entegrasyonu dahil edilmiştir.

Yıllık eğitim programlarının belirlenmesinde diğer bir enstrüman olarak da eğitim gereksinimleri değerlendirme metodolojisi idi. Uluslararası örgütlerin desteği olmadan kapasite geliştirmelerini yapmak mümkün değildir. Donör kuruluşlar bu alana dâhil edilmiştir. Bir örnek vermek gerekirse merkezi ve yerel idarelerin arasında insan kaynakları, kurumların geliştirilmesi ve finans raporlarını iyileştirmek için (1997-1999) PHARE programının sayesinde teknik destek sağlanmıştır. Ayrıca yerel bazda mevcut yasal çerçevesinin ve eğitim programlarının tasarımında terfi edilmesi için pilot projelerin uygulanması konusunda Yerel Yönetim Bakanlığını da desteklemiştir.

Ayrıca USAID de YYB'leri destekleme amacıyla yerel yönetim sürecine 15 milyon dolarlık yardımda bulunmuştur. Yerel Yönetiminde reformlarını teknik açıdan desteklemek için (1999-2002) insan kaynakları bölümünün kurulması ve geliştirilmesi başta olmak üzere, YYB'lerin mali sistemlerini yeniden tasarlaması, hizmet standartlarını iyileştirmesi, yasal çerçevesini ve YYB'lerin yeterliliklerini geliştirmesine yönelik fonların bulması gibi programları desteklemiştir. Daha sonra USAID Human and Institutional Development Program (HIDP) insan kaynakları biriminin kurulup geliştirilmesini desteklemiştir. Bu iki örgüt ulusal bazda birimin beklenti ve gereksinimlerinin ne olduğunu tespit etmek ve sonradan bu verileri komiteler, birim portföyü ve yapısı için kullanmak üzere bir anket gerçekleştirdiler. USAID yerel yönetim birimlerinin kendi kapasitelerini geliştirmelerine, özellikle onların mali ve hizmet konusunda istikrarına yardım etmiştir. USAID sadece YYBB'leri desteklememiş, aynı zamanda mali departmanın çalışanlarını ve belediye hizmetlerini de desteklemiştir. USAID birçok YYB'lere de finansman yönetimi ve emlak vergisini yönetme sistemleri kurarak yardım etmiştir.

Ayrıca Güvenlik ve İşbirliği Örgütü (OSBE) de finans yönetimi, katılımcı planlama ve liderlik yetenekleri alanında memurlara, belediye başkanları ve meclis üyelerine eğitim sunarak kapasitelerini geliştirmelerine yardımcı olmuştur. Bu örgüt yerel yönetim finansmanı, katılımcı planlama ve liderlik yetenekleri alanında birkaç kılavuz yayınlamıştır.

OSBE belediyeler arası işbirliği ve proje girişiminde bulunan belediyelere hibelerle yardım etmiştir.

Avrupa İmar Ajansı (EAR) 2001 yılından beri eğitim için 3 milyon Avro sağladı. 2004-2007 EAR'in eğitimleri mali yönetim ve emlak vergisine odaklanmıştır. EAR'a göre bu programda 120 eğitim gününde 1400 memur eğitim almıştır.

YYB'lerin kapasite geliştirme eğitimlerini UNDP de desteklemiştir. UNDP yerel yönetimin yönetim becerileri, sorumluluğu ve şeffaflığın artırılması için destek vermiştir. UNDP üçlü komite ve eğitim destek merkezinin kurulmasının da ana destekçilerden birdir. Ayrıca UNDP yerel planlama ve yerel ekonomik planlama alanında bir takım çalışmalarda bulunmuştur. Kamu hizmetlerinin artırılması için belediyeler arası işbirliğini destekleyerek ön plana çıkmıştır. İdari kapasitelerin geliştirmesine ulusal örgütler de dâhil edilmiştir. Bu çalışmada memurlar Ajansı ve YYBB'den bahsedeceğiz.

Memurlar Ajansı YYB'lerin tasarladığı yıllık programlara uygun memurlara genel ve özel eğitim sunan programlar hazırlamıştır. Fakat eğitmenlere göre eğitimlerin ilk olarak yerel yönetimden çok merkez idaresi için gerekli olduğu tespit edilmiştir. YYB'lere eğitim sağlamak konusunda YYBB'nin de önemli bir rolü vardır. YYBB 1992 yılında kurulmuş olup kâr gütmeyen bir kuruluştur. 1996 yılında o zamanın yerel yönetim kanunu gereğinden revizyon yapılmıştır. YYBB'lerin rolü Makedonya Cumhuriyeti'nin yerel yönetim stratejisinde önem kazanmaya başladı. Bugün YYBB'ler Makedonya Cumhuriyeti'nde yer alan 85 belediyenin başkanlarından oluşur. YYBB'nin 4 stratejisinden ikisi kapasite geliştirmesi ile ilgilidir:

1. Makedonya Cumhuriyeti yerel yönetim tanıtımında YYBB'nin kilit rolü olacaktır.

2. Kendi üyelerinin isteklerine cevap verme amacıyla YYBB kendi mekanizmalarını geliştirecektir. YYBB belediye başkanları, YYB idarelerine ve meclis üyelerine eğitim programları hazırlar. Merkez ve yerel yönetim arasında kurumsal mutabakat görüşmelerinin resmi çerçevesini hükümet ve YYBB adına yerel yönetim bakanlığı imzalamıştır.

Merkezi ve yerel yönetimin arasında iletişimi ve koordinasyonu Sorumluluk Dağıtma Çalışma grubu, mali yerleşme ve üçlü komite komisyonunun aracılığıyla gerçekleştirilmiştir.

Sorumluluk dağıtma reformlarıyla beraber YYBB kendi araştırmalarının sonucunda hangi alanda eksiklikleri olduğunu tespit etmek ve onları tamamlamak amacıyla memur eğitim merkezini kurmuştur. Eğitimi tamamladıktan sonra memurlar bir sınava tabi olurlar ve sınav sonucu bağlı olduğu belediye başkanına gönderilir.

Eğitimlerin hangi alanda yapılacağı ve eğitimin ihtiyaçları 12 YYB bölgesinden alınan düşünceler değerlendirildikten sonra belirlenir.

YYBB'nin kanunda, eğitim hizmetlerindeki rolü belirlenirken, YYBB'den arazi sağlayıcısı olarak bahsedilir.¹⁶³ Dushica Peshic müdürüne göre sadece 2010 yılında YYBB'nin yaptıkları eğitimlere 1000 memurun dahil edildiğini söyler ki bu da memurların tamamının %60'ı olduğunu bize gösterir.

Yukardaki verilere göre YYB'nin kapasitesi kurumsal mekanizma ve enstrümanlardan geçtiğini ıkarılabiliriz. Bu birimler ilgili olmasına rağmen yine bazı yönleri kapasite ve kurumsal geliştirmeler tasarımı çerçevesiyle ve yukarda bahsedildiği gibi girişimlerin koordinasyonu optimize edilmesi ile tutarlı değildir.

Yani, YYB'nin personelinin eğitilmiş olmasının yanı sıra söz konusu belediyenin gerçek ihtiyaçları belirlenirken ve kendi gündemini tasarlarcken özerkliğinin olması için merkez yönetiminin ve bazı kesimlerin desteğini alması gerekir.

Merkeze dayalı ve merkezden kontrol edilen bir kültürün yerel yönetimde sorumluluklarını alıp hesap veren bir kültüre dönüştürülmesi en kilit noktalardan bir tanesidir. Kültürün değermesi zaman ister, fakat kamu hizmetlerini sunma yöntemini iyileştirerek kapasitelerini geliştirmeye alışmaldırlar.

Sorumluluk dağıtılma sürecinin birkaç yıl geçtikten sonra kurumların ve kapasitelerin geliştirmesinde şu tür sorunlar ortaya çıkmıştır:

- İyi bir koordinasyonun olmaması sadece eğitim girişimlerinin üst üste gelmesi değil, aynı zamanda dahil edilen aktörlerin (merkezi yönetim, YYB, uluslararası donörler) maliyetleri gereksiz arttırılıp bu konuya stratejik bir çözüm bulunmasına engel olmuştur.

- Araştırma esnasında insan kaynakları eğitimine çok masraf ve enerji harcandığı ortaya çıkmıştır. İnsan kaynakları kapasitenin kilit noktası olmasına rağmen, kapasite

¹⁶³ İnşaat arazi Kanunu, M.C. Resmi gazetesi, no:82/2008, 56/2010

kavramı daha geniş bir alan kapsar ve bireysel, örgütsel ve sistem geliştirmesi gibi konuları içerir.

Bireysel anlamda kapasite bilgi, taahhüt ve bireyin girişimini kapsar. Örgütsel alanda gündem, karar alma, uygulama ve geri bildirim gibi stratejik eylemleri üstlenme yeteneklerini ifade eder. Sistematik düzeyde ise yeterli bilgi, mekanizma ve performans standartları ile kurumsallaşma kapasitesini ifade etmektedir. YYB'lerin kapasite geliştirme modeli ihtiyaçlardan çok arza dayalı yapıldığı görülüyor. Bu konuda eğitimler de örgütsel, bireysel ve sistem (merkez ve yerel yönetim) ihtiyaçlarına dayanarak yapılmalıdır. Bu nedenle sadece insan kaynaklarına dayalı eğitimler yetersiz kalmıştır. YYB'lerin kendi ihtiyaçlarına çözüm bulacak kapsamlı bir yaklaşıma ihtiyaçları vardır :

Sorumluluk dağıtılma süreci devam etmekte ve iki sistemden tarafından (merkez ve yerel yönetimden) her gün denetlenmektedir. Merkezi yönetimin bir tarafta stratejik bir yöntemi, yeterli bilgiyi, beceri ve cesareti transfer etmesi gerekir ve diğer taraftan ise yerel yönetim birimlerine aktarılan yeterliklerinin aynısını uygulayabilmek için bilgi ve tecrübeye sahip olması gerekir. Sorumluluk dağıtılma sürecinin başarısızlığı kimseye fayda getirmez; özellikle de merkezi yönetime, çünkü geri çevirilebilecek bir süreç değildir.

Bu konuda merkezi ve yerel yönetim kapasite geliştirme stratejisi, bireysel, örgütsel birleşme yönetim ve iletişim sistemi gibi sistemlere yatırım yapmaya odaklanmalıdır.

YYB'lerin hizmet kalitesini ölçecek bir sistemi yoktur, insan kaynakları açısından gelişmiş bir veri tabanı da yoktur. Belediyelerin büyük bir kısmı yerel yönetimlerde söz konusu birimlerdeki insan kaynaklarının sorunlarıyla, ihtiyaçlarıyla ve onların herhangi bir eğitimle gidermelerleriyle ilgilenmiyorlar.

Yani, ilerleme ölçüsü eksiktir, çünkü iyi bir denetleme sistemi yoktur. Bu alanda YYB'lerin verileri toplaması, analiz etmesi ve tanıtma kapasitesi yoktur. Bunun için kapasite geliştirmede birleşmiş yeni bir strateji tasarlanması kaçınılmazdır.

Bundan şunları çıkarabiliriz: Kapasitelerin geliştirmesi sadece yeterliklerin ve insan kaynaklarının eğitim ile alakalı değil, aynı zamanda merkezi ve yerel bazda liderlerin, birleşmiş yönetim ve vatandaşların karar almaya katılımı ile alakalıdır. Ayrıca belediyelerin hizmet sunma açısından asgari standartları elde etmesi, YYB'lerin karşı karşıya kaldıkları gerçek sorunlara çözüm bulma iradesi olmaması ile de alakalıdır. Bütün

bunlar, örgütsel kültürü, iki yönetimden (merkezi ve yerel yönetimden) durumu iyileştirmelerini ve eğitimleri dâhil ederek yaklaşım kapasitelerini içerir.

C. KALKANDELEN BELEDİYESİ HAKKINDA GENEL BİLGİLER

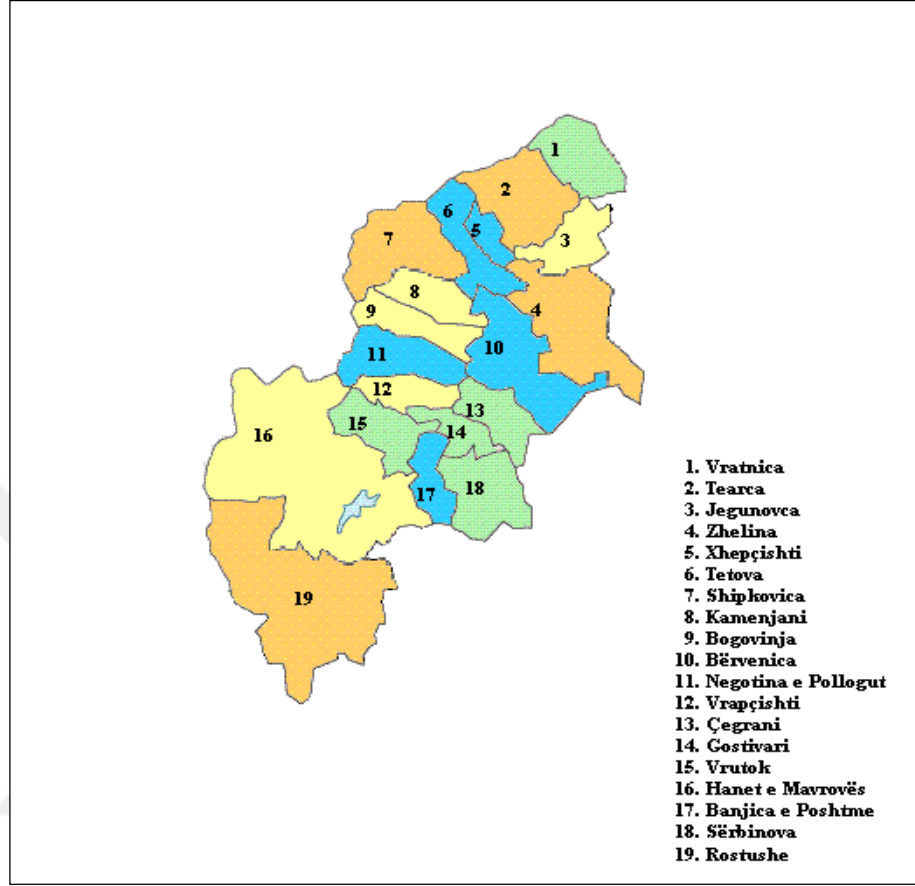
Kalkandelen Belediyesi (Makedonca: Општина Тетово), Makedonya'nın kuzeybatısında bulunan bir belediyedir. Belediyenin merkezi Kalkandelen'dir. Belediye, Makedonya'nın idari dağılımında Polog Bölgesi'nde yer alır. Kalkandelen Belediyesi bugün Tetova adıyla bilinmektedir. Makedonya Cumhuriyeti'nin kuzeybatısında bulunan ve kuzeyde tepeleri 2.800 m.'yi aşan Şar Dağı, güneyde ise Suva Gora ve Jeden Dağları ile çevrili Polog Vadisi yer almaktadır. 1598 km² yer kaplayan Polog Vadisi, Yukarı Polog (544,8km²) ve Aşağı Polog (1.053 km²) diye ikiye ayrılmaktadır.¹⁶⁴ Yukarı Polog Gostivar ve çevresini kapsarken, Aşağı Polog ise Kalkandelen ve çevresini kapsamaktadır.¹⁶⁵ Kalkandelen ticaret, turizm, tarım ve hayvancılığın geliştiği stratejik öneme sahip bir yerleşim yeridir.¹⁶⁶

¹⁶⁴ Hamdi Mediu, **Pollogu-Thesari i Kulturës Shqiptare**, Çabej, Tetovë, 2010, s.7

¹⁶⁵ Skenderi, a.g.e., s.13

¹⁶⁶ Sonja Mihajlovska, “**The Heart Of Macedonia Part I**”, ELITA marketing, Skopje, 2003, s. 135

1. KALKANDELEN BELEDİYESİ`NİN COĞRAFİ KONUMU VE KISACA TARİHİ

Kalkandelen Belediyesi`nin Coğrafi Konumu

Bazı yerlerde Neojen Devri`nde göl suyunun yapabileceği tahriplere benzer işaretlerden dolayı, Polog Vadisi`nin bir zamanlar göl olduğu inancı uyanmaktadır.¹⁶⁷ Jelina köyü, Baltepe ve Kalkandelen ile Leşok Köyü arasında rastlanan katmanlar, Polog Vadisinin geçirdiği göl evresinden bize önemli veriler vermektedir.¹⁶⁸

Osmanlı öncesi döneme ait arşiv belgelerinde, bir ikamet yeri olan Kalkandelen'in adı *Htetovo* olarak kalmaktadır. Bu isimle, 1453/54 yıllarına ait bir Osmanlı icmal defterinde kaybolunmuş ve kendisiyle bugünkü Gostivar ve Kalkandelen'i, yani Polog'un tamamını kapsamış olan Kalkandelen nahiyesi kast olunmuştur.¹⁶⁹

¹⁶⁷ Nadi Bilmenoğlu, **Kalkandelen, Dün Ve Bugün**, İstanbul, 1975, s.7

¹⁶⁸ Kirovski Paņe, **Prirодно-Geоgrafskite Odliki i Naselbite Vo Polog**, Skopje, 1984, s.13

¹⁶⁹ Neziri, a.g.tz., s.10

İcmal defterinde bu ikamet yeri köy (karye) olarak kaydolunmuştur. Fakat Kalkandelen'den toplanan gelirlere baktığımızda bir pazar yeri, yani Kasaba olduğu ortaya çıkmaktadır. Sözü geçen defterde Kalkandelen'in adı "İhtetovo" olarak geçmektedir. Bu adla 1468 yılına kadar anılmaya devam etmiştir. Bu tarihten itibaren, resmi kayıtlarda adı İhtetovo yerine Kalkandelen olarak kullanılmaya başlanmış ve daha sonra düzenlenmiş bütün Osmanlı defterlerinde Kalkandelen olarak geçmiştir. Bununla Kalkandelen köyden kasabaya dönmüş ve Polog'un tamamı için idari ve askeri bir merkez halini almıştır.¹⁷⁰

Yapılan arkeolojik kazılara dayanılarak Kalkandelen ve Polog Vadisi etrafındaki iskanın milattan önce 5000 yılına kadar indiği anlaşılmaktadır. Avarlar'ın ve Slavların buralara VI. yüzyılın sonlarına doğru geldikleri tespit edilmektedir. XI. yüzyılın başlangıcında Çar Samuil Devleti'nin ortadan kalkmasıyla Polog Vadisi ve Kalkandelen Bizans İmparatorluğu idaresine girdi. 1153 yılına ait İdrisi'nin haritalarında da bölge Polog olarak anıldı. XII. yüzyılın 80'li yıllarında başlatılan Haçlı seferleri sırasında Sırp Kralı Nemanja tarafından Polog Vadisinin Sırp topraklarına katılmış olmasına rağmen çeşitli dönemlerde Bizans ile Sırp güçleri arasında el değiştirdi. 1258-1259'da Sırp krallığı tarafından yine işgal edildi, fakat kısa sürede yeniden Bizans hâkimiyetine girdi (1261).¹⁷¹

Sırp Kralı Milutin 1282 ve 1297' de Polog Vadisini ve Kalkandelen'i tekrar aldı ve burası Osmanlılar'ın gelişine kadar Sırp Krallığında kaldı. 1371'deki Meriç Savaşı sırasında Sırp Valisi VukBrankovi tarafından yönetilmekteydi. Kosova Salnamesinde bölgeyi 792'de (1390) Timurtaş Paşa'nın fethettiği yazılı ise de Slav kaynaklarında bunun 1382 ile Üsküp'ün fetih yılı olan 1392 yılları arasında gerçekleştiği belirtilmekte ve kesin bir tarih verilmemektedir.¹⁷²

Osmanlı hâkimiyeti sırasında bir kaza merkezi haline getirildi.1450'lerde bölge İshakbeyoğlu İsa Bey'in idaresi altındaydı. Söz konusu bölge 1560 yılına kadar Paşa livasının bir kazası iken 1562'den itibaren Üsküp sancağına bağlanmıştır. Fetihten itibaren bölgeye Türkler de iskan edilmiştir. Ancak ilk dönemlerdeki iskân siyaseti Hıristiyan Sırplar (Bulgarlar ve Makedonlar) ve Hıristiyan Arnavutların yaşadıkları bütün köylere

¹⁷⁰ Sokolovski Metodija, **Tetovo i Tetovsko Od Paganjeto Pod Osmanskata Vlast Do Krajot Na XVII Vek**, Üsküp, 1982. s.113

¹⁷¹ Muhamed Aruçi, "**Kalkadelen**" md., **İslam Ansiklopedisi**, Türkiye Diyanet Vakfı, C.24, İstanbul, 2003, s.262

¹⁷² bkz. Eştref Emini vd., **Tetovo i Tetovsko Niz Historija**, Sobranija na opstinata, Tetovo, s.67-68

kadar uzanmamıştır. Ortaçağ'da ve XIV. yüzyılda Kalkandelen¹⁷³ Çar Duşan'a ait fermanlarda Htetovo Köyü olarak zikredilmektedir.

Osmanlı hâkimiyetine girdikten sonra da gelişme göstererek bir kasaba halini aldı.1455'te burada altmış hane Müslüman, 153 hane Hristiyan bulunmaktaydı. Buna göre toplam nüfus 1000 kişi dolayındaydı. 1468'e doğru Kalkandelen adıyla bir kasaba özelliği kazandı. XVI. yüzyılın ortalarında kasabada toplam 191 hane mevcuttu ve bunun doksan sekizini Müslümanlar oluşturuyordu.¹⁷⁴

Bu rakamlara göre 1455'ten 1550'ye kadar geçen süre içinde nüfusta büyük bir artış olmadığı anlaşılır. Ancak 1582'de nüfusun üç kat artması dışarıdan kasabaya yönelik göçlerle ilgili olmalıdır. Bu tarihte 462 hane nüfusun (2300 kişi) 320 hanesini Müslümanlar, 106'sını Hristiyanlar teşkil etmekteydi. Söz konusu rakamlar göçlerin daha çok Müslümanlar tarafından gerçekleştirildiğini göstermektedir. XVI. yüzyılın sonlarında ve XVII. yüzyılın başlangıcında Kalkandelen ile köylerinde özellikle Hristiyan Arnavutlar arasında yoğun bir İslamlaşma olduğu anlaşılmaktadır.¹⁷⁵

26 Eylül 1371 Çirmen (Meriç) yakınlarında Evreno Bey'in Sırp ordusuyla karşılaşması ve kanlı bir savaştan sonra Sırp kralı olan Vukaşin ve despot Ugleşa'nın savaş meydanında öldürülmesinden sonra artık Türklerin Avrupa kıtasına doğru ilerleyişinin önünde önemli bir engel kalmamıştı. 1392 yılında Üsküp, Türk akıncıları tarafından alınır alınmaz Evrenos Bey ve Yiğit Paşa'nın orduları batı istikametine doğru ilerleyerek kısa bir zamanda sonra Kalkandelen ve çevresini de ele geçirmişlerdir.¹⁷⁶

Yiğit Paşa Üsküp sancak Beyliğine tayin edilince (1392-1414) Kalkandelen Üsküp'ün bir kazası olarak kabul edildi. Bu sıralarda Makedonya üç vilayete ayrılıyordu: Selanik, Manastır ve merkezi Üsküp olan Kosova vilayeti.¹⁷⁷ Osmanlı İmparatorluğunun son zamanlarında Sırp orduları saldırılara başladı ve 30 Ekim 1912 yılında Sırp devletinin hâkimiyetine girmiştir.¹⁷⁸

¹⁷³ Aruçi,a.g.md.,s.262

¹⁷⁴ Emimi vd., s.70-71

¹⁷⁵ Aruçi,a.g.md.,s.262

¹⁷⁶ Bilmenoğlu, a.g.e., s.29

¹⁷⁷ Bilmenoğlu, a.g.e., s.30-31

¹⁷⁸ Fejzulah Shabani, "Qëndrimi I Ushtrisë Serbe Ndaj Shqipëtarve Në Rrethinën E Gostivarit Gjatë Vitit 1913", **Kërkime Historike**, C.I., S.2., Üsküp, 1993, s.130

1990 yılında Yugoslavya'nın dağılmaya başlaması, Makedonya'nın da bağımsızlığını ilan etmesi ve demokratik rejimi benimsemesiyle siyasi, kültürel ve dini hayatta daha verimli günler başladı.

Kalkandelen'de bugüne ulaşan çok sayıda tarihi eser vardır. Eskicami olarak bilinen caminin Üsküp sancak beyi, sonra da Bosna Beylerbeyi İsa Bey'e veya babası İshak Bey'e ait olduğu sanılmaktadır. Çeşitli dönemlerde restore edilmiş olup halen ayaktadır ve yanında Kalkandelen Müftülüğü bulunmaktadır. Yine en eski camilerden biri sayılan Saat Camii avlusunda 1502 ve 1547 yıllarına ait mezar taşlarına rastlanır. Gamgam Camii'nin de yine en eskilerden biri olduğu kaydedilmektedir. Sanat eseri özelliğini bugüne kadar koruyan Alaca Camii (Paşa Camii veya Hurşide ve Mensûre Kardeşler Camii) Foça'dak Alaca Camii'ni hatırlatır. Yukarı Çarşı Camii de çeşitli dönemlerde restore edilmiştir. Kalkandelen ile Recica köyü arasındaki Harabati Baba Tekkesi bölgede önemli bir dini merkez olarak faaliyet göstermiştir, Poroy Köyünde Yarar Baba, Sipkovic Köyünde Koyun Baba ve Vrutok Köyünde Cafer Baba tekkeleri de zikre değerdir.¹⁷⁹

2. KALKANDELEN'İN NÜFUSU

Kalkandelen şehri, Makedonya Cumhuriyeti nüfusunun %9,31 (189066 kişi) oranla en büyük dördüncü şehridir. Kalkandelen Belediyesi 2005'te almış olduğu kararıyla kendi bünyesinden 9 yeni belediyeler oluşturduğunu bildirmiştir. Fakat bu belediyeler Kalkandelen Belediyesini merkezi bir belediye algılayarak onun yelpazesinde çalışmaktadırlar. Bizim çalışma alanımız Kalkandelen, Bogovinye ve Yegunovçaya dâhil ettik.

¹⁷⁹ Aruçi,a.g.md.,s.263

Tablo 3. 2002 Yılıın Sayımına Göre Kalkandelen Ve Çevresinde Nüfusun Yaş Aralarına Göre Dağılımı

Yaş araları	Kalkandelen	Jelino	Tearçe	Brveniça	Bogovinye	Kamenyan	Cepçište	Şipkoviça	Yegunovçe	Vratniça	Toplam	%
0-9	10697	4964	3159	2560	2561	2397	1376	1520	924	547	30705	%16,3
10-14	6414	2627	2294	1579	1460	1468	896	896	557	327	18518	%9,8
15-19	6321	2385	2212	1524	1347	1347	721	732	612	309	17510	%9,3
20-24	5986	2295	1858	1239	1219	1334	655	704	598	266	16154	%8,5
25-29	5647	2134	1631	1151	1247	1234	635	689	562	255	15185	%8,0
30-34	5338	2036	1786	1258	1260	1209	617	700	499	274	14977	%7,9
35-44	10627	3198	3713	2327	2106	2155	1222	1097	1058	531	28034	%14,8
45-54	8403	1908	2203	1560	1344	1320	709	550	920	336	19253	%10,2
55-64	5487	1377	1602	1205	974	932	558	425	601	268	13429	%7,1
65-74	4149	1019	1381	1020	728	730	379	352	584	284	10626	%5,6
75-84	1475	316	508	366	257	261	121	124	262	125	3815	%2,0
85+	227	77	70	54	36	40	18	16	47	41	626	%0,4
Bilin-meyen	70	54	37	12	16	15	12	15	3	-	234	%0,1
Toplam	70841	24390	22454	15855	14555	14442	7919	7820	7227	3563	189066	%100,0
%	%37,5	%12,9	%11,9	%8,4	%7,7	%7,6	%4,2	%4,1	%3,8	%1,9	%100,0	

Kaynak: Makedonya Cumhuriyeti Devlet İstatistik Enstitüsü (M.C.D.İ.E)

Tablo 4'te, son nüfus sayımına göre Kalkandelen'in genç nüfusa sahip olduğunu görmekteyiz. Nüfusun en yüksek oranı %16,3 bir oranla 0-10 yaş arası olduğunu görmekteyiz. Bir sonraki sıra ise %13,5 oranla nüfusun 35-45 orta yaş grubu olduğunu, %10,2 oranla nüfusun 45-55 yaş araları yetişkinler takip etmektedirler.¹⁸⁰

¹⁸⁰ M.C.D.İ.E., a.g.e, s. 59-525

Tablo 4. 2002 Yılıın Sayımına Göre Kalkandelen ve Çevresinde Nüfusun Cinsiyete Göre Dağılımı

Cinsiyet	Kalkandelen	Jelino	Tearçe	Brveniça	Bogovinye	Kamenyan	Cepçište	Şipkoviça	Yegunovçe	Vratniça	Toplam	%
Erkek	35523	12335	11502	7924	7351	7285	4049	3971	3701	1842	95483	%50,5
Kadın	35318	12055	10952	7931	7204	7157	3870	3849	3526	1721	93583	%49,5
Toplam	70841	24390	22454	15855	14555	14442	7919	7820	7227	3563	189066	%100,0

Kaynak: Makedonya Cumhuriyeti Devlet İstatistik Enstitüsü (M.C.D.İ.E)

Tablo 5'te görüldüğü gibi, son nüfus sayımına göre Kalkandelen nüfusu cinsiyete göre ise erkekler %50,5 oranla kadınlar %49,5 oranlardan oluşmaktadır. Bu verilere göre erkekler çoğunluğu temsil etmektedir.¹⁸¹

3. KALKANDELEN ETNİK YAPISI

Kalkandelen'in etnik bakımından, geçmişte de bugün de çoğunluğunu Arnavutlar teşkil etmektedir. İkinci sırada Makedonlar yer almaktadır. M.C.D.İ.E.'nin 2002 yılında yaptığı nüfus sayımının verilerini, Kalkandelen ve çevresinin etnik yapısını tablo durum gösterebiliriz:

Tablo 5. 2002 Yılıın Nüfus Sayımına Göre Kalkandelen Ve Çevresindeki Belediyelerinde Etnik Gruplara Göre Dağılımı

Belediyeler	Arnavut	Makedon	Türk	Romen	Ulah	Sırp	Torbeş	Diğer	Toplam	%
Kalkandelen	45316	19956	1882	2357	13	602	156	559	70841	%37,5
Jelino	24195	71	2	-	-	1	5	116	24390	%12,9
Tearçe	18950	2739	516	67	-	14	1	167	22454	%11,9
Brveniça	9770	5949	2	-	-	78	1	55	15855	%8,4
Bogovinye	14449	5	4	5	-	1	-	91	14555	%7,7
Kamenyan	13165	32	1179	-	-	-	9	57	14442	%7,6
Cepçište	7788	90	-	-	1	-	-	40	7919	%4,2
Şipkoviça	7782	7	-	-	1	2	-	28	7820	%4,1
Yegunovçe	2464	4628	4	41	-	69	-	21	7227	%3,8
Vratniça	2178	1335	-	-	-	40	1	9	3563	%1,9
Toplam	146057	34812	3589	2470	15	807	173	1143	189066	%100,0
%	%77,3	%18,4	%1,9	%1,3	%0,0	%0,4	%0,1	%0,6	%100,0	

Kaynak: Makedonya Cumhuriyeti Devlet İstatistik Enstitüsü (M.C.D.İ.E)

¹⁸¹ M.C.D.İ.E., a.g.e, s. 59-525

Tablo 6'da görüldüğü üzere Arnavutlar Kalkandelen ve çevresinde tüm on belediyelerle birlikte nüfusun %77,3 (146057 kişi) bir oranla oluşturmaktadır.¹⁸² Arnavutların bu kadar yüksek olması tabii artış, doğurganlık oranının yüksek olması ve teknik artış olan göç vasıtasıyla dışarıdan, özellikle Kosova'dan gelip yerleşmeye bağlıdır. İkinci sıradaki Makedonlar ise toplumun %18,4'ünü (34812 kişi) oluşturmaktadır. Fakat Makedonların Kalkandelen'deki nüfusu giderek bir azalma eğilimi göstermektedir. Bu, doğurganlık oranının düşüklüğü ve dışarıya, özellikle Üsküp'e yapılan göçlerin sonucunda meydana gelmektedir. Kalkandelen ve çevresinin üçüncü etnik grubunu %1,9 (3589 kişi) oranla Türkler oluşturmaktadır. Kalan diğer etnik gruplar azınlık olarak görülmektedirler.¹⁸³

Özellikle Arnavutlar ile Makedonlar arasında sosyo-etnik ilişkileri genellikle ayırıcı, olumsuz sosyal süreçlerden doğan karşıtlık ve çatışma etkileşim örünler olarak nitelendirebiliriz. Bu karşıtlık ve silahlı mücadeleye varan çatışma, dini, tarihi ve siyasi nedenlere bağlıdır. Oysa Arnavutlar, Türkler, Torbeş ve Romenler arasındaki sosyo-etnik ilişkileri ise bağlayıcı, birleştirici etkileşim formları olarak nitelendirebiliriz. Bağlayıcı ve olumlu süreçlerin her üç formu olan işbirliği, uyarlanma ve özümsemenin söz konusu etnik gruplar arasında gözlemlenmesi mümkündür. Bu olumlu sosyal ilişkilerin temelinde birleştirici en önemli unsur olarak din birliği faktörünün yattığı söyleyebiliriz.¹⁸⁴

Belediye Teşkilatı belediye organlarının işleyişini daha iyi gerçekleştirmek için düzenlenmiştir. Belediyelerin idare denetimini sağlayabilmek için müfettişler atanmıştır. Belediye yönetiminin ve organizasyonunun yürütülmesi için Belediye Meclisi oluşturmuştur. Meclis bu işlerin yürütülmesini Belediyenin önerisi üzerine yapar.

Belediye meclisi vatandaşları temsil eden bir organdır. Belediye Meclisi gizli oy açık sayım ve eşit oy ilkesiyle seçilen 19 üyeden oluşur. Üyeler 4 yılda bir seçilirler. Üyeler bu 4 yıl boyunca istifa edemez. Meclis üyelerine kanunla hak ve imtiyaz verilmiştir. Yönetim Kurulunun sorumluluk ve yükümlülükleri şunlardır: Meclisi verilen yetkiye dayanarak alınan kararlar artırılması, yapılacak değişiklikler için teklif sunma,

¹⁸² M.C.D.İ.E., a.g.e, s.62-196

¹⁸³ Neziri, a.g.tz., s.52

¹⁸⁴ Neziri, a.g.tz., s.54

Meclise ilişkin konularda bilgiye ulaşma, belediye idaresi hakkında kamu kesimi kurum ve kuruluşlarından bilgiler alınması.

D. BOGOVİNYE HAKKINDA GENEL BİLGİLER

Makedonya'nın kuzeybatı bölümünde yer alan, Bogovinye Belediyesi Sar Dağı ve Aşağı Polog'un güneydoğu yamaçları ile Vardar Nehri'nin sol kıyısında yer alır.¹⁸⁵ Sar Planina Dağı ile Vardar Vadisi'nin alüvyon topraklarının öldüğü kesimde nüfusun daha çok olduğu görülmektedir. Bu yerleşim, doğu-batı şeklinde uzanır. Doğu tarafı alüvyon ovaların bir kısmını kapsarken, batıda Sar dağlarının tepesinde yükselir. Sınır belediyeleri şunlardır: Brvenica, Negotino Poloshko ve Kosova. Kalkandelen - Gostivar - Üsküp Belediyesinin bağlantı noktasını Üsküp Karayolu sağlar.¹⁸⁶

1. BOGOVİNYE'NİN COĞRAFİ KONUMU VE KISACA TARİHİ

Bogovinye Orta Çağa dayanan köklü bir geçmişe sahiptir (eski ismi Ponorishte). Osmanlı İmparatorluğu'nun yükselme dönemlerinde Bogovinyede 47 aile¹⁸⁷, 10 bekâr ve 1 dul bulunmaktaydı. 1544-1545 yıllarında 26 aile, 3 bekâr 1 dul düşmüştür. 1947-1968 yıllarında bu sayı 42 aile, 2 bekâr 1 dula yükselmiştir.¹⁸⁸ En son verilere göre 1981-1982 yıllarında 32 aile olarak saptanmıştır ve bu yıllar arasında ilk defa bir ailenin Müslüman olduğundan bahsedilmiştir.¹⁸⁹ Bogovinye Belediyesi 1996 yılından beri çalışmaktadır. Belediyenin stratejik öneme sahip üç karayolları vardır.

XV Osmanlı İmparatorluğunda kayıtlı defter ve belgelere göre Bogovinye'de ikamet eden kesime "Arbanas" denilmekteydi. Bu durum Bogovinye'nin en çok Arnavutlardan oluştuğunu kanıtlar niteliktedir.¹⁹⁰ Bogovinye'nin 65 kilometrekarelik bir alanını, deniz seviyesinden 460 - 1.150 m yüksekte bulunan bir kırsal alan kaplar. Sadece Arnavutlardan oluşan 6 yerleşim yeri bulunur. Toplam tarım alanı 5549 hektardır ve bu

¹⁸⁵ M.C.D.İ.E., a.g.e., s.196-470

¹⁸⁶ Sonja Mihajlovska, "The Heart Of Macedonia Part I", ELITA marketing, , 2003, Skopje, s. 345

¹⁸⁷ Hazim Shabanovic, **Krajista Isa-Beg İs Hakovica Zbirnika Tastarski Popisiz 1445**, s. 35

¹⁸⁸ **Osmanlı İmparatorluğu'nun Defteri, 4 Sayıs**, Bkz. Ismet Jonuzi-Krosi "Jeta Dje Dhe Sot Në Luginën E Pollogut", Arbëria Design, Tetovë, 2006, s. 206

¹⁸⁹ Ismet Jonuzi-Krosi, **Jeta Dje dhe Sot në Luginën e Pollogut**, Arbëria Design, Tetovë, 2006, s. 206

¹⁹⁰ Qemal Murati, **Dëshmime Onomastike për Autoktoninë e Shqiptarëve në Trojet Etnike të Tyre në Maqedoni**, Fan Noli, Tiranë, 1993, s. 94

arazilerin 2477 hektarı ekilebilir durumdadır. Geri kalan kısmı meraları(2,299 ha)ve ormanları (773 ha) oluşturur. ¹⁹¹

Bu belediyenin jeostratejik konumu tarımın gelişimi açısından uygun olduğu için insanlar genelde bu alana yönelmiştir. Bazı kesimler hayvancılıkla da ilgilenmişlerdir. Bunun yanında sanayide küçük çaplı gelişmeler yaşanmıştır. Aynı zamanda belediyenin sunduğu hizmetler olumlu yönde gelişmiştir. Bu hizmetler arasında enerji üretimi için hidroelektrik santral planları da yer alır. Önümüzdeki yıllarda Bogovinye Gölü'ne kadar giden bir yol yapılması planlanmaktadır. Bu sayede turizmin gelişmesine büyük katkı sağlanacaktır.

2. BOGOVİNYE BELEDİYESİ'NİN NÜFUSU

Bogovinye Belediyesi, Kalkandelen'deki toplam nüfusun %15,3'ünü (28997 kişi) karşılar ve bu yüzden Kalkandelenin dördüncü büyük belediyesi sayılmaktadır. Bu çalışmamızda Kalkandelen, Bogovinye ve Yegunovça belediyelerini ayrıntılı olarak inceledik. Bogovinye belediyesi 2005'te almış olduğu kararla kendi sınırları içinde yeni bir belediye oluşturduğunu bildirmiştir (Kamenyan belediyesi). Yegunovça Belediyesi 2004'te almış olduğu kararla kendi sınırları içinde yeni bir belediye oluşturduğunu bildirmiştir (Vratnica Belediyesi).

3. BOGOVİNYE BELEDİYESİ'NİN ETNİK YAPISI

Bogovinye'nin etnik bakımından, geçmişte de bugün de çoğunluğunu Arnavutlar teşkil etmektedir. Çok az bir sayıda Makedonlarda yer almaktadır. M.C.D.İ.E.'nin 2002 yılında yaptığı nüfus sayımının verilerini, Bogovinye'nin etnik yapısını 6 tablo halinde gösterebiliriz.

Belediye Teşkilatı belediye organlarının işleyişini daha iyi gerçekleştirmek için düzenlenmiştir. Belediyelerin idare denetimini sağlayabilmek için müfettişler atanmıştır. Belediye yönetiminin ve organizasyonunun yürütülmesi için Belediye Meclisi oluşturmuştur. Meclis bu işlerin yürütülmesini belediyenin önerisi üzerine yapar. ¹⁹²

¹⁹¹ a.g.e., s. 345

¹⁹² a.g.e., s. 355

Belediye meclisi vatandaşları temsil eden bir organdır. Belediye Meclisi gizli oy açık sayım ve eşit oy ilkesiyle seçilen 19 üyeden oluşur. Üyeler 4 yılda bir seçilirler. Üyeler bu 4 yıl boyunca istifa edemez. Meclis üyelerine kanunla hak ve imtiyaz verilmiştir. Yönetim Kurulunun sorumluluk ve yükümlülükleri şunlardır: Meclisi verilen yetkiye dayanarak alınan kararlar artırılması, yapılacak değişiklikler için teklif sunma, Meclise ilişkin konularda bilgiye ulaşma, Belediye idaresi hakkında kamu kesimi kurum ve kuruluşlarından bilgiler alınması.

Tablo 6. 2002 Yılı Nüfus Sayımına Göre Kalkandelen ve Çevresindeki Belediyelerinde Etnik Gruplara Göre Dağılımı

Etnik mensubiyete göre halkın yapısı (2002 yılı nüfus sayımına göre):		
Toplam ahali sayısı	28997	% 100
Makedon	37	%0,1
Arnavut	27614	%95,2
Türk	1183	%4,1
Romen	5	%0,03
Ulav	-	%0,0
Sırp	1	%0,01
Torbeş	9	%0,05
Başka	148	%2,00

Kaynak: Makedonya Cumhuriyeti Devlet İstatistik Enstitüsü (M.C.D.İ.E)

Elektrik iletiminde sorunlar yaşanmasına rağmen, belediye'deki dış aydınlatmalar gayet iyi durumdadır. 2014'te yeni bir güç istasyonu inşa etmişlerdir, fakat kullanılmaya başlanmamıştır. İnsanlar elektrik faturalarını ödemediğinden istasyonun açılması için gerekli kazanç sağlanamamıştır, ama bu durumun değişeceği yönünde söylentiler vardır. Belediye binası içinde 2006 yılında yeni bir postane açılmıştır. Bu kurum her türlü haberleşme hizmetlerini sağlar. 1980'li yıllardan beri insanların haberleşmelerini daha iyi konuma getirebilmek için şebekeler iyileştirilmiştir. Bogovinya'da kobiler ve 100'den fazla dükkân bulunur. Bu işletmelerde çalışan sayısı artmıştır. Bu durum belediyenin iyi çalıştığını göstergesidir. Ünlü şirketler olan "FRİGO-TEKNIKA" 40 işçi istihdam ederken,

“BULA-TRANS” 10 işçi istihdam eder. Bununla beraber “EURO-BETON” 20 işçi istihdam ederken, “ABI-KOMERC” 15 işçi istihdam eder. Bu da işsizliğin azalmış olduğunu gösterir. Ama merkezi hükümet olarak bakacak olursak yerel yönetimlerdeki bu iyileşmenin pek önemli olmadığını söyleyebiliriz. Belediyen çöplerin toplanmasında etkili değildir ve bu işlem özel bir şirket tarafından yapılmaktadır.

E. YEGUNOVÇA HAKKINDA GENEL BİLGİLER

1. YEGUNOVÇA BELEDİYESİ’NİN COĞRAFİ KONUMU VE KISACA TARİHİ

Yegunovça Belediyesi'nin Coğrafi Konumu ve Kısaca Tarihi Yegunovça Belediyesi Dolni Polog Vadisi'nin kuzeybatı kesiminde ve Vardar Nehri'nin geniş alüvyol ovaları üzerinde bulunmaktadır. Yegunovça Belediyesi ve Kosova Cumhuriyeti arasında bulunan bağlantı noktasından dolayı bu belediye önemli ekonomik ve stratejik konuma sahip olmuştur. Yegunovça Belediyesi Üsküp'e 40 km uzaklıkta olan ve uluslararası öneme sahip P-1203 yolu üzerinde bulunmaktadır. Belediye sınırlarının toplam yüzölçümü 174 km² dir.¹⁹³ 2003 yılında kırsal kesimde yer alan Vratnica Belediyesi ve Yegunovça Belediyesi toprak bütünlüğü için birbirine bağlanmıştır.

II Dünya Savaşı'ndan sonra küçük bir köy olan Yegunovça daha sonra kasabaya dönüşmüştür. Josip Broz Tito yeni Yugoslavya'da krom ağırlıklı çalışma imkanı sağlayan büyük metalürjik tesisler inşa etmiştir. Fabrikaya Yugohrom ismini vermişlerdir ve Yugoslavya'da büyük iş hacmi yaratan bir sektör haline gelmiştir. Fabrika 2002 yılında “Silmak” adını aldı ve 2006 yılında kapatıldı. Fabrika, 2009 Temmuz ayında “Silmak” ismiyle tekrar faaliyete geçmiştir.

Yegunovça belediyesinde 17 ilçe ve 4 kasaba yer alır. Bu yerleşim yerlerinde yaklaşık 1000 kişinin yaşadığı bilinmektedir. 2002 yılında yapılan son nüfus sayımına göre belediye sınırları içindeki toplam nüfus sayısı 10790 olarak tespit edilmiştir. Toplam konut sayısı yaklaşık 2645'tir. Bir konuta yaşayan hane halkı sayısı ortalama 4 kişidir. Bu durum hanelerin ne kadar büyük olduğunu açıklar niteliktedir.

¹⁹³ Hristina Cipusheva-Memet Memeti-Shenaj Hadzimustafa-Veli Kreci, **Citizens Response for Improvement of Local Policies**, South East European University, June, 2012, s. 16

2. YEGUNOVÇA'NIN NÜFUSU

Yegunovça Belediyesinde nüfusun eğitim seviyesi düşüktür. İnsanların % 31'i lise ve % 35'i ilkokul mezundur. Yegunovça Belediyesine Aşağı Pologtan çok sayıda göç yaşanmıştır. Ana faaliyetler şunlardır: tarım, balıkçılık, ormancılık ve maden. Kadın işsizlik oranı (%10) ülkedeki işsizlik oranından (%31) iki kat daha düşüktür.¹⁹⁴ Erkek işsizlik oranı (%23) ülkedeki işsizlik oranından (%31), % 8 daha azdır. Belediyenin kalkınma stratejilerini geliştirmek için görevlendirdiği yetkililer önemli yatırım fırsatları ortaya atmışlardır. Bu fırsatlar şu alanlarda görülür: tarım ve dağ turizmi. Ayrıca belediyenin amaçları arasında, mevcut sermayeyi geliştirmek ve yeni yatırım alanları için uygun koşullar sağlamak yer alır. Belediyenin turizm potansiyeli ekonomik gelişimi açısından önemli bir fırsattır.¹⁹⁵

Belediye idaresi 19 kişiden oluşur. Bu idareleri yaptığı çalışmalar şu sektörlerle dağılmıştır; bilgi iletişim ve protokol sektörü, hukuki ve genel işler sektörü, mali işler sektörü, kentleşme sektörü, yerel yollar, caddeler ve yerel ekonomik kalkınma.

3. YEGUNOVÇA'NIN ETNİK YAPISI

Tablo 8'de verilen bilgilere göre Makedonların toplam nüfus içindeki payının %55,26 (5963 kişi) olduğunu görmekteyiz. İkinci sırada ise Arnavutlar yer alır. Arnavutlar da toplam nüfusun %43,02 sini (4642 kişi) oluşturmaktadır, geri kalan nüfusun Sırlar ve diğer etnik gruplar oluşturur.

¹⁹⁴ a.g.e.,s.34

¹⁹⁵ a.g.e., s. 62-196

Tablo 7. 2002 Yılın Nüfus Sayımına Göre Yegunovça Belediyesinde Etnik Gruplara Göre Dağılımı

Etnik gruplara göre halkın yapısı (2002 yılı nüfus sayımına göre):		
Toplam ahali sayısı	10790	100
Makedon	5963	% 55,26
Arnavut	4642	% 43,11
Türk	4	% 0,04
Rom	41	% 0,38
Vlav	-	% 0,00
Sırp	109	% 1,01
Boşnak	1	% 0,01
Başka	30	% 0,28

Kaynak: Makedonya Cumhuriyeti Devlet İstatistik Enstitüsü (M.C.D.İ.E)

III. BÖLÜM

AMPİRİK ARAŞTIRMA: YÖNTEM, UYGULAMA VE ANALİZ

A. ARAŞTIRMA YÖNTEMİ

1. METOD

Metod, bilinmeyen bir şey bulup meydana çıkarmak veya bilinen bir şeyi başkalarına gösterip ispat etmek için, düşünceleri iyi bir şekilde sıralama ve kullanma sanatıdır. Kısacası "metod", araştırma yolu ile bulunup ortaya konabilecek sebep sonuç ilişkilerini ve mümkün olduğu durumlarda bu ilişkilerin temelinde yer alan soyut ilmi kanunları tespit edebilmek için izlenmesi gereken yol anlamına gelir.¹⁹⁶

Bilimsel bir araştırma, bir ülkenin veya bir toplumun problemlerini aydınlığa kavuşturan araştırmadır. Aynı zamanda bilimsel araştırmanın insanlara ışık tutması ve bilgi birikimini yükseltecek nitelikte olması gerekir. Makedonya'nın Kalkandelen, Bogovinye ve Yegunovça Belediyelerinde yapılacak bilimsel çalışmalar çekici olduğu kadar da güç (önemli) bir çalışma alanı olarak da görülmektedir. Bu konuları çalışmak çekici olsa da bu belediyelerde bilimsel çalışmaların az olmasının diğer taraftan insanların bu tür anket çalışmalarına alışık olmamasının, araştırmacılar için olumsuz bir hava oluşturduğunu söyleyebiliriz. Bunun diğer bir nedeni de Makedonya'daki belediyelerde bu tür bilimsel çalışmaların çok fazla sayıda yapılmamış olmasıdır.

Kalkandelen, Bogovinye ve Yegunovça yerel hizmetleri; yaş grubu, cinsiyet, aile üyelerin ekonomik durumu gibi etkilerinin alıp almadığı gib kriterler göz önünde bulundurarak insanlara hizmet verilir.

¹⁹⁶ Arslantürk, a.g.e., s.63.

1.1. Araştırmanın Modeli

Bilimsel araştırmalardan netice alınabilmesi için bütün bilim dallarında olduğu gibi belli bir yol takip edilmelidir. Nitekim model, bir sistem temsilcisidir. Bir araştırmanın konusunun belirlenmesinden sonuçlarının sunulmasına kadar geçen faaliyetleri kapsayan bir süreçtir.¹⁹⁷

Bu çalışmada mümkün olduğu kadar objektif ve geçerli bilgiler vermeye gayret gösterilmiştir. Çalışmamıza en uygun ve kullanışlı yol olarak anket tekniğinden yararlanılmış ve verilerin analizlerinde istatistik teknikler kullanılmıştır.

1.2. Evren ve rneklem

Evren, bir alan araştırmasında araştırma yapılacak problem alanının tamamıdır. Çalışma sonunda varılan sonuçlar, evrenin bütünü için geçerli olur ve tamamını kapsayacak anlamı ifade eder. Bu bakımdan evreni oluşturan elemanların tamamının araştırmacı tarafından bilinmesi, tanımlanması ve sınırlandırılmış olması zorunludur.

Örneklem ise denemek veya bilgi almak üzere evrenin içinde seçilen örnek gruptur. Evrenin tamamını deneme veya tamamında bilgi alma imkânı olmadığı için bir grup örneklem olarak seçilir.¹⁹⁸

Makedonya'nın Kalkandelen Bogovinye ve Yegunovça belediyelerinde yaşayan insanlara verilen yerel hizmetler bu araştırmanın evrenini oluşturacaktır.

Maliyet ve kontrol güçlüklerinin yanında bütün insanlara anket uygulamanın zor olduğu ve mümkün olmadığı görüldüğü için bu geniş evrenden örnekleme teknikleri kullanarak 240 kişilik bir örneklem seçilmiştir.

1.3. Araştırmaya Katılanlar ve Nitelikleri

Araştırmamızın rneklemine oluşturan katılımcıların çeşitli demografik özelliklerini, bu değişkenlere göre dağılımını ve bunların yüzdelerini gösteren tablolar sırasıyla sunulmuştur.

¹⁹⁷ Niyazi Karasar, **Bilimsel Araştırmanın Yöntemi**, 7.b., Sim Matb. Yayınları, Ankara, 1995, s.76

¹⁹⁸ Cebeci, a.g.e., s.33; Karasar, a.g.e., s.110-111.

Tablo 8. Araştırmaya Katılanların Cinsiyetine Göre Dağılımlı

Cinsiyet	N	%
Erkek	122	% 50,8
Kadın	118	% 49,2
Toplam	240	%100,0

Araştırmaya katılan 240 kişiden 122'si (%50,8) erkek, 118'i (%49,2) ise kadınlardan oluşmaktadır.

Tablo 9. Araştırmaya Katılanların Etnisite (etnik kökenlere) Göre Dağılımlı

	N	%
Makedon	89	% 37.1
Arnavut	134	% 55.8
Türk	17	% 7.1
Total	240	% 100.0

Araştırmaya katılan 240 kişiden, bunların 134' (%55,8) Arnavut, 89' (%37) Makedon, 17' (%7,1) ise Türklerden oluşmaktadır.

Tablo 10. Araştırmaya Katılanların Yaşadıkları Bölgeye Göre Dağılımlı

	N	%
Kalkandelen	124	% 51.7
Bogovinye	64	% 26.7
Yegunovça	52	% 21.6
Toplam	240	% 100.0

Araştırmaya katılan insanların yaşadıkları bölgeye göre dağılımlı 10.Tabloda verilmiştir. Buna göre insanların %51.7'si (124 kişi) Kalkandelen`de, %26.7'si (64 kişi) Bogovinye`de, %21.6'si (52 kişi) ise Yegunovça`da yaşamaktadır.

Tablo 11. Araştırmaya Katılanların Yaş Gruplarına Göre Dağılımı

	N	%
18-35	112	% 46.7
36-50	79	% 32.9
50 ve üzeri	49	% 20.4
Toplam	240	% 100.0

Araştırmamızın örneklem yaş grubuna göre dağılımına bakılırsa, %46,7'sinin 18-35 yaş arası, %32,9' unun 35-50 yaş arası, %20,4'ünün 50 yaş ve üzeri olduğu görülmektedir. Buna göre, örneklem grubunun çoğunluğunu %46,7 bir oranla 18-35 yaş arası kişiler oluşturmaktadır. Bu araştırmadan daha etkili bir sonuç almamızın nedeni, araştırmaya katılanların çoğunluğunu 18-35 yaş arası kişilerin oluşturmasıdır. Amacımız, kuşkusuz daha sağlıklı neticeler elde etmektir. Aynı zamanda yerel yönetimlerle ve yerel hizmetlerle ilgili yapılan araştırmaların sonuçlarına göre, 18-35 yaş arasındaki katılanların yapılan yerel hizmetlerden memnun olmadığı görülmektedir. Kısacası bu bilgiyi örneklememizle test etme imkânına ulaştığımızı inanıyorum.

Tablo 12. Araştırmaya Katılanların İstihdam Durumlarına Göre Dağılımı

	N	%
Kamu sektöründe	77	%32.1
Özel sektörde	47	%19.6
Sivil sektörde	13	%5.4
Kendi işinde	21	%8.8
İşsiz	34	%14.2
Ev hanımı	17	%7.1
Emekli	7	%2.9
Öğrenci	24	%10.0
Toplam	240	%100

Tablo 12'de verilen sonuçlara göre araştırmaya katılan insanların istihdam durumlarına baktığımızda kişilerin %32,1' i (77 kişi) kamu sektöründe, %19,6'sı (47 kişi) özel sektörde, kişilerin %5,4'ü (13 kişi) sivil sektörde, %8,8'i kendi işinde, kişilerin %14,2'si (34 kişi) işsiz, kişilerin % 7,1'i (17 kişi) ev hanımı, kişilerin %2,9'u (7 kişi) emekli, kişilerin % 10'unun (24 kişi) öğrenci olduğunu görebiliriz. Araştırmaya katılan kişilerin çoğunluğunu %32,1 oranla kamu sektöründe çalışanlar, % 19,6 oranla da özel sektörde çalışanlar oluşturmaktadır.

Yapılan araştırmada kamu sektöründe çalışanların, sivil sektörde çalışanlardan da sayıca daha çok olduğunu göze çarpmaktadır.

Tablo 13. Araştırmaya Katılanların Eğitim Düzeyine Göre Dağılımları

	N	%
İlkokul mezunu	26	% 10.8
Lise mezunu	65	% 27.1
Üniversite mezunu	149	% 62.1
Toplam	240	% 100.0

Tablo 13’de verilen sonuçlara göre araştırmaya katılan kişilerin öğrenim durumlarına baktığımızda kişilerin %62,1 oranla (149 kişi) üniversite mezunu, %27,1 oranla (65 kişi) lise mezunu, % 10 oranla (26 kişi) ilkokul mezunu olduğunu görebiliriz. Bu durumda üniversite mezunu kişilerin çoğunlukta olduğunu görebiliriz.

Tablo 14. Araştırmaya Katılanların Aile Üyeleri Yapısına Göre Dağılımları

	N	%
2 kişi	9	% 3.8
3 ile 4 arasında	104	% 43.3
5 ile 6 arasında	103	% 42.9
6 kişiden fazla	24	% 10.0
Toplam	240	% 100.0

Tablo 15. Araştırmaya Katılanların Aile Gelir Seviyesine Göre Dağılımları

	N	%
9000 denar üzeri (420 Türk lira)	49	% 20.4
9001-15000 den (420-700 Türk lira)	50	% 20.8
15001—21000 den (700-980 Türk lira)	42	% 17.5
21001-27000 den (980-1200 Türk lira)	36	% 15.0
27001-35000 den (1200-1600 Türk lira)	28	% 11.7
35001-41000 den (1600-2000 Türk lira)	10	% 4.2
41000 denardan fazla (2000 Türk liradan fazla)	25	% 10.4
Toplam	240	% 100.0

2. ÖLÇME ARACI: ANKET

Araştırmamızın temel tekniği, anket tekniğidir. Anket, bir problemle ilgili olarak çeşitli kimselerin bilgi, tecrübe ve düşüncelerini almak için soruşturmadır.¹⁹⁹ Diğer bir ifadeyle "Anket, belli bir konuda saptanmış hipotezlere ya da sorulara bağlı olarak, bir evren ya da örnekleme oluşturan kaynak kişilere sorular yöneltmek suretiyle sistemli veri toplama tekniği" olarak tanımlanabilir.²⁰⁰

Anket tekniğiyle, bir kitleden kısa zaman içerisinde, çok miktarda, kolay ve ucuz bilgi toplama olanağı sağlanır. Herkese aynı sorular sorulduğu, aynı zamanda da kimlik bilgileri istemediği için, kişilerde güven duygusu oluşturmaktadır.

Araştırma konusu, yerel yönetimler ve yerel hizmetlerle alakalı olduğundan verilerin doğru ve bilimsel olması için anket uygulanmıştır. Anket 27 sorudan oluşup, iki bölüme bölünmüştür. Birinci bölümde, insanların, cinsiyeti, etnisitesi, yaşı, istihdam durumu, eğitim durumu, aile üyeleriyle ailesinin ekonomik durumu, eğitimi konusunda kişisel sorulara yer verilmiştir. İkinci bölümde, belediye yaşam kalitesi, eğitim hakkında alanındaki hizmetler, entegre (bütünleşmiş) eğitim, belediyenin kentsel planlama hizmetleri, belediyenin yerel ekonomik kalkınma hizmetleri, belediyelerde işsizlik vs. gibi yer verilmiştir. Ayrıca ikinci bölümde, 27 soruda "Çok memnunum, memnunum, kısmen memnunum, memnun değilim" cevap seçenekleri sunulmuştur.

3. ANKETİN HAZIRLANMA VE UYGULANMASI

Anket hazırlama esnasında 2012 yılında Hristina Cipunseva, Memet Memeti, Shenaj Hadzimustafa, Veli Kreci tarafından "Citizens response for improvment of local policies" (Yerel politikaların geliştirilmesi için vatandaşların tepkisi) adlı projede kullanılan anket soruları esas alınmıştır. Bunlar arasında bir takım ayıklamalar yapıldıktan sonra Kalkandelen, Bogovinye ve Yegunovça`da yaşayan insanları kapsayan bazı sorulara da yer verilmiştir.

¹⁹⁹ Remzi Altunışık vd.,**Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri**, 6.b., Sakarya Kitabevi, Sakarya, 2010, s.78; Arslantürk, s.94

²⁰⁰ Ali Balcı, **Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntem Teknik ve İlkeleri**, 3.b.,Pegem A Yayıncılık, Ankara, 2001, s.158

Anket uygulaması, Makedonya'nın Kalkandelen, Bogovinye ve Yegunovca belediyelerinde sadece Arnavutlara, Makedonlara ve Türklere yapılmıştır. Anket, Kalkandelen'de eğitim gören: Devlet Üniversitesi "*Kalkandelen Devlet Üniversitesi*" ve Özel Üniversite "*Güneydoğu Avrupa Üniversitesi*" gibi fakültelerdeki öğrencilere, aynı zamanda rastgele, çarşıda, kahvelerde (restoran) gibi, genellikle insanların sık sık buldukları yerlerde dağıtılıp uygulanmıştır.

Konuyla ilgili anket, 18-50 ve üzeri yaşlarda olan Kalkandelen'deki Bogovinya'daki ve Yegunovca'daki Arnavutlar, Makedonlar ve Türkleri kapsamaktadır. Toplam 260 anket formu dağıtılmıştır. Ancak iade edilmeme, boş veya eksik doldurma gibi nedenlerden dolayı 240 anket formu değerlendirmeye alınmıştır. Anketlerin tamamında bizzat araştırmacı tarafından tek tek insanlara dağıtılmış ve katılımcılara anket ve araştırma hakkında güven ve iyi bir samimiyet sağlanıncaya kadar açıklama yapılmıştır. Bunu sağladıktan sonra anketler kişilere verilmiştir. Katılımcılar anketleri istekli bir şekilde doldurup, ardından araştırmacının eline teslim etmişlerdir. Katılımcıların büyük çoğunluğu anketi çok olumlu karşılamış ve kendileri için çok faydalı olduğunu dile getirmişlerdir: "*Anket soruları çok önemli ve verimliydi, size teşekkür ederim.* Fakat uygulama esnasında bazı katılımcıların tereddütlerle yaklaştıklarını, bazılarının anket formunu doldurmak istemediklerini gördük. Örneğin üniversitede bir kişi "*nerede bürokrasi varsa ben orada yokum*" diyerek anket formunu doldurmadan bu isteği geri çevirmiştir.

4. İŞLEM VE ANALİZ

Yukarıda belirtildiği gibi dağıtılan 260 anketten doldurulmuş olarak geri gelenlerin kontrolünden sonra, eksik veya yarım bırakılmış birkaç anket hariç, geri kalan 240 anket değerlendirmeye alınmıştır. Bu değerlendirme, bilgisayarda SPSS 16.0 paket programı yardımıyla yapılmıştır.

Araştırmaya katılanların sosyo-demografik özelliklerini tasvir eden N dağılımı çıkarılmıştır.

B. BULGULAR VE YORUMLAR

1. BELEDİYENİN YAŞAM KALİTESİ İLE İLGİLİ BULGULAR

Yaşam kalitesi, öznel ve nesnel faktörleri ve bunların bağımlılığı tarafından tanımlanan çok boyutlu bir kategoridir. Nesnel yaşam koşulu, merkezi ve yerel hükümetten aldıkları hizmetlerin kalitesi de dâhil olmak üzere büyük ölçüde vatandaşların subjektif algılarına bağlıdır. Yerel yetkililerin sağladığı hizmetler, özellikle geniş kapsamlı bir sistemdeki yerel hizmetler, yaşam kalitesini belirlemede önemli bir etkiye sahiptir.

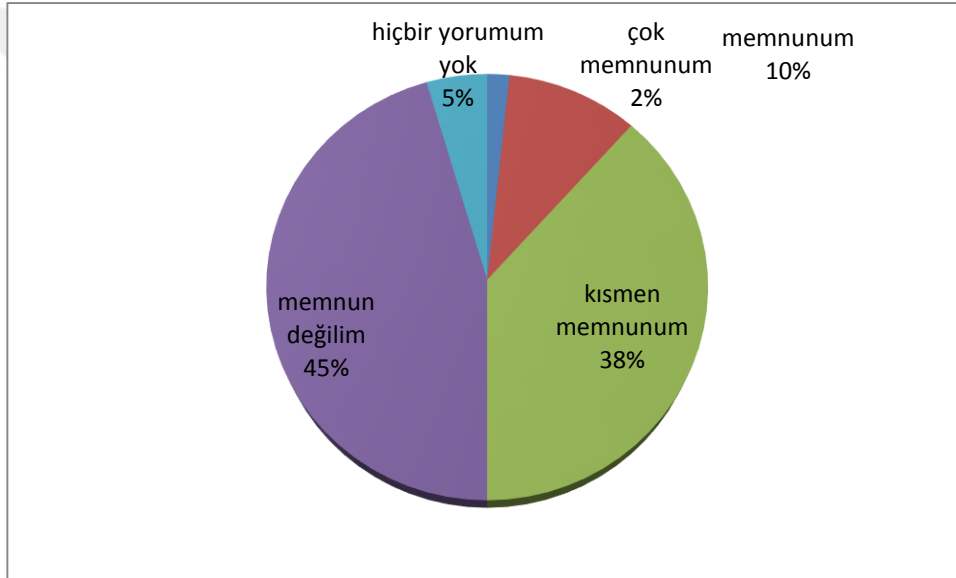
Dinamiğe rağmen yaşam kalitesi bir mekânsal boyuta sahiptir. Daha geniş kapsamda bu yaşam kalitesi yerel çerçevededir ve merkezi hükümet tarafından belirlenmektedir. Yerel düzeyde sosyal sermaye geliştirme birikiminin sağlanması için gerekli olan yerel yönetim politikasının etkileri vardır. Bunları da eklediğimiz taktirde bir araştırmanın önemi ve ele alınacak konuların ne kadar önemli bir çalışma olduğu anlaşılacaktır.

Geleceği kuran ve yaşayan vatandaşdır. Dolayısıyla her topluluk için vatandaşlar ayrı bir öneme sahiptir. Toplumun, şimdiki ve gelecekteki durumları vatandaşların yaşantılarına bağlıdır. Bu nedenle vatandaş üzerinde ve özellikle vatandaşların yerel hizmetleri üzerinde yapılan araştırmalar büyük bir öneme sahiptir. Dolayısıyla, bir toplum için iyi bir gelecek tasavvuru her şeyden önce vatandaşların yaşam kalitesi şartlarını dikkate alan bir bakış açısını gerekli kılmaktadır.

Tablo 16. Araştırmaya Katılanların “Belediyenin Yaşam Kalitesi” Hakkındaki Görüşleri ve Dağılımı

Belediyenin yaşam kalitesi ?			
		N	%
	Çok memnunum	4	% 1.7
	Memnunum	24	% 10.0
	Kısmen memnunum	92	% 38.3
	Memnun değilim	109	% 45.4
	Hiçbir yorumum yok	11	% 4.6
	Toplam	240	% 100.0

Tablo 16'deki bu verilere göre, araştırmaya katılan kişilerin %45,4 oranla (109 kişi) belediyenin yaşam kalitesinden memnun değildiler. İkinci sırada ise %38,3 oranla (92 kişi) kısmen memnun olanlar, üçüncü sırada ise % 10 oranla (24 kişi) memnun olanlar ve en son sırada ise % 1,7oranla (4 kişi) çok memnun olanlar bulunmaktadır. Yegunovça belediyesinde yaşayan kişiler % 51,9 oranla belediye yaşam kalitesinden memnun değildir. Aynı zamanda Kalkandelen (%41,9) ve Bogovinye (%41) belediyelerinde de yaşayan kişilerin yaşam kalitesinden memnun olmadıklarını görmekteyiz. Bu soru, çocukların yetiştirilmesi (ek tablo 1), yaşlılara yardım (ek tablo 2), muhtaç kimseleri koruma (ek tablo 3), toplumun güvenliğini sağlama (ek tablo 4), belediyenin istihdam fırsatlarını (ek tablo 5) gibi alanlarla ilgili konuları kapsamaktadır.

Şekil 1: Belediyenin Yaşam Kalitesi

Yaş gruplarına göre, 18-35 yaş arası %41 oranla, 35-60 yaş arası %36 oranla ve 50 ve üzeri yaş grubu %46 oranla belediye yaşam kalitesinden memnun değiller. (ek tablo 6) Tablolara baktığımızda yaklaşık aynı sonuçları görmekteyiz. En yüksek oranla 50 ve üzeri yaş grubu, belediye yaşam kalitesinden memnun değildir.

Yegunovça ve Bogovinye belediyelerindeki sonuçlara göre, muhtaç kimselerin hiçbir yaşam kalitesi yoktur. Bu sonuçları baktığımızda, yaşam kalitesini artırmak amacıyla yardıma muhtaç kişilerin içeren nüfus gruplarına belediye tarafından daha fazla özen gösterilmelidir.

2. BELEDİYELERDEKİ EN BÜYÜK SORUNU İLE İLGİLİ BULGULAR

Katılımcılar, son yıllarda yerel hizmetler ile ilgili en büyük sorunlar olarak şunları belirlenmiştir: Su sağlanması, yerel ekonomik kalkınma ve çevre.

Tablo 17. Araştırmaya Katılanların “Belediyenin En Büyük Sorunu ne?” sorusuna verdiği cevaplar.

Belediyelerdeki en büyük sorun nedir?

Belediyelerdeki en büyük sorun nedir ?		Nerede yaşıyorsunuz ?			Toplam
		Kalkandelen	Bogovinye	Yegunovça	
Su sağlanması	erkek	%33.3	%1.6	%11.1	
	kadın	%49.2		%4.8	
	Toplam	%82.5	%1.6	%15.9	%100
Yerel ekonomik kalkınma	erkek	%17.0	%21.6	%12.5	
	kadın	%22.7	%19.3	%6.8	
	Toplam	%39.8	%40.9	%19.3	%100
Çevre	erkek	%23.6	%16.9	%13.5	
	kadın	%18.0	%13.5	%14.6	
	Toplam	%41.6	%30.3	%28.1	%100

X²=15.343 SD=4 p<0.05 (p=0.004)

Tablo 17'deki bu verilere göre, araştırmaya katılan insanların Kalkandelen Belediyesindeki en büyük sorunlarının su sağlanması (% 82) olduğu görülmektedir. Erkeklerin % 33,3 kadınların ise % 49 oranla % 82'lik oranı oluşturduğunu görmekteyiz. Bogovinye Belediyesinde bu sorunun neredeyse olmadığını (% 1.6), ve Yegunovça Belediyesinde ise çok az olduğunu görebiliriz (% 15.9). Bogovinye Belediyesinde en büyük sorun olarak yerel ekonomik kalkınma ve çevre ile karşılaşmaktayız. Yerel ekonomik kalkınma konusunda erkeklerin %21 kadınların ise %19 oranla sorun yaşadığını görebiliriz. Bu üç belediyede, vatandaşların hizmet kalitesi eksikliği ile ilgili benzer sorunlardan şikâyetçi olduğu görünüyor. Farklı bölgelerde yer alan kişiler ve farklı sorunlara sahiptir. Vatandaşlar tarafından çevre sorunu tatmin edici sonuçlara ulaşamamış alan olarak görülmüştür.

3. BELEDİYELERİN SAĞLADIĞI EĞİTİMİ İLE İLGİLİ BULGULAR

Belediyelerin okulların başarıya ulaşması, mevcut program ve hizmetlerin iyileştirmeleri için her türlü yardımı sunmaları gerekmektedir.²⁰¹ İnsan kaynakları toplumların varlığını sürdürebilmek adına önemli bir sermaye olduğu için yerel yönetime ilk, orta ve lise okulları kurma hakkını ve bu önemli kurumların sahipliğini yerel yönetim birimlerine tanımıştır.

Yerel yönetimindeki reformlar, eğitim reformlarını da beraberinde getirmiştir. Reformlar görevlerin bir kısmı yerel yönetime ve diğer görevlerin kısmını merkezi yönetime dağıtarak yapılmıştır. Eğitimdeki yerel yönetim yerel yönetim birimlere yeni görevler getirmiştir. Sonuçlara göre en kötü sonuçlar Yegunovça Belediyesinde görmekteyiz (Şekil 1.2).

Tablo 18.Araştırmaya Katılanların “Belediyelerin sağladığı eğitim” hakkındaki genel görüşleri”

Eğitim hakkında genel değerlendirme

Eğitim hakkında genel değerlendirme ?			Nerede Yaşıyorsunuz ?			%
			Kalkandelen	Bogovinye	Yegunovça	
Çok Memnunum	Erkek	Erkek	%20.0	%20.0%	%20.0	
		Kadın	%40.0			
	Toplam		%60.0	%20.0%	%20.0	%100
Memnunum	Erkek	Erkek	%19.0	%33.3%	%4.8	
		Kadın	%28.6	%4.8%	%9.5	
	Toplam		%47.6	%38.1%	%14.3	%100
Kısmen Memnunum	Erkek	Erkek	%25.2	%15.5%	%10.7	
		Kadın	%30.1	%12.6%	%5.8	
	Toplam		%55.3	%28.2%	%16.5	%100
Memnun Değilim	Erkek	Erkek	%22.4	%9.4%	%16.5	
		Kadın	%23.5	%11.8%	%16.5	
	Toplam		%45.9	%21.2%	%32.9	%100
Hiçbir Yorumum Yok	Erkek	Erkek	%26.9	%11.5%	%11.5	
		Kadın	%30.8	%19.2%		
	Toplam		%57.7	%30.8%	%11.5	%100

$X^2=12.555$ $SD=8$ $p<0.05$ ($p=0.055$)

²⁰¹ Murtezan İsmaili, **Makedonya Cumhuriyetinde Belediye Başkanları İçin Yapılan Broşürler, Eğitim, Spor Ve Rekreasyon**, Makedonya Cumhuriyeti Yerel Yönetim Konsey Birliği BNJVL, 2005, s89

Tablo 18.1’deki bu verilere göre, araştırmaya katılan insanlardan %42,8 oranla (103 kişi) eğitim hakkında kısmen memnun oldukları, % 35,4 oranla (85 kişi) memnun olmadıkları görölmektedir. Yukarıdaki tabloda (tablo 18) daha detaylı bir şekilde erkeklerin ve kadınların yüzde kaç oranda memnun olmadığını göstermekteyiz. Bu soru şu 6 alanı kapsamaktadır: İlkokullarda eğitim kalitesi (ek tablo 7), ortaokullarda eğitim kalitesi (ek tablo 8), eğitim altyapısının çalışmalar (binalar, envanter, ekipman), öğrencilerin ulaşım imkanı, yurttta yemek ve konaklama hizmetleri, eğitim hakkında genel değerlendirme. Bu soruların cevaplarına daha detaylı olarak ek tablolardan (son bölümünden, ek 9,10,11 tablolar) bakabiliriz. Bu tablo genel olarak bir değerlendirmeyi temsil etmektedir.

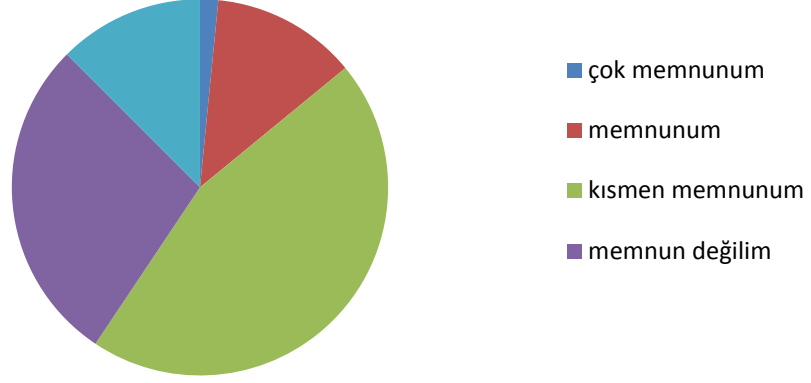
Tablo 19. Araştırmaya Katılanların “Belediyelerin sağladığı eğitim” hakkındaki genel görüşleri”

Üç Belediyelerde Eğitim Hakkında Genel Değerlendirme ?		
	N	%
Çok Memnunum	5	% 2.1
Memnunum	21	% 8.8
Kısmen Memnunum	103	% 42.9
Memnun Değilim	85	% 35.4
Hiçbir Yorumum Yok	26	% 10.8
Toplam	240	% 100.0

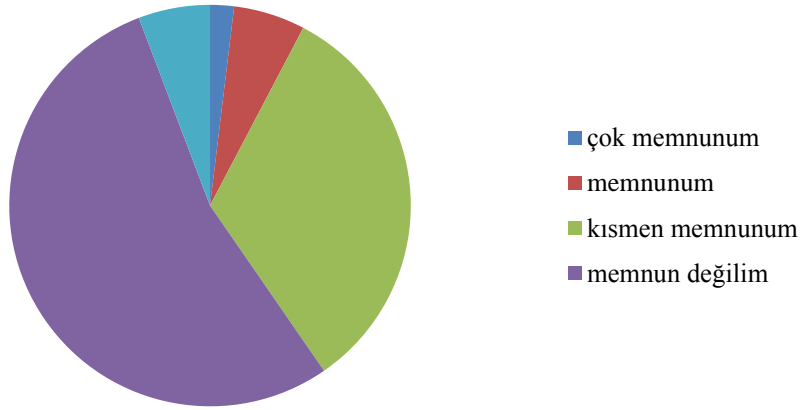
şekil 2. Eğitim Hakkında Genel Değerlendirme Kalkandelen Belediyesi

Eğitim hakkında genel değerlendirme Bogovinye Belediyesi

Şekil 3. Eğitim Hakkında Genel Değerlendirme Bogovinye Belediyesi

Eğitim hakkında genel değerlendirme Yegunovça Belediyesi

Şekil 4. Eğitim Hakkında Genel Değerlendirme Yegunovça Belediyesi

4. BELEDİYELERİN SAĞLADIĞI ENTEGRE EĞİTİM İLE İLGİLİ BULGULAR

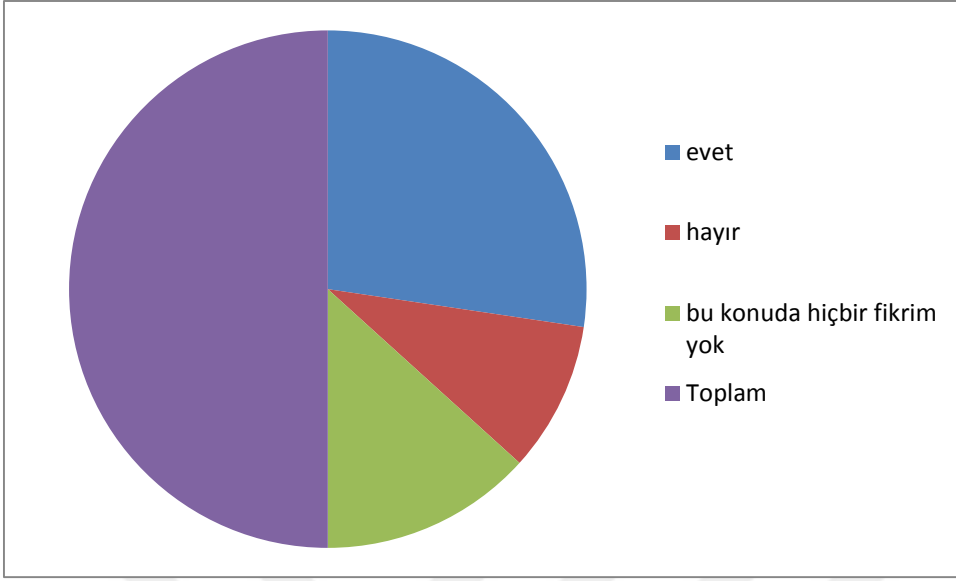
Entegre eğitimi, farklı etnik topluluğa ait öğrenci, öğretmen ve ebeveynlere yönelik çağdaş eğitim-öğretim süreçlerini kullanarak başarılı bir şekilde entegrasyonu sağlayan bir eğitim modelidir.

Entegre eğitimi çağdaş eğitim modeli olarak kendi içinde, çok etnikli değerleri, iki dilliliği, öğrencilerde olduğu gibi ebeveynlerin, öğretmenlerin arasındaki işbirliğinin tanıtılması, desteklenmesi ve ilerlemesi için uğraşmaktadır. Temelinde ise farklılıklara karşı saygı gösterme, onları entegre etme ve uyum içinde çok etnikli topluluklar inşa edebilme düşüncesini yer almaktadır. Entegre eğitim kavramı ilk olarak Makedonya Cumhuriyeti'nde Nansen Diyalog Merkezi Üsküp tarafından tanıtıldı. Nansen Diyalog Merkezi Üsküp, Entegre Eğitim için Nansen Modelini geliştirerek toplumun tüm katmanlarını içeren, yerel bağlamda, uluslararası deneyim ve uzmanlık alanlarını kullanarak böyle bir entegre edilmiş eğitim modelini geliştirilmesine gidildi.

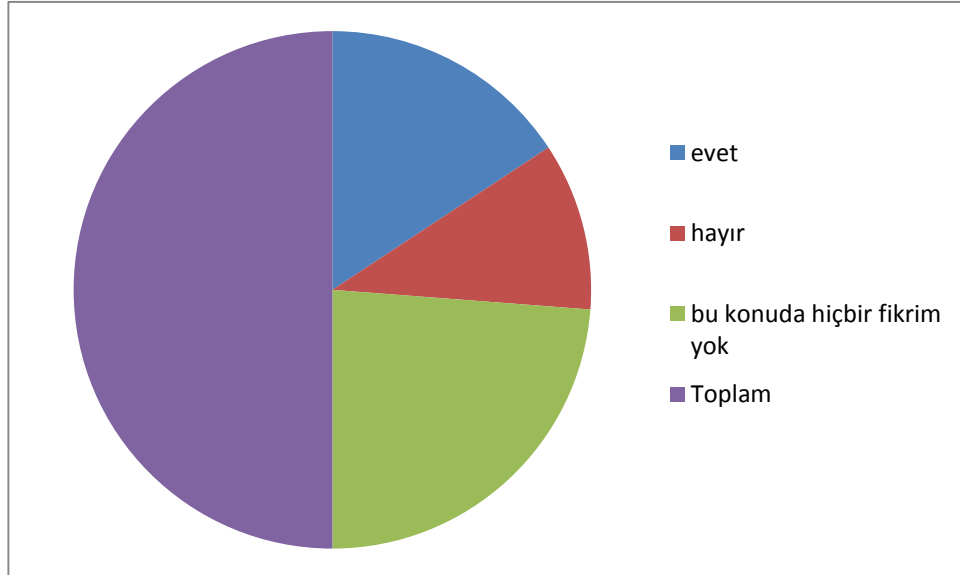
Tablo 20. Araştırmaya Katılanların “Belediyelerin sağladığı entegre eğitim hakkındaki genel görüşleri”

Entegre eğitim belediyelerde bir kavram olmalı mıdır ?			
Nerede yaşıyorsunuz?		N	%
Kalkandelen	evet	39	% 31.5
	hayır	26	% 21.0
	bu konuda hiçbir fikrim yok	59	% 47.5
	Toplam	124	% 100.0
	Bogovinye	evet	35
hayır		12	% 18.7
bu konuda hiçbir fikrim yok		17	% 26.6
Toplam		64	% 100.0
Yegunovça		evet	18
	hayır	12	% 23.1
	bu konuda hiçbir fikrim yok	22	% 42.3
	Toplam	52	% 100.0

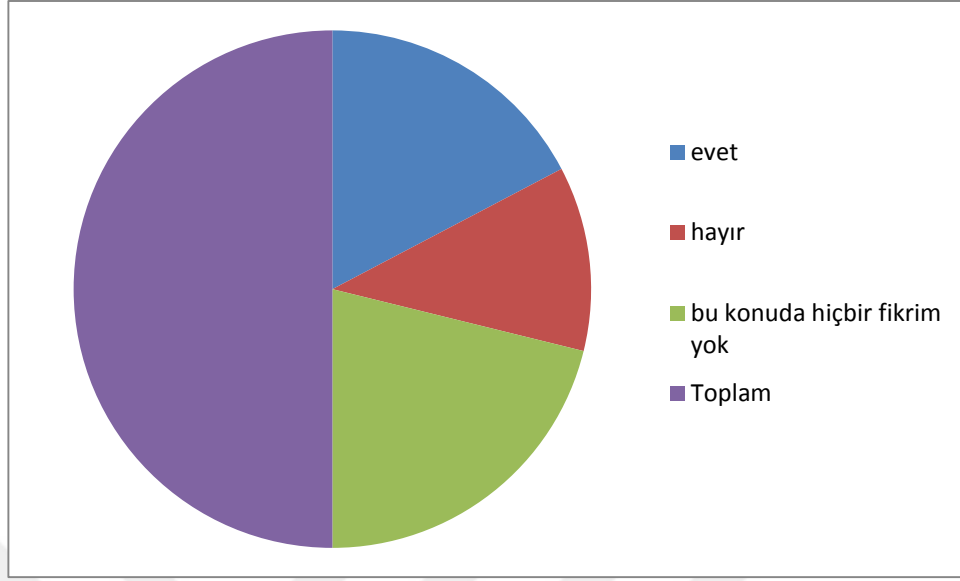
Araştırmaya katılanlarının daha çok, % 54 oranla Bogovinye Belediyesinde, yerel hizmetlerindeki entegre eğitim ile ilgili buna destek veriyorlar.

Şekil 5. Bogovinye Belediyesi

Şekil 6. Kalkandelen Belediyesi

Şekil 7. Yegunovça Belediyesi

5.BELEDİYELERİN KENTSEL PLANLAMA İLE İLGİLİ BULGULAR

Çağdaş kent planlamasının çeşitli amaçları vardır. Bunlardan birincisi herkese sağlıklı bir yaşam sağlamaktır. Kentlerde konut, çalışma, yönetim, dinlenme, eğitim, sağlık, alışveriş imkânlarını hazırlamak ve bu işlevlerin iyi ve doğru çalışması için gerekli düzenlemeleri yapmak da kent planlamasının amaçlarındandır. Kent içinde, özellikle de kentsel işlevler arasındaki bağlantıyı sağlayacak yetkin bir ulaşım ağı kurmak, yürüyen trafiğe olduğu kadar duran trafiğe de yer ayırmak, ayrıca kentin dış dünya ile ulaşım ve iletişim bağlantısını sağlamak da bu amaçların arasındadır.²⁰²

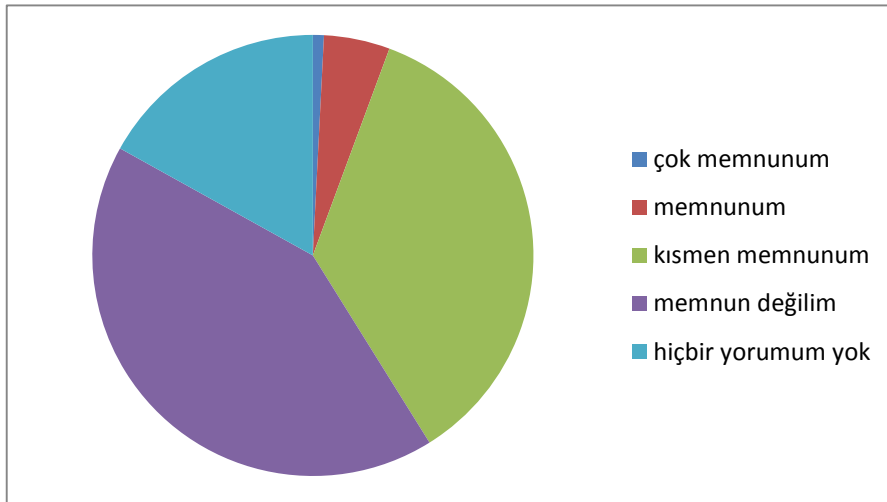
²⁰² <http://www.derszamani.net/kent-planlamasi-nedir-sehircilik.html> (01.05.2015)

Tablo 21. Araştırmaya Katılanların “Kentsel planlama” hakkındaki görüşlerine göre dağılımı”

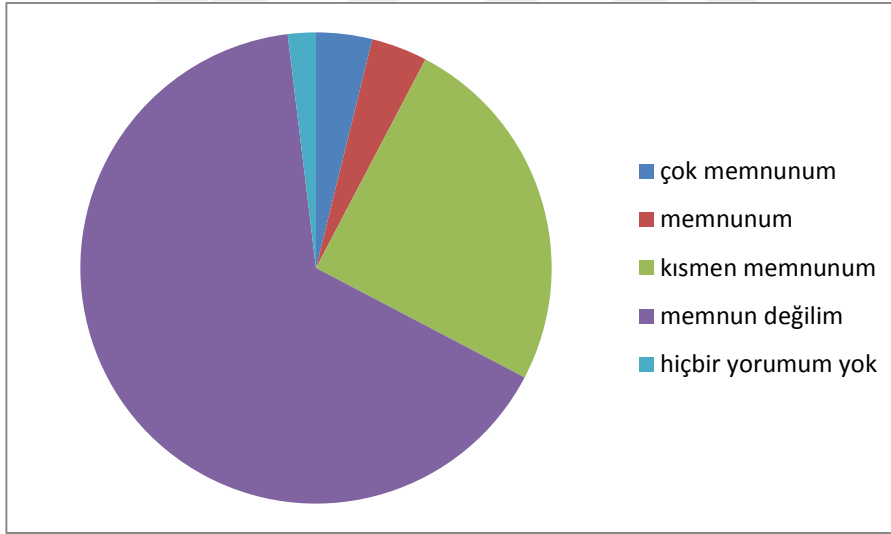
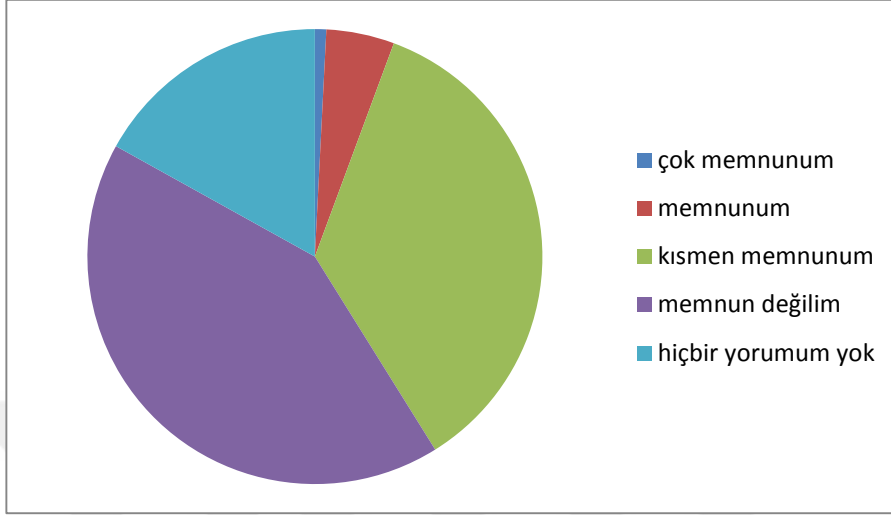
Kentsel planlama genel değerlendirme ?

Nerede yaşıyorsunuz?		N	%
Kalkandelen	çok memnunum	1	% 0.8
	memnunum	6	% 4.8
	kısmen memnunum	44	% 35.5
	memnun değilim	52	% 41.9
	hiçbir yorumum yok	21	% 16.9
	Toplam	124	% 100.0
Bogovinye	çok memnunum	2	% 3.1
	memnunum	3	% 4.7
	kısmen memnunum	21	% 32.8
	memnun değilim	33	51.6
	hiçbir yorumum yok	5	% 7.8
	Toplam	64	% 100.0
Yegunovça	çok memnunum	2	% 3.8
	memnunum	2	% 3.8
	kısmen memnunum	13	% 25.0
	memnun değilim	34	% 65.4
	hiçbir yorumum yok	1	% 1.9
	Toplam	52	100.0
$X^2=15.790$ SD=8 $p<0.05$ (p=0.045)			

Şekil 8. Kalkandelen Belediyesi

Şekil 9 Bogovinye Belediyesi

Şekil 10 Yegunovça Belediyesi

Tabloya göre en kötü sonuçlar Bogovinye ve Yegunovça belediyesinde görülmektedir. Bogovinye belediyesinde %51,5 oranla ve Yegunovça belediyesinde % 65 oranla belediyede kentsel planlama ile ilgili memnun değildirler.

6.BELEDİYELERİN İNŞAAT YAPIMI İÇİN BELİRLENEN FİYATLAR İLE İLGİLİ BULGULAR

Tablo 22.Araştırmaya Katılanların “İnşaat Yapımı İçin belirlenen fiyatlar ”hakkındaki görüşlerine göre dağılımı

		İnşaat Yapımı İçin Belirlenen Fiyatlar			Toplam
		Evet	Hayır	Bu Konuda Hiç Bir Fikrim Yok	
Yüksek ve düşük gelir	Az	%45.4	%25.8	%60.4	%46.0
	Orta	%36.9	%51.6	%24.5	%36.3
	Yüksek	%17.7	%22.6	%15.1	%17.7
Toplam		%100.0	%100.0	%100.0	%100.0
$X^2=11.554$ $SD=6$ $p<0.05$ ($p=0.140$)					

Tablo 21'deki verilere göre, “*inşaat yapımı için alınan izin belgesi fiyatları sizce yüksek mi ?*” sorusuna, araştırmaya katılan ve gelir düzeyi az olan kişiler % 45,4 oranla evet cevabını, % 25,8 oranla hayır cevabını verdiler. Orta gelirli olan kişiler %36,9 oranla evet cevabını, %51,6 oranla hayır cevabını verdiler. Fakat yüksek geliri olan kişiler %17 oranla evet cevabını ve % 22 oranla hayır cevabını verdiler. Dolayısıyla, kişilerin bu fiyatlardan şikâyetçi olduğunu çıkartabiliriz.

7.BELEDİYELERİN YEREL EKONOMİK KALKINMA İLE İLGİLİ BULGULAR

Tablo 23. Araştırmaya Katılanların “Yerel Ekonomik Kalkınma” hakkındaki görüşleri ve oranları

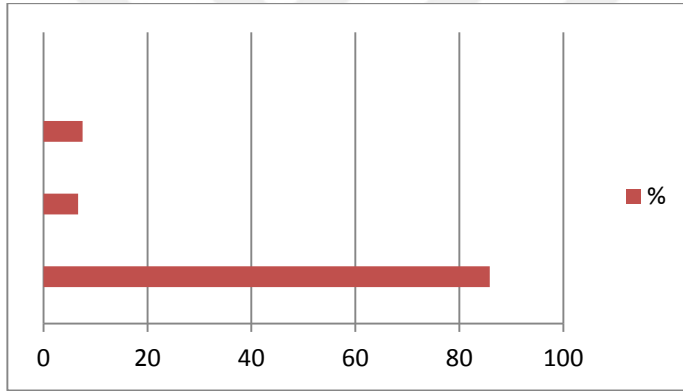
Yerel ekonomik kalkınma ?								
		Nerede çalışıyorsunuz ?						
		Kamu sektöründe	özel sektörde	Sivil sektörde	kendi işinde	işsiz	ev hanım	emekli
Yerel ekonomik kalkınma	çok memnunum	2.6%	2.1%	7.7%	4.8%	8.8%		
	memnunum	2.6%		15.4%	4.8%			
	kısmen memnunum	46.8%	31.9%	23.1%	28.6%	32.4%	29.4%	57.1%
	memnun değilim	35.1%	51.1%	46.2%	57.1%	50.0%	52.9%	42.9%
	hiçbir yorumum yok	13.0%	14.9%	7.7%	4.8%	8.8%	17.6%	
Toplam		100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	100%

Tablo 21'deki bu verilere göre, araştırmaya katılan kişilerden, kamu sektöründe çalışanların % 35,1'i memnun değilken, %2,6'sı memnundur. Özel sektörde çalışan kişiler %51 oranla memnun değilken %2,1 oranla çok memnundur. Sivil sektörde çalışanlar %46 oranla memnun değilken ve %7,7'si memnundur. Kendi işinde çalışanlar ise %57,1 oranla

memnun değilken %4,8'i memnundur. İşsiz kişilerden % 50'si memnun değilken%8.8'i çok memnundur. Ev hanımların tamamı yerel ekonomik kalkınmadan memnun olmadıklarını belirtmektedirler. Emekli kişiler % 42,9 oranla memnun değilken %57,1'i ise kısmen memnundur. Son olarak da öğrenciler % 58 oranla memnun değilken %16,7'i ise memnundur. Yerel ekonomik kalkınmadan en az memnun olanların daha çok özel sektörde çalışanlardan, işsizlerden, ev hanımlarından ve emeklilerden oluştuğunu görmekteyiz. Oysa kamu sektöründe, sivil sektörde, öğrencilerde ve kendi işinde çalışanlarda bu oranın çok az olduğunu görebiliriz. Bu konuyla ilgili, Makedonlar'ın, Arnavutlar'ın ve Türkler'in yaklaşık olarak aynı seviyede olduğunu görebiliriz.

8.BELEDİYELERİN İŞSİZLİĞİ İLE İLGİLİ BULGULAR

Tablo 24. Araştırmaya Katılanların “İşsizliğin büyük bir oranda olduğunu düşünüyor musunuz ?” sorusuna verdiği cevaplar ve oranları

Bu grafikte gördüğümüz gibi araştırmaya katılan kişilerin %80'inden fazlası işsizliğin büyük bir oranda olduğunu düşünmektedir. Özellikle genç nüfusun içinde bulunduğu işsizlik oranı artarken belediye tarafından işsizliği önleyici kurumsal mekanizmalar geliştirilmemiştir.

Tablo 25. Araştırmaya Katılanların “İşsizliğin büyük bir oranda olduğunu düşünüyor musunuz ”sorusuna verdiği cevaplara ve yaş gruplarına göre dağılımı

İşsizliğin büyük bir oranda olduğunu düşünüyor musunuz ?

		Yaşınız ne ?			Toplam
		18-35	36-50	50 ve üzeri	
İşsizliğin Büyük Bir Oranda Olduğunu Düşünüyor Musunuz ?	Evet	%85.7	%89.9	%79.6	%85.8
	Hayır	%7.1	%5.1	%8.2	%6.7
	Bu konuda Hiçbir Fikrim Yok	%7.1	%5.1	%12.2	%7.5
Toplam		%100.0	%100.0	%100.0	%100.0

Tablo `ya göre bu konu hakkında en çok 36-50 yaş grubu (yaklaşık %90 oranla), işsizliğin büyük bir oranda olduğunu düşünüyorlar. Yayınlanan rakamlara göre, Makedonya'daki ortalama aylık maaş, bir önceki yıla göre yüzde 5,9 arttığında yaklaşık 15.000 dinar veya 250 avro olarak belirlendi. İstatistik Ofisi 2014 Genel Gayri safi yurtiçi üretimin yılı 2013'ün aksine, yüzde 5,1 oranında arttığını belirtiyor. Üsküp İstatistik Ofisi raporuna göre Makedonya'da işsizlik oranı yüzde 34, 8 olarak bilinmektedir.²⁰³

9.BELEDİYELERİN İTFAİYE HİZMETLERİ İLE İLGİLİ BULGULAR

Tablo 26.Araştırmaya Katılanların “Vatandaşların koruma alanındaki hizmetler” sorusuna verdiği cevaplar

İtfaiye hizmetleri daire başkanlığı ?

		Nerede yaşıyorsunuz?			Total
		Kalkandel en	Bogovinye	Yegunovça	
İtfaiye Hizmetleri Daire Başkanlığı?	Çok Memnunum	%4.0	%6.3	%5.8	%5.0
	Memnunum	%15.3	%12.5	%13.5	%14.2
	Kısmen Memnunum	%39.5	%20.3	%28.8	%32.1
	Memnun Değilim	%26.6	%45.3	%32.7	%32.9
	Hiçbir Yorumum Yok	%14.5	%15.6	%19.2	%15.8
Toplam		%100.0	%100.0	%100.0	%100.0

Kırsal belediyelerde, yani Yegunovça ve Bogovinye belediyelerinde itfaiye hizmetleri alanında vatandaşların yüksek bir oranla (Bogoviye belediyesinde % 45 oranla ve Yegunovça belediyesinde %32 oranla) durumdan memnun olmadıklarını görüyoruz. Kalkandelen Belediyesinde yaşayan vatandaşların bu konuyla ilgili daha memnun olduğunu söyleyebiliriz. Bu durumda en çok dile getirilen sebeplerden birisinin kırsal belediyelerin bölgesel yangın biriminden uzak olmasıdır. Bölgesel yangın birimi ise Kalkandelen belediyesinde bulunmaktadır.

²⁰³ Biljana İgevska, “Nevrbotenost vo Makedonija”, Skopje, 2014, fq 3.

10.BELEDİYELERİN ÇEVRE TEMİZLİĞİ İLE İLGİLİ BULGULAR

Tablo 27. Araştırmaya Katılanların “Belediyenin çevre temizliği konusunda duyarlılığı nasıldır” sorusuna verdiği cevaplar

Hava kirliliğinin önlenmesi

		Etnisiteniz nedir ?			Total
		Makedon	Arnavut	Türk	
Hava kirliliğinin önlenmesi	çok memnunum	1.1%	.7%	5.9%	1.3%
	memnunum	2.2%	3.0%	23.5%	4.2%
	kısmen memnunum	12.4%	13.4%	23.5%	13.8%
	memnun değilim	79.8%	77.6%	41.2%	75.8%
	hiçbir yorumum yok	4.5%	5.2%	5.9%	5.0%
Toplam		100.0%	100.0%	100.0%	100.0%
X ² =28.068 SD=8 p<0.05 (p=0.002)					

Çevre ve doğanın korunması; su, hava ve toprak kirliliği, gürültü kirliliği ve iyonize radyasyonundan koruma gibi konularda önlemler alınması anlamına gelir.²⁰⁴

Her türlü çevre sorununu kaynağında, önleyen bir teknik olarak ekolojik planlamayı dikkate almak gerekmektedir. Bunu sağlayacak hukuki, idari, teknik ve mali yapı oluşturulmalıdır.²⁰⁵ Yerel yönetimindeki reformlarla beraber, birimler (belediyeler) çevre korumasındaki durumunu izlemek, merkez yönetim ve vatandaşlara haber verme, çevrenin korunmasında plan ve program oluşturma, çevre korunmasında önlemleri finans etme, doğada çalışmaya başlayacak operatörler için ekolojik lisans verme yetkilerine sahip oldular. Çevrenin korunması belediyeler için bir kamu çıkarı olduğuna göre belediyeler kendi bütçelerinden çevrenin korunması için fon ayırmak zorundadırlar. Tablo ‘ya göre Makedonların % 79,8’inin, Arnavutların %77,6’sının ve Türklerin %41’inin çevre temizliğinden memnun olmadığını görmekteyiz. Cinsiyetlerine göre bakacak olursak yaklaşık olarak yine aynı sonuçları görmekteyiz. Erkeklerin %73’ü ve kadınların % 78’i çevre temizliğinden memnun değiller. (ek tablo). Kişilerin yüksek bir oranla bu alandaki hizmetlerde memnun olmadıklarını görüyoruz. Kentsel ve kırsal belediyelerin yerel yönetimdeki hizmetleri çok iyi bir şekilde sağlamadığı anlamına geliyor. Başka belediyelerde yapılan araştırmalar da, yaklaşık olarak aynı sonuçları karşımıza

²⁰⁴ Yerel Yönetim Kanunu 22.Madde 1.Fıkra 2

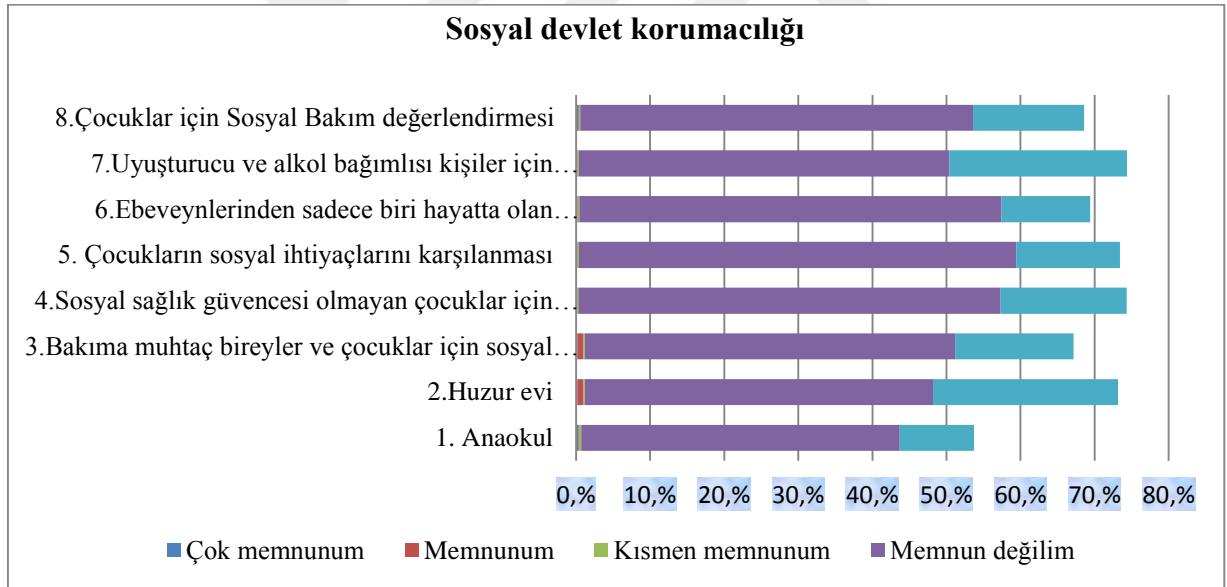
²⁰⁵ Sandal Ahmet, "Çevre Kirliliği İle Mücadelede Belediye Başkanlarına Tavsiyeler", Yerel yönetim ve denetim dergisi, mayıs 2004, Cilt 9, Sayı 5, s.13

çıkarmaktadır.²⁰⁶Kısaca söyleyecek olursak, Makedonya Cumhuriyeti'nde, genel olarak yerel yönetim birimlerinin sağladıklarının (yerel hizmetler) iyi bir hizmet sunmadığını söyleyebiliriz.

11.BELEDİYELERİN “SOSYAL DEVLET KORUMACILIĞI” İLE İLGİLİ BULGULAR

Bu sorunun içinde farklı alanlar hakkında soruşturma yapılmıştır. Soruşturulan alanlar şunlardır: Anaokulu, huzur evi, bakıma muhtaç bireyler ve çocuklar için hizmetler, sosyal sağlık güvencesi olmayan çocuklar için sosyal bakım hizmetleri, çocukların sosyal ihtiyaçlarının karşılanması, ebeveynlerinden sadece biri hayatta olan çocuklar için sosyal bakım hizmetleri, uyuşturucu ve alkol bağımlısı kişiler için sosyal bakım hizmetleri. Bu alanlarda da diğer alanlarda görüldüğü gibi kişilerin memnuniyeti çok düşük bir seviyededir.

Tablo 28. Araştırmaya Katılanların “Sosyal devlet korumacılığı” sorusuna verdiği cevaplar

Analiz sonuçlarına göre kişilerin, sosyal devlet korumacılığının 6 alanından da memnun olmadıklarını görmekteyiz. Aşağıdaki tabloda daha detaylı olarak, kişilerin yüzde kaç oranla memnun olup olmadığını görebiliriz. Kalkandelen belediyesindeki kişilerin %51,6'sı, Bogovinye belediyesindeki kişilerin %53,1'i ve Yegunovça belediyesindeki

²⁰⁶ Memet Memeti-Hristina Cipusheva-Shenaj Hadzimustafa-Veli Kreçi, **Citizens Response for Improvement of Local Policies**, South East European University, June, 2012, s.87

kişilerin %57,7'si sosyal devlet korumacılığından memnun değildir. Genel bir bakış açısından bakacak olursak Makedonya'daki belediyenin sağladığı hizmetler insanlara yeterli koşulları sağlamamaktadır. Dolayısıyla yerel yönetim sistemi, bu konuda başarılı değildir. Bu sebepten dolayı Makedonya Cumhuriyetinde yeni mekanizmaların ve yeni stratejilerin geliştirilmesine ihtiyaç vardır. Çok sayıda katılımcının bakıma muhtaç bireyleri ve çocuk gruplarının tedavisi ile ilgili soruya olumsuz cevap verdiği gerçeğine dayanarak, kurumsal aktörlerin işlevlerinin yetersiz olduğunu çıkartabiliriz.

Tablo 29. Araştırmaya Katılanların “Çocuklar için sosyal bakım” sorusuna verdiği cevaplar
Çocuklar için sosyal bakım değerlendirme ?

		Nerede yaşıyorsunuz ?			Toplam
		Kalkandelen	Bogovinye	Yegunovça	
Çocuklar için sosyal bakım değerlendirme ?	Çok Memnunum	5	1	1	7
		%4.0	%1.6	1.9%	%2.9
	Memnunum	16	3	1	20
		%12.9	%4.7	%1.9	%8.3
	Kısmen Memnunum	23	18	7	48
		%18.5	%28.1	%13.5	%20.0
Memnun Değilim	64	34	30	128	
	%51.6	%53.1	%57.7	%53.3	
Hiçbir Yorumum Yok	16	8	13	37	
	%12.9	%12.5	%25.0	%15.4	
Toplam	N	124	64	52	240
	%	%100	%100	%100	%100

Tablo 'ya göre Kalkandelen belediyesindeki kişilerin%51'inin, Bogovinye belediyesindeki %53,1'inin ve Yegunovça Belediyesiindeki kişilerin %57,7'sinin çocuklar için sosyal bakım hizmetlerinden memnun olmadığını görmekteyiz. Cinsiyete göre ayırdığımızda aynı sonuçlar görmekteyiz (ek tablo).

Tablo 30. Araştırmaya Katılanların Aile Yapılarına Göre
“Çocuklar için sosyal bakım” sorusuna verdiği cevaplar

Çocuklar için sosyal bakım değerlendirme ?

		aile üyeleriniz ?				Toplam
		2 kişi	3 ile 4 arasında	5 ile 6 arasında	6 kişiden fazla	
Çocuklar için sosyal bakım değerlendirme ?	Çok Memnunum		%2.9	%2.9	%4.2	%2.9
	Memnunum		%9.6	%3.9	%25.0	%8.3
	Kısmen Memnunum	%11.1	%19.2	%23.3	%12.5	%20.0
	Memnun Değilim	%77.8	%51.9	%54.4	%45.8	%53.3
	Hiçbir Yorumum Yok	%11.1	%16.3	%15.5	%12.5	%15.4
Toplam	%100.0	%100.0	%100.0	%100.0	%100.0	

X²=15.037 SD=12 p<0.05 (p=0.239)

Tablo 'ya göre 2 kişilik aileler büyük bir oranla (%77) bu konu hakkında memnun değillerdir. 3 ile 4 kişilik aileler (%51,9), 5 ile 6 kişilik aileler (%54,4) ve 6 kişiden fazla (%45,8) olan aileler çocuklar için sosyal bakım hakkında verdikleri cevapların yaklaşık aynı seviyede olduklarını görmekteyiz. Genel değerlendirmelere göre kişilerin bu alanda da memnun olmadığını görebiliriz.

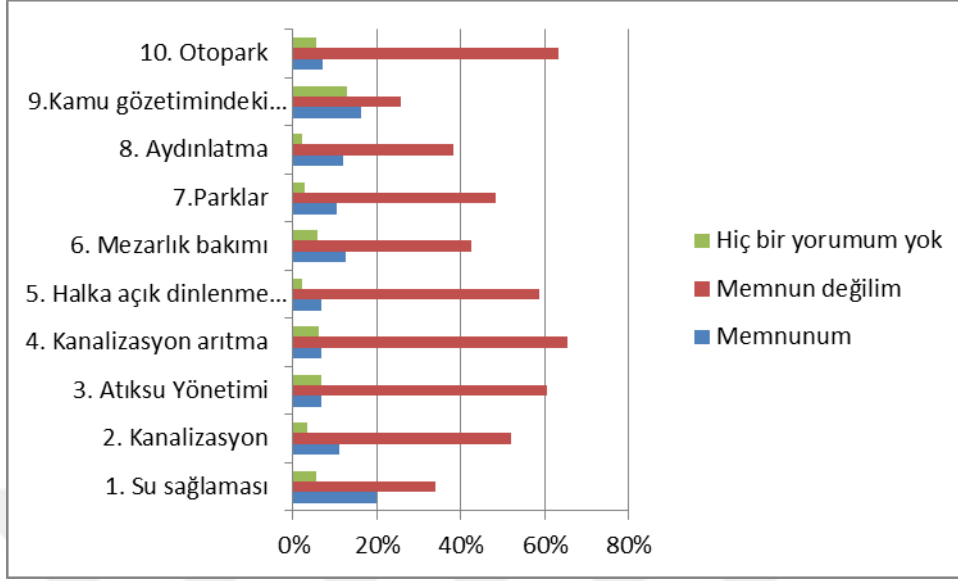
Tablo 31. Araştırmaya Katılanların “Belediyenin hizmetleri nasıl olursa uygun olurdu ? ” sorusuna verdiği cevaplar

		Nerede yaşıyorsunuz?			Toplam
		Kalkandelen	Bogovinye	Yegunovça	
Belediyenin hizmetleri nasıl olursa uygun olurdu ?	Merkezi Yönetim	12.1%	15.6%	7.7%	12.1%
	Yerel Yönetimler Ve Belediyeler	54.0%	50.0%	5.8%	42.5%
	Sivil Toplum Kuruluşları	12.1%	12.5%	19.2%	13.8%
	Özel Sektör	12.1%	12.5%	48.1%	20.0%
	Kamu-Özel Ortaklığı	9.7%	9.4%	19.2%	11.7%
Toplam		100.0%	100.0%	100.0%	100.0%

Bulgular, bu alandaki sorumlulukların performansı ile ilgili bir memnuniyetsizlik göstermektedir. Katılımcılar bu alanda yerel yönetim hizmetlerinin en uygun tedarikçisi olacağını bildirmiştir. Bu alanda yetkilerin devredilmesi açısından düşünmek gerekir. Bakanlık kurum dışına yönelik bir strateji geliştirdi. Ancak bu yönde, yapılması gerekli olan daha ayrıntılı bir analiz yapmasıdır.

Araştırmada görüldüğü gibi özel sektör, STK sektörü ve kamu-özel ortaklığı gibi bu hizmetlerin iyi sunulmadığı ifade edilmektedir. Tablo'ya göre katılımcıların toplamda, % 42 oranla yerel yönetimlerin ve belediyelerin bu hizmetler ile ilgili daha uygun sağlayıcı olduklarını söylemektedir. Dikkatimiz çektiği nokta, Yegunovça Belediyesindeki katılımcıların %48,1'inin özel sektörün bu hizmetler konusunda daha iyi sağlayıcı olduklarını öngörmektedir. Kamu-özel ortaklığını iyi bir sağlayıcı olarak görenlerin oranına bakacak olursak, Yegunovça Belediyesindeki kişilerin %19,2'sine, Kalkandelen'de %9,7'sine ve Bogovinye'de % 9,4'üne rastlamaktayız.

Tablo 32. Araştırmaya Katılanların “Belediye hangisinde daha başarılı ? ” sorusuna verdiği cevaplar

Tablo 30’da görüldüğü gibi kişilerin verdiği cevapların açık bir şekilde memnuniyetsizliklerini gösterir. Aşağıda kişilerin yüzde kaç oranla memnun olup olmadığını inceleyeceğiz:

1. Su sağlaması hizmetlerinden, kişilerin %20’si memnundur. %5,4’ünün hiçbir yorumu yokken %34’ü ise memnun değildir.
2. Kanalizasyon hizmetlerinden, kişilerin %11’i memnundur. %3,3’ünün hiçbir yorumu yokken %52’si memnun değildir.
3. Atık su Yönetimi hizmetlerinden, kişilerin %6,7’si memnundur. %6,7’sinin hiçbir yorumu yokken %60,4’ü ise memnun değildir.
4. Kanalizasyon arıtma hizmetlerinden, kişilerin %6,7’si memnundur. %6,73’ünün hiçbir yorumu yokken %65,4’ü ise memnun değildir.
5. Halka açık dinlenme yerleri hizmetlerinden, kişilerin %6,7’si memnundur. %2,1’inin hiçbir yorumu yokken %58,8’i memnun değildir.
6. Mezarlık bakımı hizmetlerinden, kişilerin %12,5’i memnundur. %5,8’inin hiçbir yorumu yokken %42,5’i memnun değildir.
7. Parklar hizmetlerinden, kişilerin %10,4’ü memnundur. %2,9’u hiçbir yorumu yokken %48,3’ü memnun değildir.
8. Aydınlatma hizmetlerinden, kişilerin %12,1’i memnundur. %2,1’inin hiçbir yorumu yokken %38,3’ü memnun değildir.

9. Kamu gözetimdeki piyasaları hizmetlerinden, kişilerin %16,3'ü memnundur. %12,9'unun hiçbir yorumu yokken %25,8'i memnun değildir.
10. Otopark hizmetlerinden, kişilerin %7,1'si memnundur. %5,4'ünün hiçbir yorumu yokken %63,3'ü memnun değildir.

Cinsiyetine göre bakacak olursak aynı sonuçlarla karşılaşıldığını görmekteyiz. En kötü sonuçları ise kanalizasyon arıtma, atık su yönetimi ve otopark hizmetlerinde görmekteyiz. Etnisiteye göre Makedonların % 52,8'i, Arnavutların %44'ü ve Türklerin %11'i bu hizmetlerden memnun değildir. Kalkandelen Belediyesi su sağlama hizmetlerinin yetersiz olması önemli bir sorun olmakla birlikte bu sorun Arnavutlar, Makedonlar ve Türkler arasında memnuniyetsizliğe neden olmaktadır. Yerel yönetim bu hizmetleri iyileştirmek için harekete geçmelidir. Vatandaşların çoğu kamu gözetimdeki piyasa, mezarlık ve aydınlatma alanlarındaki yönetimden memnun olduğunu dile getirdi. Yerel yönetimlerin özel rolü, yerel hizmetlerinin sunumunda bir faktör olarak vurgulanmalıdır.

12. BELEDİYELERİN SPOR VE REKREASYON HİZMETLERİ İLE İLGİLİ BULGULAR

Tablo 33. Araştırmaya Katılanların “Spor ve Rekreasyon Faaliyetlerinin Uygulanması ” sorusuna verdiği cevaplar

Spor ve rekreasyon faaliyetlerinin uygulanması ?

		Nerede yaşıyorsunuz ?			Toplam
		Kalkandelen	Bogovinye	Yegunovça	
Spor Ve Rekreasyon Faaliyetlerinin Uygulanması ?	Çok Memnunum	% 1,6		% 1,9	% 1,3
	Memnunum	% 12,1	% 3,1	% 3,8	% 7,9
	Kısmen Memnunum	% 33,9	% 37,5	% 30,8	% 34,2
	Memnun Değilim	% 36,3	% 48,4	% 61,5	% 45,0
	Hiçbir Yorumum Yok	% 16,1	% 10,9	% 1,9	% 11,7
Toplam		%100,0	%100,0	%100,0	%100,0
X ² =18.984 SD=8 p<0.05 (p=0.015)					

Spor ve rekreasyon belediyenin yetkisi altındadır ve sporun gelişmesi, spor faaliyetlerin organizasyonu, etkinlikler, spor binalarının inşaat ve bakımını ve spor

kuruluşlarının desteklemesini içerir.²⁰⁷Belediyeler kitle sporların gelişmesi, vatandaşların rekreasyon faaliyetleri, spor etkinliklerinin ve yerel spor yarışmalarının organizasyonları için programları onaylarlar. Araştırmaya katılanların %36,3'ü Kalkandelen Belediyesindeki, %48,4' ü Bogovinye Belediyesindeki ve %61,5'i Yegunovça Belediyesindeki spor ve rekreasyon uygulanmasından memnun değildir. Bu belediyelerdeki hizmetlerin en çok kırsal belediyelerinde kötü sonuçlar verdiği (Bogovinye ve Yegunovça) göze çarpmaktadır. Ayrıca bu memnuniyetsizlik Kalkandelen belediyesinde de görülmektedir. Cinsiyetlerine göre bu üç belediyede %46,7 oranla erkeklerin ve 43,2 oranla kadınların memnun olmadıkları görülmektedir. Bu alandaki sonuçlar, belediyelerin hizmetlerini geliştirmeleri için endişe verici bir sinyal niteliği taşımaktadır.

13. BELEDİYELERİN KÜLTÜR ALANINDA YAPTIKLARI HİZMETLER İLE İLGİLİ BULGULAR

Tablo 34. Araştırmaya Katılanların “Kültür alanında belediye hizmetleri” ile ilgili soruya verdiği cevaplar

Kültür alanında belediye hizmetlerini değerlendirin

Kültür alanında belediye hizmetlerini değerlendirin	Nerede yaşıyorsunuz ?			Toplam
	Kalkandelen	Bogovinye	Yegunovça	
Çok Memnunum	% 1,6	%3,1	% 1,9	%2,1
Memnunum	% 10,5	%4,7	% 15,4	% 10,0
Kısmen Memnunum	%47,6	%46,9	% 34,6	%44,6
Memnun Değilim	%32,3	%35,9	%44,2	%35,8
Hiçbir Yorumum Yok	% 8,1	%9,4	%3,8	%7,5
Toplam	%100,0	%100,0	%100,0	%100,0
X ² =8.043 SD=8 p<0.05 (p=0.429)				

Belediyeler, kültür alanında folklorun korunması, gelenek, eski zanaatler ve benzer kültür değerleri, özel yaratıcı çalışmaların teşviki için yapılan projelere ve örgütlere kurumsal ve maddi destek vermek zorundadırlar.²⁰⁸

²⁰⁷ Yerel Yönetim Kanunu, 22.Madde, 2.paragraf

²⁰⁸ Yerel Yönetim Kanunu, 22.Madde, 1 paragraf, 5.fikrası

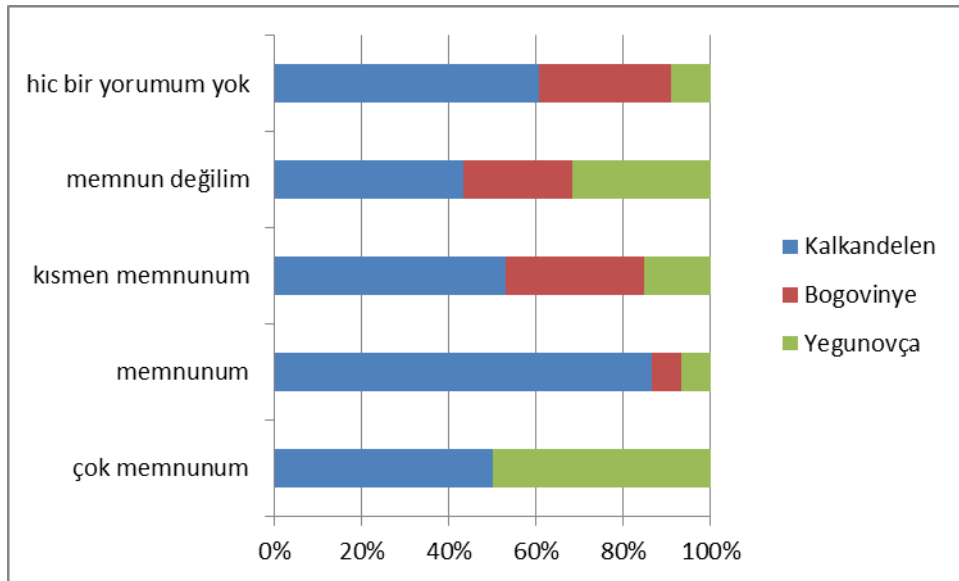
Tablo 32 'deki bu verilere göre, araştırmaya katılan kişilerin %44'ü kültür alanındaki belediye hizmetlerinden kısmen memnundur. İkinci sırada ise %38,8 oranla kısmen memnun, üçüncü sırada ise % 10 oranla memnun ve % 2,1 oranla ise çok memnundur. Yegunovça belediyesi % 44,2 oranla bu hizmetlerden memnun değildir. Kalkandelen belediyesinin % 32,3 oranla ve Bogovinye belediyesinin %35,9 oranla bu alandaki hizmetlerden memnun olmadıkları görülmektedir.

14.BELEDİYELERİN SAĞLIK HİZMETLERİ İLE İLGİLİ BULGULAR

Tablo 35. Araştırmaya Katılanların “Sağlık alanında belediye hizmetleri ” ile ilgili soruya verdiği cevaplar

		Sağlık hizmetlerin bir değerlendirme ?					Total
		çok memnunum	memnunum	kısmen memnunum	memnun değilim	hiçbir yorumum yok	
cinsiyetiniz nedir ?	erkek	2,5%	14,8%	41,8%	36,9%	4,1%	100,0%
	kadın	2,5%	10,2%	36,4%	45,8%	5,1%	100,0%
Total		2,5%	12,5%	39,2%	41,3%	4,6%	100,0%

Tablo 36. Araştırmaya Katılanların “Sağlık alanında belediye hizmetleri”ile ilgili belediyelerine göre soruya verdiği cevaplar

Tablo 34'e göre Yegunovça ve Bogovinye belediyelerindeki kişileri çok az sağlık hizmetlerinden memnundur (Yegunovça ve Bogovinye belediyesindeki kişilerin %6,7'si). Kalkandelen belediyesindeki kişilerin %87'si memnundur. Kentsel belediye (Kalkandelen) ve kırsal belediyeler (Bogovinye ve Yegunovça) arasındaki fark bu alanda daha yüksek bir oranda görülmektedir. Kamu malı, sağlık eğitimi, koruyucu faaliyetler, çalışanların sağlığı ve iş güvenliği, bulaşıcı hastalıkların sağlık gözetiminde korunmasında sağlık organizasyonunun tüm komitelerinde; özel ihtiyaçları olan hastalar için (örneği ruh sağlığı, çocuk istismarı, vb.) ve diğer alanlar için yapılan yardımlar kanunlar tarafından belirlenecektir.

Tablo 37. Araştırmaya Katılanların ‘Sağlık hizmetlerinin daha uygun sağlayıcısı hangisi olurdu ‘ sorusuna verdiği cevaplar.

Sağlık hizmetlerin daha uygun sağlayıcı

		nerede yaşıyorsunuz ?			Toplam
		Kalkandelen	Bogovinye	Yegunovça	
Sağlık hizmetlerin daha uygun sağlayıcı	Merkezi Yönetim	20,2%	21,9%	21,2%	20,8%
	Yerel Yönetimler	51,6%	48,4%	48,1%	50,0%
	Sivil Toplum Kuruluşları	9,7%	10,9%	7,7%	9,6%
	Özel Sektör	16,1%	18,8%	19,2%	17,5%
	Kamu-Özel Ortaklığı	2,4%		3,8%	2,1%
Toplam		100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Tabloya göre kişilerin çoğu sağlık hizmetlerini yerel yönetimlerin daha uygun sağlayabileceğini düşünüyorlar. Kalkandelen % 51,6 oranla, Bogovinye Belediyesi %48,4 oranla ve Yegunovça Belediyesi %50 oranla yerel yönetimleri daha uygun sağlayıcı olarak seçtiler. Kalkandelen % 20,2 oranla, Bogovinye Belediyesi %21,9 oranla ve Yegunovça Belediyesi % 21,2 oranla, ikinci en iyi sağlayıcı olarak merkezi yönetimi seçtiler. Üçüncü sırada olan özel sektör ise, Kalkandelen'de %16,1 oranla, Bogovinye'de %18,8 oranla ve Yegunovça'da %19,2 oranla en iyi sağlayıcı olarak görülmektedir. Son sırayı ise sivil toplum kuruluşları ve kamu-özel ortaklığı paylaşıyor. Sivil Toplum Kuruluşları %9,6 oranla, kamu-özel ortaklığı ise %2,1 oranla en iyi sağlayıcı olarak görülmekte. Dolayısıyla şu sonuca ulaşabiliriz; Makedonya'daki belediyeler daha etkileyici ve etkin olması için daha fazla adım atılmalıdır.

Tablo 38 Araştırmaya Katılanların “Aşağıdaki alanlardan hangisinde belediye en iyi şekilde sonuca ulaşmıştır ? ” belediyelerine göre sorusuna verdiği cevaplar?

Belediye hangi alanda en iyi sonuçlar gösterdi ?					
		Ulaşım	Anaokul	ilkokul	Total
Nerede yaşıyorsunuz ?	Kalkandelen	42.7%	32.3%	25.0%	100.0%
	Bogovinye	67.2%	23.4%	9.4%	100.0%
	Yegunovça	51.9%	32.7%	15.4%	100.0%
Toplam		51.2%	30.0%	18.8%	100.0%
X ² =12.081 SD=4 p<0.05 (p=0.017)					

Katılımcılar, son yıllarda yerel hizmetler ile ilgili en iyi sonuçlar olarak şunları belirlemiştir: ulaşım, anaokul ve ilkokul. Tablo 36'daki bu verilere göre, araştırmaya katılan insanların Kalkandelen Belediyesinde en iyi sonuç olarak ulaşımı (%42) seçtikleri görülmektedir. Bogovinye Belediyesinde %67 oranda ve Yegunovça Belediyesinde %51 oranda olduğu görülmektedir. İkinci sırada ise Kalkandelen Belediyesinde %32,3, Bogovinye Belediyesinde %23,4 oranla ve Yegunovça Belediyesinde %32,7 oranla en iyi sonuçların ana okul olduğu görülmektedir. Üçüncü sırada ise, Kalkandelen Belediyesinde %25 oranla, Bogovinye Belediyesinde %9,4 oranla ve Yegunovça Belediyesinde %15,4 oranla en iyi sonuçların ilkokul olduğu görülmektedir. Bu belediyelerdeki sonuçlara göre en iyi sonuçlar ulaşım alanında göstermektedir. Aynı zamanda anaokul ve ilkokul alanlarının da sonuçlarının iyi olduğu görülmektedir.

İlkokul alanındaki dengeli ve istikrarlı teşvikler nedeniyle kuşkusuz bu hizmet sunumunda en iyi sonuçlar alınmıştır.

Tablo 39. Araştırmaya Katılanların “Aşağıdaki alanlardan hangisinde belediye en kötü şekilde sonuca ulaşmıştır ? ” belediyelerine göre sorusuna verdiği cevaplar

Belediye hangi alanda en kötü sonuçlar gösterdi ?

		Belediye hangi alanda en kötü sonuçlar gösterdi ?			Toplam
		Su sağlama	Yerel ekonomik kalkınma	çevre	
Nerede yaşıyorsunuz?	Kalkandelen	40.3%	29.8%	29.8%	100.0%
	Bogovinye	1.6%	57.8%	40.6%	100.0%
	Yegunovça	21.2%	28.8%	50.0%	100.0%
Toplam		25.8%	37.1%	37.1%	100.0%

Katılımcılar, son yıllarda yerel hizmetler ile ilgili en kötü sonuçlar olarak şunları belirlenmiştir: Su sağlama, yerel ekonomik kalkınma ve çevre. Tablo 37'deki bu verilere

göre, araştırmaya katılan insanların Kalkandelen Belediyesinde en kötü sonuç olarak “su sağlamayı” (%40,3) belirttikleri görölmektedir. Yine Kalkandelen Belediyesinde %29,8 oranla, Bogovinye Belediyesinde %57,8 oranla ve Yegunovça Belediyesinde %28 oranla en kötü sonuçların “yerel ekonomik kalkınma” olduğu görölmektedir. Yine Kalkandelen Belediyesinde %29,8 oranla, Bogovinye Belediyesinde %40,6 oranla ve Yegunovça Belediyesinde %28 oranla en kötü sonuçların “çevre” olduğu görölmektedir. Net bir şekilde göröldüğu gibi Kalkandelen Belediyesinde en kötü sonuçlar su sağlama alanda, Bogovinye Belediyesinde en kötü sonuçlar yerel ekonomik kalkınma alanda ve Yegunovça Belediyesinde en kötü sonuçlar çevre alandadır. Bu üç alanda Belediyenin en az seviyede başarılı olduğunu görmekteyiz. Bu onların devlet tarafından hiçbir destek almadıklarını göstermektedir.

SONUÇ VE DEĞERLENDİRME

Yerel hizmetlerin hepsini, ülkelerin merkezden yürütmesi mümkün değildir. Bu mümkün olsa bile, hizmetlerin verimliliği ve etkinliği azalır, toplumsal fayda gerçekleştirilemez. Ayrıca demokratik siyasi değerler gelişemez ve halkın yerel hizmetlerine karşı ilgisi azalır, şartların farklılığı, mekânsal uzaklık, halkın yönetime katılması ve halka daha iyi hizmet sunma gibi sorun ve ihtiyaçlar yerel yönetimleri ortaya çıkarmıştır. Yerel yönetimleri ortaya çıkaran sebepleri “fonksiyonel etkinlik” ve “demokrasi” düşüncesi olmak üzere iki noktada toplamak mümkündür.²⁰⁹

Veriler göstermektedir ki çağdaş dünyadaki tüm yönetim sistemleri, demokrasi, çağdaş hukuk ve sosyal devlet anlayışları yeni boyutlara doğru yol almaktadır. Sosyal adalet, sosyal devletin en önemli ojesidir. Sosyal adaletin sağlanamadığı bir ülkede ihtilaller ve ekonomik çöküş kaçınılmazdır. Tarih kitapları incelendiğinde sosyal adaletten uzaklaşan devletlerin hazin hikâyeleri ile karşılaşılacaktır. Çağdaş devletlerin önceliği, sosyal adaleti sağlayıcı düzenlemeleri bir an önce gerçekleştirmek ve hayata geçirmek olmalıdır. Tüm kamu yönetimi uzmanlarının ortak kanaati sosyal adaletin sağlanmasında katedilmesi gereken birinci aşamanın yerel yönetimlerden geçtiğidir.

Çalışmamızda öncelikle yönetim şekilleri üzerinde durularak genel tanımlar yapılmıştır. Yerel yönetimlerin önemi vurgulanan bölümün ardından yerel yönetimlerin (belediyelerin) mevcut kanunlar çerçevesinde genel yapısı, organları, hakları, yetkileri ve görevleri hakkında bilgiler sunulmuştur. Belediye yönetiminde görev ve yetki dağılımı da aynı bölümde yer alan konulardır. Çalışmanın bu bölümünde buraya kadar ele alınan konular üzerinde genel bir değerlendirme yaparak sonuca ulaşmak istiyoruz.

Araştırmanın yapıldığı üç belediyenin yetkili olduğu alanlardaki hizmetleri kıyaslamalı olarak ortaya koyan analiz sonuçları aşağıda belirtilmiştir.

²⁰⁹ Bilal Eryılmaz, **Kamu Yönetimi**, Üniversite Kitabevi, İzmir, 1994, s.129

1.YEREL EKONOMİK KALKINMA

Yerel anlamda ekonomik kalkınma belediyelerin en çok problem yaşadığı ve uygulamada en az sonuç alınan bir alandır. Bu alan belediyelerin sorumluluğunda olsa bile politikalar ve hükümetin uyguladığı yanlış stratejilerden dolayı yüksek oranda işsizliğe yol açar. Belediyelerde tam istihdama ulaşabilmek için uyguladığı politikalara Yerel Ekonomik Kalkınma yardımcı olmamaktadır.

2.PROGRAMLAMA, PLANLAMA VE YEREL SERMAYE YATIRIMLARI

Belediyelerde sermaye yatırımlarının inşası için gereken borçlanma ile ilgili hiç bir prosedür bulunmamaktadır. Piyasa araştırması için hazırlanmış projeler ve etkinlik artırmak için hazırlanmış analizler bulunmamaktadır.

3.KAMU-ÖZEL ORTAKLIĞI

Katılımcıların fikirlerine göre belediyeler en iyi hizmet sağlayan idare olarak görülürken diğer yandan hizmetleri daha kaliteli sunmak adına alternatifleri bulunmamaktadır.

4.İŞSİZLİĞİN AKTİF NÜFUS ÜZERİNDEKİ ETKİSİ

Özellikle genç nüfusu kapsayan işsizlik oranı artarken işsizliği azaltıcı kurumsal mekanizmalar geliştirilmemiştir.

5.SIVİL HALKIN YÖNETİMİ

Yönetim Sürecinde savunmasız grupları korunmasını sağlayan topluluklar bulunmamaktadır.

6.İNŞAAT SEKTÖRÜNDE İŞBİRLİĞİNE GİDİLMESİ

Serbest Bilgi Erişimi Kanunu kamu uygulanmasıyla beraber, bilgi ve iletişime daha kolay erişilmektedir.

Belediyenin öncelikleri ve faaliyetleri hakkında vatandaşların bilinçlendirilmediği tespit edilmiştir.

Bunun bir sonucu olarak, İdarenin sorumluluğunu yerine getirmediği anlaşılmaktadır.

7.ENERJİ VERİMLİLİĞİ VE YEREL YÖNETİM

Belediyeler, enerji verimliliğini sağlama ve doğal kaynakları yönetmenin yanı sıra iklim değişikliklerini adapte olmada ve afetlerde oluşabilecek riskleri önleyici tedbirler almalıdır. Bunun dışında çevre politikaları uygulayarak vatandaşların refahını artırmalıdır.

8.EĞİTİM

Tüm belediyelerde yapılan anketler sonucu, vatandaşların çoğunun üniversite mezunu olduğu görülmüştür. Fakat eğitim kalitesi en iyi sonuç alınan alan olarak görülmedi. Bu durumda hükümetin eğitime daha az ödenek ayırdığını göstermektedir.

ÖNERİLER

1.YEREL VE MALİ BÜTÇELENDİRME/ MALİ İZLEME

- Mevcut verilere dayanarak daha detaylı bir araştırma yapılmalı, belediyenin yaptığı kamu harcamaları ve maliyenin gelir kapasitesi hesaplanmalıdır.
- Yerel politikalar uygulanırken ortaya çıkan maliyetler ortalamanın üzerinde olduğu için giderler vergi yoluyla yansıtılmalıdır.
- Plan ve projelerin uygulanabilmesi için fon tahsis edilmeli. Belediye bütçelerini daha iyi planlamak için belediye meclisi daha aktif olmalıdır.
- Yerel bütçe yönetimi oluşturmalıdır.
- Bütçede ortaya çıkan cari açığı istikrarlı bir düzeye getirebilmek için belediye bütçeye mali destek sağlamalıdır. Bu destek yerel kaynaklardan elde edilen gelirlerle sağlanır.
- Belediye bütçeyi dengeye getirmede vatandaşların iradesini de ön plana koymalıdır.
- Vatandaşlar için sosyal kültürel ve spor etkinlikleri, kurumların ve derneklerin bütçe tasarısı ile ilgili münazaraları ve kamu formları sayesinde bütçede olumlu gelişmeler yaşanacaktır.

2.YEREL EKONOMİK KALKINMA

- Belediyelerce yerel / ulusal / bölgesel ve özel sektörlerin sivil toplum kuruluşları tarafından denetlenmesi.
- Aktif nüfusu ve savunmasız grupları da kapsayan sosyal devlet anlayışına uygun hareket etmelidir.

- Bölgesel alanda yatırımları teşvik etmeli ve bireylere iş imkânı sunabilmelidir. İstihdamı artıran girişimcilik faaliyetleri desteklenmeli ve kamulaştırma ve özelleştirmeye özen gösterilmelidir.²¹⁰

- Genel yönetim ve finansman maliyetleri azaltılarak ekonomik kalkınmaya olanak sağlanmalı ve işsizliği azaltan politikalar uygulanmalıdır. Halka daha iyi olanaklar ve fırsatlar sağlanmalıdır.

3.YEREL SERMAYE YATIRIM PROGRAMI, PLANI VE FİNANSMANI

- Uluslararası pratik uygulamalar bize sermaye programlama ve bütçelemeye izlenilmesi gereken 12 adımdan bahseder. Bu adımları detaylı bir şekilde gözden geçirmeden önce her bir önerinin birbirinin tamamlayıcısı olduğunu ve bu önerileri uygulayacak kurumların etkin şekilde çalışması gerektiğini söylemekte yarar vardır. **İlk adım** olarak organizasyon yapısı oluşturulmalı. **İkinci adımda** sermaye politikası yayınlanmalı. **Üçüncü adımda** uygun takvimler, formlar ve yönetmelikler geliştirilmeli. **Dördüncü adımda** sermaye ihtiyaçları belirlenmeli. **Beşinci adımda** finansal kapasite analiz edilmeli. **Altıncı adımda** proje talepler hazırlanmalı. **Yedinci adımda** proje talepler gözden geçirilmeli. **Sekizinci adımda** proje talepler sıralanmalı. **Dokuzuncu adımda** finansal seçenekler değerlendirilmeli. **Onuncu adımda** sermaye programı ve bütçesi tasarlanmalı. **On birinci adımda** sermaye programı ve bütçesi edilmeli. **On ikinci adımda** ise sermaye bütçesi denetlenmeli ve değerlendirilmelidir.

- Kentsel sermaye harcamaları belediyenin ihtiyaçları ile bu ihtiyaçlara yapılan maliyetler arasında doğru yönlü ilişkidir.

- Finansal ve kentsel sektörde yapılan enerji üretimi yol, çalışmaları ve çevresel alt yapı yatırımları yerel, bölgesel ve ulusal faktörlere bağlıdır.

- Projede analiz ve tekniklere dayanarak bilgi edinmek ve bu bilgileri piyasalara uyarlamak gerekir.

²¹⁰ Bölgesel bazlı kırsal kalkınma gibi; Yerel Eylem Grupları oluşturulması da dahil olmak üzere tarımsal çevre tedbirlerinin Birleşik Uygulama; iş ticaret ve ekonomik kalkınma (insanların beceri gelişimini de dahil olmak üzere); ortak turizm geliştirme ve yatırım cezbetmek için diğer önlemler; Ortak yönetim / kamu hizmetleri ve bölgesel çevre alt yapısının geliştirilmesi için işbirliği; afet için ortak planlama - risk azaltma; Korunan alanların daha iyi yönetimi; entegre / kapsayıcı toplum temelli geliştirme ve diğerleri için ortak tesisler.

4. KAMU – ÖZEL ORTAKLIKLAR

- Kamu ile özel ortaklık ilişkisini gireceklerse halkın onayını almaları gerekir.

•Satın alma paritesi işleminin düzgün bir şekilde işleyebilmesi için kamunun üstlendiği yönetim ve servis sorumluluğunu hazır bulundurması gerekir ve bu da teslimatla ilgili alternatifleri kaliteli kılar. Yapılan bu uygulamalar bize yönetimde etkileşim içinde olmanın daha etkin olacağını gösterir. Kamu sektörünün içinde bulunduğu, döngü planlamaya, ticarete ve ortaklık için gerekli olan siyasal ve idari prosedürlere bağlı olmalıdır.

- Ortaklıklar, orta ve yüksek düzeyli projeler için oluşturulmalıdır.

•Kamu sektörünün satın alma paritesi işlemleri üzerinde sürekli kontrol yetkisi vardır. Bu durum halka yüksek düzeyli ortakların sorumluluklarının bilincinde olduğunu gösterir.

- Ayrıca Kamu sektörünün politik riskleri en aza indirdiğini halka inandırması gerekir.

5.YEREL STRATEJİK PLANLAMA VE PROJELERİN HAZIRLANMASI

•Belediye bütçesinin hazırlanmasında, üç yıl içinde ortaya atılacak stratejiler, eylem planları ve belediye öncelikli projeler için sağlanan fonlar önceliklidir. İstatistiksel çalışmalar yapmak ve elde edilen fonları bütçeye en iyi adapte etmek gerekir.

- Kadastro ve alt yapı çalışmaları toplumdaki bilgi ve bilişim sistemini güçlendirir.

•Paydaşlar strateji ve projelerin hazırlanması sürecinde daha aktif olmalı ve eylem planları için yapılan analiz ve sentezlere daha duyarlı olmalıdır. Böylece başta, oluşabilecek görüş ve fikir ayrılıklarını ortadan kaldırabiliriz ve bu sürecin en iyi şekilde devam etmesi için ortam hazırlayabiliriz.

- Sistem hakkında yapılan Planlama ve Stratejiler belediye kurallarına uygun olmalıdır.

•Yürütme güçlerinin transferi ve belediyenin denetimindeki devlet kuruluş birimleri, bunların hazırlanması için gerekli koordinasyondan doğrudan sorumlu olması gereğince, stratejilerin sınıflandırılması ve açık bir tipolojisi, eylem planları ve projelerin gerçekleştirilmesi gerekmektedir.

•Belediye yönetimi stratejileri, projeleri ve eylem planlarını muhafaza etmelidir. Böylece belediye yönetimiyle kurulacak iletişim imkânları ve bilgi alışverişi daha kolay olacaktır.

İç hukuk, belediye yönetiminin planlama üretici ve tedarikçilerin görevlerinden ayrıca yerel enstitülerden ve toplumsal kamu servislerinden sağlanan dolaysız hizmetlerden kaynaklanan sorumlulukları ayırt etmelidir. Aşağıda belirtilen esaslı noktalar, bu konuyu daha iyi kavrama açısından etkili olacaktır:

- Açık ve anlaşılır projeleri en iyi şekilde uygulamak
- Fizibilite çalışmaları hazırlamak
- Çevresel faktörlerle ilgili değerlendirmeleri hazırlamak
- Yeni bir durum tespit etmek
- Projelerle ilgili denetim ve yönetim çalışmalarını düzenlemek
- Yönetimi, uygulamayı, iletişim ve hesap verebilirliği desteklemek için sistemleri tasarlanmak
- Bütçeleme yapmak

•Belediyeye ait strateji ve politika bilgileriyle ilgili tüm bilgiler güncellenene kadar muhafaza edilmelidir. Bu gelişmekte olan stratejiler, eylem planları ve projelerin daha etkin işleyebilmesi için süreçlerin ve sonuçların gözden geçirilmesi gerekir. Daha sonraki yıllarda belediye bütçesi mevcut verilerle güncellenmeli ve muhafaza edilmelidir. Fon sağlamak için pay sahipleri teşvik edilmelidir.

•Belli bir sayı ulaşabilmek için belediye sistemleri, iletişim araçları, görüş alışverişleri, bilgi erişimleri, geribildirim önerileri, kabul edilen öneriler ve fikirler ile ilgili olanlar kamuoyuna sunulmalıdır. Bu öneriler, halka sunulacak kitapçıklar için gereklidir.

6. AKTİF NÜFUSUN İŞSİZLİK SORUNU VE DEZAVANTAJLI GRUPLARIN KORUNMASI

•Yerel işgücü piyasasında, genç istihdamın yerel hizmetlere katılması için projeler yapılmalıdır.

•Genç Girişimcilerin sosyal hayata ve ekonomik faaliyetlere katılımı için kurumsal mekanizmalar oluşturulmalıdır.

•Aktif nüfusa istihdam sağlayan örgütler, yerel meclis ve özel sektör birleşerek genç nüfusu girişim yapmaya teşvik etmelidir.

•Gençlerin yerel yönetim hakkındaki görüşlerini ve düşüncelerini yansıtabilecekleri gençlik konseyleri oluşturulmalı ve bu yolla yerel ve ulusal politikalara ilişkin yenilikçi program ve hizmetlere yönlendirilmesi sağlanmalıdır.

•Belediyenin bütçeleme projeleri gençlik konseyine uygun olmalıdır. Bunun için belediyeler gençliğin daha aktif olmaları ve yönetime dâhil olabilmeleri için daha farklı projeler geliştirmelidir.

•Gençlikle ilgili alternatifleri kapsayan hizmet sunumlarındaki sosyal ortaklıkların oluşumu. Bu hizmetleri kapsayan teşvikler, yoklamalar ve pilot uygulamalar hazırlanmalıdır, yöneticiler ve hizmetlere katılan sosyal gruplar projeleri uygulamada fikir ortaklığı içinde olmalıdır ve bu gruplar yardıma muhtaç kimselere olanak sunmalıdır.

• Merkezi ve yerel hükümet kaynakları bir araya getirilerek ortak teşkilatlanma aracılığıyla projelerin uygulanması desteklenmelidir.

7. YÖNETİMDE İYİLEŞTİRME

• Kalkınmaya entegre edilmiş toplum için geniş kapsamlı bir yerel yönetim platformu oluşturulmalıdır:

• Ulusal ve yerel hükümeti temsil eden sivil toplum kuruluşları, sosyal topluluklar ve özel sektör savunmasız grupları ihtiyaçlarını belirlemelidir.

• Yerel ve bölgesel kalkınmayı kapsayan toplum ve yönetimle ilgili her şeyin dâhil edildiği bir program geliştirilmeli ve bu geliştirilen programlar uygulanmaya konulmalıdır.

• Belediyelerin yardım sürecine savunmasız grupların bakımı ve ihtiyaçları dâhil edilmelidir.

• Yerel yönetimle bağdaşmış sistemler iyileştirilmeli ve bu yönde planlar hazırlanmalıdır.

8.YOLSUZLUKLA MÜCADELE

- Yolsuzlukları önlemek amacıyla durum değerlendirmesi yapılmalı ve ona göre önlem alınmalıdır. Bu önlemler sayesinde yolsuzlukları azaltabilir ve daha kaliteli bir yaşam olanağı sunabiliriz.
- Sistemlerin bütünlüğü ve işleyişi hakkında tanıtımlar yapılmalıdır.
- Yolsuzluğu önlemek için gerekli alternatifler geliştirilmelidir.
- Yolsuzluğu engellemek ve yönetim süreçlerini geliştirmek için, vatandaşların, sivil toplum kuruluşlarının ve yenilikçi medya aktivitelerinin katılımı gerekir.

9.PAYDAŞLARLA İŞBİRLİĞİ YAPMA VE İNŞAATI GELİŞTİRME

- İletişim ve kamuoyu ile ilgili kitapçıklar oluşturulmalı, ücretsiz bilgi erişim prosedürleri oluşturulmalı ve bu prosedürler eğitim sistemine enjekte edilmelidir.
- Kabul edilen ve edilmeyen öneri ve görüşler geri bildirilmeli ve ilgili bilgilere göre iletişim araçlarının nasıl kullanılacağını ve görüş alışverişlerinin nasıl yapılacağına dair, vatandaşları bilgilendirme amaçlı kılavuz hazırlanmalı.
- Belediye Hizmet Merkezi kurulmalı. Belediye hizmet merkezleri, belediye idaresi ve hizmetlerin diğer tedarikçileri açısından vatandaşların temel erişim noktası olmalıdır. Yönetimin sorunlarını çözen Belediye Hizmet Merkezinin tanıtımı için evrensel bir konuya el atılmalı ve sadece ülke vatandaşları değil tüm dünya ülkelerinin sorunlarına hitap eden soyut bir çözüm oluşturulmalıdır. Belediye Hizmet Merkezleri'nin kurulması, belediyelerin daha dışa dönük olmaları için fırsatlar sunacaktır. Ayrıca, Belediye Hizmet Merkezleri, vatandaşlar, kamu görevlileri ve yetkililer arasında olan ilişkileri artıracak ve kamu sektörünü toplum lehine değiştirecektir. Sistemde yer alan müşterilerin tanınması, danışma mekanizmaları, hizmet standardı ayarı, vatandaşlara verilen bilginin nitelikleri daha iyi anlaşılacaktır.

10.YEREL ENERJİ YÖNETİMİ VE VERİMLİLİK

- Kapasite geliştirme hakkında tasarım ve uygulamalar aşağıda başlıklar halinde gösterilmiştir.
- Çevre koruma ve yerel ekonomik kalkınma hedeflerinin dengelenmesi.

- Yerel enerji yönetimi, iklim değişikliği sonucu görülebilecek hasarlar, doğal afet riskinin azaltılması.

- Sosyal pazarlama kampanyaları ile çevre koruma bilincinin artırılması.

11.EĞİTİM

- Eğitim sektörünü daha iyi yönetilmesini sağlamak.

- Belediyenin, eğitimi geliştirme adına çeşitli kampanyalar düzenlemesi.

- Kültür ve sosyal değerlerini kapsayan etkinliklerin müfredata (yasaların %30'una izin verdiği) uygun olması.

- Düzenli olarak, belediyenin web sitesindeki eğitimle ilgili bilgilerini güncellemesi gerekir.

- Eğitim ile ilgili konularda, kamu tartışmaları düzenlemesi.

- Okul panolarına eğitimi destekleyici ve bilgilendirmeyi artırıcı yayınların asılması gerekir.

BİBLİYOGRAFYA

- ABDULLAİ Jonuz, **Ndryshimet sociale dhe tranzicioni**, Crpa & Arbëria Design, Tetove, 2008.
- ABDULLAİ Jonuz, **Politika dhe politikat publike**, Arbëria Design, Tetove, 2010.
- ABDULLAİ Jonuz, **Sosyal Değişiklikler ve Geçiş Süreci**, Tetove, 2008.
- AĞAOĞLU H.Yıldırım, **Üsküp Kitabı**, 2.b., Fide yayınları, İstanbul, 2008.
- ARMAOĞLU Fahir, **19. Yüzyıl Siyasi Tarihi 1789–1919**, T.T.K.Y., Ankara, 1997.
- ASLANTÜRK, Zeki, **Sosyal Bilimler İçin Araştırma Metod ve Teknikleri**, 6.b., Çamlıca Yayınları, İstanbul, 2004.
- AZİZ Aysel, **Sosyal bilimlerde araştırma yöntemleri ve teknikleri**, 8. b., Nobel, Ankara, mayıs, 2014.
- AZİRİ Etem, ABDULLAİ Jonuz, PAJAZİTİ Ali, MEMETİ Memet, **Shteti i së drejtës dhe reformat në administratën publike: rasti Maqedoni – Hukuk ve Kamu Yönetiminde reformlari: Makedonya (bilimsel makale özetlenmiştir)**, Arbëria Design , Tetovë, 2008.
- AZİZİ Abdulla, AZİRİ Etem, ELEZİ Zemri, **Fjalor shumëdimensional i termave dhe shprehjeve administrative, politike, sociale dhe të diplomacisë**, Vatra, Shkup, 2009.
- BALİQ Bekim, **Kamu Politikasi Analizi**, İliria Üniversitesi, Prishtine, 2011.
- PULAT Behiye Tülin, **Makedonya Ülke Raporu**, Ankara, 2013 s.3
- BETTLEHEİM C., **Studies in the Theory of Planning**, Asia Publishing House, Bombay, 1967.
- BİLMENOĞLU Nadi, **Kalkandelen, Dün Ve Bugün**, İstanbul, 1975.
- BOZKURT Ömer, ERGUN Turgay, SEZEN Seriya, **Kamu Yönetimi Sözlüğü** (Fransızca ve İngilizce karşılıklarıyla), 2. Baskı, 2008.
- CASTELLAN Georges, **Balkanların Tarihi**, çev. Ayşegül Yaraman-Başbüğü, Doğan Kitap Yayınları, İstanbul, 1995.

- CEBECİ, Suat, **Bilimsel Araştırma Ve Yazma Teknikleri**, 1.b., Alfa Yayınları, İstanbul, 1997.
- CİPUSHEVA Hristina, MEMETİ Memet, HADZİMUSTAFA Shenaj, KRECİ Veli, **Citizens response for improvment of local policies**, South East European University, Tetove, June, 2012.
- DARKO Gavrovski, **Tetovski dejnosti: Polog od praistorijata do 7. Vek n.e so poseben osvrt na tetovski ot kraj**, Pечатnica Napredok, Tetovo, 2009.
- DAVİTOVSKİ Naum Grizo Davitovski, GALEVSKİ Simeon, **İdare Hukuku**, Studentski zbor, Üsküp 1997.
- DAVKOVA G. Siljanovska: **Gerçeklik ve Norm Arasındaki Belediye**, Lübliana Üniversitesi Hukuk Fakültesinde savunulan Tez, 1993.
- DAVKOVA Gordana, MİTKOV Vladimir, **Lokalna Samouprava**, Magor, Skopje, 2000.
- DEBBASCH Charles, **La Science Administrative Dans les Pays del`Europe Occidentale Continentale**, Revue international de sciences administratives, Bruxelles, 1987.
- DEFRONZO James, **Revolutions and Revolutionary Movements**, Aferdita, Tiran, 2001.
- DERDİMAN Ramazan Cengiz, **İdare Hukuku**, Alfa Aktuel, 2011.
- EMİNİ Eşref, **Tetovo i Tetovsko Niz Historija**, Sobranija na opstinata, Tetovo, 2006.
- ERYILMAZ Bilal, **Kamu Yönetimi**, İstanbul, Erkam Matbaası, 2004.
- ERYILMAZ Bilal, **Kamu Yönetimi**, Üniversite kitabevi, İzmir, 1994.
- GASPARİ Pietro, **La Science Della Amministrazione**, Padova, 1959.
- GİZEVIUS Vofgang, **Vodic Niz Komunalna Politika**, AMK Makdizajn, Skopje 1998.
- GORTNER Harold F., BALL Keneth L.Nichons-Carolyn, **Organizasyon Teorisi, Kar Kütmeyen ve Kamu Perspektifi**, Wadsworf Thomson Learning, 3.b,2007.
- GÖRGÜN Mevlüt Tuğrul, **Balkan Ülkeleri Raporları Serisi**, Makedonya, Ankara , 2011.
- GÖRĞÜLÜ İsmet, YILMAZ Veli, ERDİNÇ, **Makedonya**, Harp Akademileri Komutanlığı Ankara, 1993.
- HACISALİHOĞLU Mehmet, "Makedonya" md., **İslam Ansiklopedisi**, T.D.V., C.27, İstanbul, 2003.
- HACISALİHOĞLU Mehmet, **Jön Türkler ve Makedonya Sorunu (1890-1918)**, Tarih Vakfı Yurt Yayınları, İstanbul, 2008.

- HATİPOĞLU Murat , **Dünden Bugüne Makedonya Sorunu**, B.A.D., S.6, ASAM Yayınları, Ankara, 2002.
- İBRAHİMİ Nexhat, **İslami Nê Trojet İliro-Shqiptare Gjatë Shekujve**, Logos-A, Shkup, 1999.
- İSMAİLİ Murtezan, **Makedonya Cumhuriyetinde Belediye Başkanları İçin Yapılan Broşürler, Eğitim, Spor ve Rekreasyon**, Makedonya Cumhuriyeti Yerel Yönetim Konsey Birliği, 2005.
- İSMAİLİ Murtezan, **Makedonya Cumhuriyetinde Belediye Başkanları İçin Yapılan Broşürler, Eğitim, Spor Ve Rekreasyon**, Makedonya Cumhuriyeti Yerel Yönetim Konsey Birliği –BNJVL, 2005.
- İZET Metin, **Balkanlar'da Tasavvuf**, İnsan Yayınları, İstanbul, 2013.
- JONUZİ KROSİ İsmet, **Jeta Dje Dhe Sot Ne Luginen E Pollogut**, Arberia Design, Tetove, 2006.
- JUN Jong S., WRİGHT Deil S, **Globalization and Decentralization, Institutional Context, Policy Issues and Intergovernmental Relations in Japan and the United States**, 1996.
- KARARSAR Niyazi, **Bilimsel Araştırmanın Yöntemi**, Sim Matb. Yayınları, Ankara 1995.
- KARATAY Osman, "Orta çağ'da Makedonya: bir siyasi coğrafyanın süreklilik öyküsü",
- KARPAT Kemal, **Ottoman Population 1830-1914. Demographic and Social Characteristics**, Madison, London, 1985.
- KİRİN John J., **Emerging Regional Organizational and Institutional Forms: Strategies and Prospects for Transcending Localism in the United States**, s.137.
- KVAL-Mellbye-Tranoi, **Politika dhe Demokracia, Prishtinë, 2006.**
- LAROSSE Meydan, **Büyük Lügat ve Ansiklopedisi**, 1.b.,C.13, Meydan Yayınları, İstanbul, 1969.
- LEAN Iain Mc, **Politik Sözlüğü**, Tiran, 2001.
- Makedonya Cumhuriyetinin Anayasası**
- MALESKA Mirjana, KRISTOVSKA Lidija, ANANİEV Jovan, **Spodeluvanje na vlasta**, Borografika, Skopje, 2007.

- MANDACI Nazif, ERDOĞAN Birsen, **Balkanlar'da Azınlık Sorunu: Yunanistan, Arnavutluk, Makedonya ve Bulgaristan'daki Azınlıklara Bir Bakış**,Stratejik Arastırma Etutler Milli Komitesi (SAEMK), S.5, Ankara, 2001.
- MANNİNG Nick, PARSON Neil, **International Administration Reform Implication for the Russian Federation**, The World Bank Washington D.C., USA, 2004.
- MEDİU Hamdi, **Pollogu-Thesari i Kulturës Shqiptare**, Çabej, Tetovë, 2010.
- MEMETİ Memet, **Analitik Karar Alma Teknikleri ve Yerel Yönetimde Karak Alma Süreci**, Arberia Design, 2008, Tetove.
- MEMETİ Memet, **Metodologjia e vlerësimit të qeverisjes dhe ndikimi i saj në përfshirjen sociale në sektorët e arsimit dhe shëndetësisë në Republikën e Maqedonisë**, Arbëria Design, Tetove, 2011.
- MEMETİ Memet, **Yönetimin Değerlendirilmesi ve Makedonya'daki Eğitim ve Sağlık Sektöründeki Etkisi**, Arberia Design,Ocak,2011.
- MERANKİ Ahmet, **Balkan Mezalimi**, Timaş Yayınları, İstanbul, 1993.
- MURATİ Qemal, **Dëshmime Onomastike Për Autoktoninë E Shqiptarëve Në Trojet Etnike Të Tyre Në Maqedoni**, Fan Noli, Tiranë, 1993.
- MUSAİ Musa, **Balkan Müslümanlarında Din-Kimlik Bütünleşmesi**(Yayınlanmamış Doktora Tezi), M.Ü Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul, 2004.
- NEZİRİ, Reyhan, **Kalkandelen Ve Çevresinde Dini Ve Sosyal Hayat**, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans tezi), U.Ü., Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bursa, 2000.
- NUNBERG Barbara, **Ready for Europe Publik administration Reform and European Union Accession in Central and Eastern Europe**, The World Bank Washington D.C.,USA, 2000.
- ÖKMEN Mustafa, PARLAK Bekir, **Kuram ve Uygulamada Yerel Yönetimler, Kavramlar, Yaklaşımlar, Yapılar ve Mevzuat** , Gözden geçirilmiş yeniden düzenlemiş 3.b, Orion Kitabevi, Şubat, 2013.
- PANÇE Kirovski, **Prirodno-Geografskite Odliki i Naselbite Vo Polog**, Skopje, 1984.
- PANOV Branko, **İstoriya**, Üsküp, 1992.
- PARLAK Bekir, **Kamu Yönetimi Sözlüğü**, MKM Yayıncılık, Bursa, 2011.
- PARLAK Bekir, **Kamu Yönetiminde yeni vizyonlar**, 2.b., Alfa Aktüel, Bursa, şubat, 2011.

- PARLAK Bekir, **Ulusal ve Küresel perspektifte Kamu Yönetimi teori ve pratik, MKM yayımları**, Bursa, 2010.
- PARLAK Bekir, **Yerel Yönetimler Yerel Siyaset ve Kentsel Politikalar**, DORA, Bursa, 2010.
- Popis Na Naselenieto, Domakinstvata i Stanovite vo Republika Makedonija** (Makedonya Cumhuriyeti Daire İstatistiki Enstitüsü), Kitap XI, Üsküp, 2005.
- REUTER Jens, **Shqiptarët Në Jugoslavi**, çev. Nestor Nepravishta, Botimet Yay., Tiranë, 2003.
- RİVERO Jean, **Droit Administrative**, Paris, 1969.
- SALIU Kurtesh, **KUSHTETURA E REPUBLIKËS SË MAQEDONISË**, South East Universitesi, Tetove, 2007.
- SALIÛ Kurtesh, **E drejta kushtetuese Libri 1**, 3. b., Çabej, Tetove, 2002.
- SARAÇ Tahsin, **Büyük Fransızca-Türkçe sözlük**, TDK, Ankara, 1976.
- SELİMİ Ferid, **Qeverisja Vendore Shqyrtime Krahasimtare**, Vatra, Tetove, 2008.
- SELİMİ Ferid, **Qeverisja Vendore**, Vatra, Prishtine, 2008.
- SHABANOVIĆ Hazim, **Krajista Isa-Beg is Hakovica Zbirnika Tastarski Popisi iz 1445**, 2006.
- SKENDERİ Fauzi, **Popullsia E Pollogut Të Poshtëm**, Kalkandelen, 2000.
- STAVILECI Esat, **İdari Bilimlerine Giriş ve Kosova'nın Eğitim Araçları Kurumu**, Priştine, 1997.
- STAVILECI Esat, **Kamu Yönetimin Tanım ve İkeleri**, SH.A.Napredok, Tetove, 2009.
- STOJANOVSKA Aleksanda, **Gradovite Na Makedonija Od Krajot Na XIV. Do XVI. Vek**, Üsküp, 1981.
- STOJKOVSKA Mihaella, **Atanovska Vesna, Imeri Bekim, Zajazi Kelmend, Aktivizmot na Zakonodavnata Vlast i Vlijanieto vrz Izvrsvanje na Buzetite na Lokalno Nivo: Primerot na Makedonija**, Reprint, Skopje, 2005, s. 7.
- ŞUKAROVA Aneta, **Istorijska Na Makedonskiot Narod**, Institut za nacionalna istorija, Skopje, 2008.
- T.C. Kalkınma Bakanlığı, **Onuncu Kalkınma Planı 2014-2018, Yerel Yönetimler Özel İhtisas Komisyonu Raporu**, Ankara 2014.
- TODOROVSKI Ilija, **Reforming Public Administration on the Local Level in the Republic of Macedonia**.

Makaleler:

- A World Bank Country Study, ``**Decentralization in Madagaskar**`, The World Bank D.C., Washington, 2004.
- ARUÇI Muhamed , "**Kalkadelen**" .,İslam Ansiklopedisi, Türkiye Diyanet Vakfı, C.24, İstanbul, 2003.
- CEVAL Geray, "**Yerel Yönelimler ve Çevre**", Çağdaş Yerel Yönetimler Dergisi, Cilt 7, Sayı 3, Temmuz 1998.
- İDRİZ Enes, "**Üsküp'te Müslümanlar: Dini ve etnik kimlik bağlamında sosyolojik bir inceleme**", U.Ü.İ.F.D., C.18, S.1., Bursa, 2009.
- İGEVSKA Biljana, "**Nevrabotenost vo Makedonija**", Skopje, 2014.
- Institute for Political and International Studies, "**The Decentralization Process İn Republic Of Macedonia**", Skopje, 2013.
- MİHAJLOVSKA Sonja, ``**The Heart Of Macedonia Part I**`, ELITA marketing, Intermediary and Publishing Company, Skopje, 2003.
- MİLÇİN Vladimir, "**Merenje Na Fiskalniot Kapacitet Na Edinicite Na Lokalna Samouprava Vo Republika Makedonija**", DataPons, Skopje, Makedonija,2005.
- PULAT Behiye Tülin, "**Makedonya Ülke Raporu**", Ankara, 2013.
- SANDAL Ahmet, "**Çevre Kirliliği İle Mücadelede Belediye Başkanlarına Tavsiyeler**", Yerel yönetim ve denetim dergisi, 2004, Cilt 9, Sayı 5.
- SHABANİ Fejzullah, "**Qëndrimi İ Ushtrisë Serbe Ndaj Shqipëtarve Në Rrethinën E Gostivarit Gjatë Vitit 1913**", Kërkime Historike, C.I, S.2., Üsküp, 1993.

Yasal belgeler

Atıkları Yönetme Kanunu

Çevre Hava Kalitesi Kanunu

Çevre ve Kentsel Planların Kanunu

Çocuklar Koruma Kanunu

Devlet İdare Organlarının Fonksiyonu ve Organizasyon Kanunu

Devlet İdari Birimlerin İlkeler ve Organizasyon Hükümleri

Devlet Organların Organizasyonu ve Faaliyetiyle İlgili Yeni Kanunun

Devletin İdari Organların Organize Edilmesi ve Uygulanması Kanunu

Doğayı Koruma Kanunu

İtfaiye Örgütü Kanunu

Kamu İşleri Kanunu

Kamu Yollar Kanunu

Karayolları ve Trafik Kanunu

Kültür Mirasları Koruma Kanunu

Kütüphaneler Kanunu

Lise Okulların Kanunu

Makedonya Cumhuriyetinin Yerel Yönetim Sınırları Belirleme Kanunu

Marrëveshtja Kornizë e Ohrid, 13 gusht 2001.

Müzeler Kanunu

Otelcilik Kanunu

Sosyal Koruma Kanunu

Spor Kanunu

Üsküp Şehri Kanunu

Yangından Koruma Kanunue

Yerel Yönetim Kanunu

Yerel Yönetim Sınırları Belirleme Kanunu.

Yerleşim Kanunu

İnternette kaynaklar:

Michael Keating, Jacques Ziller "Avrupa Birliğinde Yetki Ayrılığı, üye olan ülkeler ve bölgesel yetkililer ile ilgili araştırmasında" s.212

<http://www.google.com.tr/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=ëeb&cd=1&ved=0CBsQFjAA&url=http%3A%2F%2Fcor.europa.eu%2Fen%2FArchived%2FDocuments%2F0cdd5127-a7ac-4624-9f4b->

[eb859df71928.pdf&ei=MikMVIXff4L9UsO2gtgE&usg=AFQjCNFQq-](http://www.google.com.tr/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=ëeb&cd=1&ved=0CBsQFjAA&url=http%3A%2F%2Fcor.europa.eu%2Fen%2FArchived%2FDocuments%2F0cdd5127-a7ac-4624-9f4b-eb859df71928.pdf&ei=MikMVIXff4L9UsO2gtgE&usg=AFQjCNFQq-QËS1qjKZNLqDTbQDfYH4JeBA&bvm=bv.81828268,d.d24)

QËS1qjKZNLqDTbQDfYH4JeBA&bvm=bv.81828268,d.d24), (12.03.2015)

Makedonya Cumhuriyetinde Sorumluluk Dağıtma ve Yerel Yönetimin Geliştirme ve Uygulama*Programı

<http://mls.gov.mk/data/file/PUBLIKIME/ALB/Programi%20i%20decentralizimit%20ALB.pd>. (03.01.2015)

Avrupa

Yerel

Yönetim

Kartı

[http://www.coe.int/t/dgap/localdemocracy/centre_expertise/tools/ ToolkitI.pdf](http://www.coe.int/t/dgap/localdemocracy/centre_expertise/tools/ToolkitI.pdf) (12.02.2015)

Arnavutluk Belediyeler Derneği : "Belediye Meclis Üyelerin El Kitabı", 2003, Tiran, s.22

. [http://www.aac-al.org/pdf/Manual per Keshilltaret e Komunave dhe Bashkive.pdf](http://www.aac-al.org/pdf/Manual_per_Keshilltaret_e_Komunave_dhe_Bashkive.pdf)

Diğer belgeler:

UNICEF broşür "Çok Kültürlü Ve Etnik Arası İşbirliği Çalışması", UNICEF ofisi, Üsküp, 2009.

Yerel Yönetim Bakanlıktan yapılan çalışmalar, "Makedonya Cumhuriyetin Yönetimdeki İnsiyatif Ve Stratejik Politikalar".

EK TABLOLAR

Ek Tablo 1. Araştırmaya Katılanların “Çocuğunuzu yetiştirmek için belediyenizi derecelendirin” Hakkındaki Görüşleri Ve Dağılımı²¹¹

		Çocuğunuzu Yetiştirmek İçin Belediyenizi Derecelendirin?					Toplam
		Çok Memnunum	Memnunum	Kısmen Memnunum	Memnun Değilim	Hiçbir Yorumum Yok	
Etnisiteniz Nedir ?	Makedon	1,1%	9,0%	34,8%	51,7%	3,4%	100,0%
	Arnavut	0,7%	6,0%	35,8%	46,3%	11,2%	100,0%
	Türk		23,5%	47,1%	17,6%	11,8%	100,0%
Toplam		0,8%	8,3%	36,3%	46,3%	8,3%	100,0%
$X^2=14.265$ SD=8 p<0.05 (p=0.075)							

Ek Tablo 2. Araştırmaya Katılanların “Yaşlılara yardım açısından belediyenizi derecelendirin” Hakkındaki Görüşleri Ve Dağılımı

		Çok Memnunum	Memnunum	Kısmen Memnunum	Memnun Değilim	Hiçbir Yorumum Yok	
		etnisiteniz nedir ?	Makedon	1,1%	9,0%	34,8%	
Arnavut	3,7%		11,9%	25,4%	47,0%	11,9%	100,0%

²¹¹ Etnik gruplar arasında memnuniyetsizlik açısından büyük bir farklılık yok.

		5,9%	11,8%	35,3%	29,4%	17,6%	100,0%
Türk							
Toplam		2,9%	10,8%	29,6%	45,8%	10,8%	100,0%
X²=6.743 SD=8 p<0.05 (p=0.565)							

Ek Tablo 3. Araştırmaya Katılanların “Muhtaç kimseleri koruma açısından belediyenizi derecelendirin” Hakkındaki Görüşleri Ve Dağılımı

		Muhtaç Kimseleri Koruma Açısından Belediyenizi Derecelendirin ?					
		Çok Memnunum	Memnunum	Kısmen Memnunum	Memnun Değilim	Hiç Bir Yorumum Yok	Total
yaşınız ne ?	18-35	7,1%	5,4%	31,3%	41,1%	15,2%	100,0%
	36-50	5,1%	5,1%	21,5%	54,4%	13,9%	100,0%
	50 ve üzeri	4,1%	10,2%	30,6%	44,9%	10,2%	100,0%
Toplam		5,8%	6,3%	27,9%	46,3%	13,8%	100,0%
X²=6.373 SD=8 p<0.05 (p=0.605)							

Ek Tablo 4. Araştırmaya Katılanların “Toplumun güvenliğini sağlama açısından derecelendirin” Hakkındaki Görüşleri Ve Dağılımı

		Toplumun Güvenliğini Sağlama Açısından Değerlendirin ?					
		Çok Memnunum	Memnunu m	Kısmen Memnunum	Memnun Değilim	Hiçbir Yorumum Yok	Total
yaşınız ne ?	18-35	5,4%	13,4%	35,7%	37,5%	8,0%	100,0%
	36-50	5,1%	16,5%	34,2%	38,0%	6,3%	100,0%
	50 ve üzeri		16,3%	40,8%	32,7%	10,2%	100,0%
Toplam		4,2%	15,0%	36,3%	36,7%	7,9%	100,0%
X²=4.172 SD=8 p<0.05 (p=0.841)							

**Ek Tablo 5. Araştırmaya Katılanların “Belediyenin istihdam fırsatlarını derecelendirin”
Hakkındaki Görüşleri Ve Dağılımı**

		Belediyenin İstihdam Fırsatlarını Değerlendirin ?					Total
		Çok Memnunum	Memnunum	Kısmen Memnunum	Memnun Değilim	Hiçbir Yorumum Yok	
yaşınız ne ?	18-35	7,1%	5,4%	20,5%	58,9%	8,0%	100,0%
	36-50	3,8%	10,1%	21,5%	55,7%	8,9%	100,0%
	50 ve üzeri	4,1%	6,1%	18,4%	65,3%	6,1%	100,0%
Total		5,4%	7,1%	20,4%	59,2%	7,9%	100,0%
$X^2=3.640$ SD=8 p<0.05 (p=0.888)							

**Ek Tablo 6. Araştırmaya Katılanların “Belediyenin yaşam kalitesini derecelendirin”
Hakkındaki Görüşleri Ve Dağılımı**

		Belediyenin Yaşam Kalitesini Değerlendirin ?					Total
		Çok Memnunum	Memnunum	Kısmen Memnunum	Memnun Değilim	Hiçbir Yorumum Yok	
yaşınız ne ?	18-35	2,7%	13,4%	39,3%	39,3%	5,4%	100,0%
	36-50	2,5%	10,1%	41,8%	36,7%	8,9%	100,0%
	50 ve üzeri	2,0%	8,2%	38,8%	46,9%	4,1%	100,0%
Toplam		2,5%	11,3%	40,0%	40,0%	6,3%	100,0%
$X^2=3.302$ SD=8 p<0.05 (p=0.914)							

Ek Tablo 7. Araştırmaya Katılanların “İlkokullarda eğitim kalitesinden memnun musunuz ?” sorusuna verdiği cevaplar

		İlkokullarda Eğitim Kalitesinden Memnun Musunuz ?					Total
		Çok Memnunum	Memnunum	Kısmen Memnunum	Memnun Değilim	Hiçbir Yorumum Yok	
nerede yaşıyorsunuz ?	Kalkandelen	4,0%	21,0%	40,3%	23,4%	11,3%	100,0%
	Bogovinye	3,1%	17,2%	40,6%	34,4%	4,7%	100,0%
	Yegunovça	1,9%	11,5%	42,3%	40,4%	3,8%	100,0%
Toplam		3,3%	17,9%	40,8%	30,0%	7,9%	100,0%

$X^2=10.180$ SD=8 p<0.05 (p=0.253)

Ek Tablo 8. Araştırmaya Katılanların “Ortaokullarda eğitim kalitesinden memnun musunuz ?” sorusuna verdiği cevaplar

		Ortaokullarda Eğitim Kalitesinden Memnun Musunuz ?					Total
		Çok Memnunum	Memnunum	Kısmen Memnunum	Memnun Değilim	Hiçbir Yorumum Yok	
nerede yaşıyorsunuz ?	Kalkandelen	2,4%	13,7%	37,9%	37,1%	8,9%	100,0%
	Bogovinye		15,6%	42,2%	28,1%	14,1%	100,0%
	Yegunovça		5,8%	50,0%	38,5%	5,8%	100,0%
Toplam		1,3%	12,5%	41,7%	35,0%	9,6%	100,0%

$X^2=10.022$ SD=8 p<0.05 (p=0.264)

Ek Tablo 9. Araştırmaya Katılanların “Eğitim altyapısını kalitesi binalar envanter ekipman nasıl size ? ” sorusuna verdiği cevaplar

		Eğitim Altyapısını Kalitesi Binalar Envanter Ekipman Nasıl Size ?					Total
		Çok Memnunum	Memnunum	Kısmen Memnunum	Memnun Değilim	Hiçbir Yorumum Yok	
Nerede Yaşıyorsunuz ?	Kalkandelen	1,6%	12,1%	40,3%	35,5%	10,5%	100,0%
	Bogovinye	1,6%	6,3%	42,2%	40,6%	9,4%	100,0%
	Yegunovça	3,8%	9,6%	30,8%	51,9%	3,8%	100,0%
Toplam		2,1%	10,0%	38,8%	40,4%	8,8%	100,0%
$X^2=7.907$ SD=8 p<0.05 (p=0.443)							

Ek Tablo 10. Araştırmaya Katılanların “Öğrencilerin ulaşım imkânı nasıl size ? ” sorusuna verdiği cevaplar

		Öğrencilerin Ulaşım İmkânı Nasıl Size ?					Total
		Çok Memnunum	Memnunum	Kısmen Memnunum	Memnun Değilim	Hiçbir Yorumum Yok	
nerede yaşıyorsunuz ?	Kalkandelen	4,0%	19,4%	17,7%	47,6%	11,3%	100,0%
	Bogovinye	1,6%	26,6%	31,3%	31,3%	9,4%	100,0%
	Yegunovça	3,8%	19,2%	28,8%	40,4%	7,7%	100,0%
Total		3,3%	21,3%	23,8%	41,7%	10,0%	100,0%
$X^2=9.190$ SD=8 p<0.05 (p=0.327)							

Ek Tablo 11. Araştırmaya Katılanların “Yurtta yemek ve konaklama hizmetleri nasıl ? ” sorusuna verdiği cevaplar

		Yurtta Yemek Ve Konaklama Hizmetleri Nasıl ?					Total
		Çok Memnunum	Memnunum	Kısmen Memnunum	Memnun Değilim	Hiç Bir Yorumum Yok	
nerede yaşıyorsunuz ?	Kalkandelen	2,4%	8,9%	22,6%	34,7%	31,5%	100,0%
	Bogovinye	4,7%	6,3%	28,1%	31,3%	29,7%	100,0%
	Yegunovça	1,9%	9,6%	25,0%	34,6%	28,8%	100,0%
Toplam		2,9%	8,3%	24,6%	33,8%	30,4%	100,0%
$X^2=2.239$ SD=8 p<0.05 (p=0.973)							

ANKET FORMU

Değerli katılımcılar!

Bu anket, "Makedonya Cumhuriyeti`nde Yerel Yönetimlerin ve Yerel Hizmetlerin Teşkilat Yapısı: Bugünkü Durum ve Gelecek Perspektifler" tez konusunda, 18 – 50 ve üzeri yaşlar arası edindiğiniz bilgi ve tecrübelerinizle ilgili. Hedefimiz, yerel yönetimler ve yerel hizmetler üzerinde, sorunlarınızı, bilgilerinizi ve yaşadıklarınızı bizzat sizden öğrenmektir. Ankette adınızı, soyadınızı yazmanız gerekmiyor. Sadece soruları dikkatle okumanızı ve cevapsız bırakmamanızı özellikle bekliyoruz.

Gösterdiğiniz ilgi ve yapmış olduğunuz katkılardan dolayı teşekkür eder, başarılar dilerim...

Örnek:

1 Çok memnunum

2 Memnunum

3 Kısmen memnum

4 Memnun değilim

Anketi uygulayan:
LJEJLJA SELMANİ
Uludağ Üniversitesi - Bursa
Kamu Yönetimi
Yönetim Bilimleri

lejla.selmani@yahoo.com

I Katılımcıların demografik verileri

1. Cinsiyet

1. Erkek
2. Kadın

2. Etnisite

1. Makedon etnisite
2. Arnavut etnisite
3. Türk etnisite

3. Belediye

4. Yaş

1. 18-35
2. 36-50

3. 50+

5. İstihdam Durumu

1. Kamu sektöründe çalışır
2. Özel sektörde çalışır
3. Sivil sektörde istihdam (STK)
4. Kendi işine
5. İşsiz
6. Ev hanımı
7. Emekli
8. Öğrenci

6. Eğitim

1. İlkokul mezunu
2. Lise mezunu
3. Üniversite mezunu

7. Aile üyeleri

1. 2 kişi
2. 3 ile 4 arasında
3. 5 ile 6 arasında
4. 6 kişiden fazla

8. Ekonomik Durumu (2014 yılında evinizde net aylık geliri)

1. 9.000 denar üzeri
2. 9001 - 15.000 denar
3. 15.001 - 21.000 denar
4. 21001-27000 denar
5. 27.001 - 35.000 denar
6. 35.001- 41,000 denar
7. 41.000 denardan fazla

II. BELEDİYE HİZMETLERİ YAŞAM KALİTESİ VE DEĞERLENDİRME İLE İLGİLİ SORULAR

9. Belediye yaşam kalitesi

	Çok memnunuz	Memnunuz	Kısmen memnunuz	Memnun değilim	Hiçbir yorumum yok
1.Yaşamak için belediyenizi nasıl sıralandırırınız?	1	2	3	4	5
2.Çocugunuzu yetiştirmek için belediyeniz imkanlarını nasıl sıralandırabilirsiniz?	1	2	3	4	5
3.Belediyenin yaşam kalitesini değerlendiriniz !	1	2	3	4	5
4.Yaşlılara yardım açısından belediyenizi nasıl değerlendirebilirsiniz ?	1	2	3	4	5
5.Muhtaç kimseleri koruma açısından belediyenizi nasıl değerlendirirsiniz?	1	2	3	4	5
6.Belediyenin istihdam fırsatlarını nasıl değerlendirirsiniz?	1	3	3	4	5
7.Toplumun güvenliğini sağlama açısından belediyenizi nasıl değerlendirirsiniz ?	1	3	3	4	5

10.Son üç yılda belediyelerde yaşanan sorunlar Yerel belediyelerde en büyük sorunlardan hangisi!

- 1.Su sağlanması
2. Ulaşım
3. Yerel Ekonomik Kalkınma
4. Çevre
5. Alt yapı çalışmaları
6. Kamu, sanitasyon ve atık yönetimi
7. İlk öğretim
8. Ortaöğretim
9. Anaokulu
10. Kentleşme
11. Kültür
12. Spor
13. Sağlık

11.Eğitim alanında hizmetleri değerlendirin

	Çok memnunum	Memnunum	Kısmen memnunum	Memnun değilim	Hiçbir yorumum yok
1.İlkokullarda eğitim kalitesi	1	2	3	4	5
3.Ortaokullarda eğitim kalitesi	1	2	3	4	5
3.Eğitim altyapısının kalitesi (binalar, envanter, ekipman)	1	2	3	4	5
4.Oğrencilerin ulaşım imkanı	1	2	3	4	5
5.Yurtta yemek ve konaklama hizmetleri	1	2	3	4	5
6.Eğitim hakkında genel değerlendirme	1	2	3	4	5

12. Entegre eğitim belediyede uygulanan bir kavram olmalı mıdır?

1. Evet
2.Hayır
3. Bu konuda hiçbir fikrim yok

13. Belediyenin kentsel planlama hizmetlerini değerlendirin

	Çok memnunum	Memnunum	Kısmen memnunum	Memnun değilim	Hiçbir yorumum yok
	1	2	3	4	5
1.Kırsal ve kentsel alanlarda planlı olarak detaylı çözümler yapılması hakkındaki görüşlerinizi sıraladınız	1	2	3	4	5
2.Kırsal alt yapı çalışmaları	1	2	3	4	5
3.Belediyeden gayri menkül kullanımı için inşaat izni	1	2	3	4	5
4.Kentsel planlama (genel değerlendirme)	1	2	3	4	5

14.Kentsel planlama için alınan belediye vergileri ve inşaat yapımı için alınan izin belgesi fiyatları sizce yüksek mi ?

- 1.Evet 2.Hayır 3.Hiçbir fikrim yok

15. Belediyenin yerel ekonomik kalkınma hizmetlerini değerlendirin!

	Çok memnunum	Memnunum	Kısmen memnunum	Memnun değilim	Hiçbir yorumum yok
1.Büyük ve küçük işletmelerin gelişimi için verilen sübvansiyonlar desteklemesi	1	2	3	4	5
2.Belediyenin teşvik kredisi sağlaması	1	2	3	4	5
3. Yerel ekonomik kalkınma (genel değerlendirme)	1	2	3	4	5

16. Belediyenizde işsizliğin büyük bir oranda olduğunu düşünüyor musunuz?

- 1.Evet 2.Hayır 3. Hiçbir yorumum yok

17. Yerel yönetim birimlerinde işsizlik sorunun yeterince çözüldüğünü düşünüyor musunuz?

- 1.Evet 2.Hayır 3. Hiçbir yorumum yok

18. Belediyenin çevre temizliği konusunda duyarlılığı nasıldır ?

	Çok memnunum	Memnunum	Kısmen memnunum	Memnun değilim	Hiçbir yorumum yok
1.Toprak kirliliğinin önlenmesi ve toprağın korunması	1	2	3	4	5
2.Su kirliliğinin önlenmesi	1	2	3	4	5
3. Hava kirliliğinin önlenmesi	1	2	3	4	5
4. Çevre koruma	1	2	3	4	5
5.Enerji kaynaklarının etkili (enerji tasarrufu, yenilenebilir enerji kaynaklarının kullanımı - rüzgâr, güneş, vb.)	1	2	3	4	5
6.Çevre koruma alanındaki hizmetler	1	2	3	4	5

19. Vatandaşların korunması alanındaki hizmetler

İtfaiye Hizmetleri Başkanlığı	1	2	3	4	5
-------------------------------	---	---	---	---	---

20. Sosyal devlet korumacılığı

Değerlendirme	Çok memnunum	Memnunum	Kısmen memnunum	Memnun değilim	Hiçbir yorumum yok
1.Anaokul	1	2	3	4	5
2.Huzur evi	1	2	3	4	5
3.Bakıma muhtaç bireyler ve çocuklar için sosyal hizmetler	1	2	3	4	5
4.Sosyal sağlık güvencesi olmayan çocuklar için sosyal bakım hizmetleri	1	2	3	4	5
4. Çocukların sosyal ihtiyaçlarını karşılanması	1	2	3	4	5
6.Ebeveynlerinden sadece biri hayatta olan çocuklar için sosyal bakım hizmetleri	1	2	3	4	5
7.Uyuşturucu ve alkol bağımlısı kişiler için sosyal bakım hizmetleri	1	2	3	4	5
8.Çocuklar için Sosyal Bakım değerlendirmesi	1	2	3	4	5

21. Sizde belediyenin hizmetleri nasıl olursa uygun olurdu ?

1. Merkezi yönetim
- 2.Yerel yönetimler ve belediyeler
- 3.Sivil toplum kuruluşları
4. Özel sektör
- 5.Kamu-özel ortaklığı

22. Kamu hizmetlerinde belediye hangi oranda etkili?

Değerlendirme	Çok memnunum	Memnunum	Kısmen memnunum	Memnun değilim	Hiçbir yorumum yok
1. Su sağlanması	1	2	3	4	5
2. Kanalizasyon	1	2	3	4	5
3. Atık su Yönetimi	1	2	3	4	5
4. Kanalizasyon arıtma	1	2	3	4	5
5. Halka açık dinlenme yerleri	1	2	3	4	5
6. Mezarlık bakımı	1	2	3	4	5
7.Parklar	1	2	3	4	5
8. Aydınlatma	1	2	3	4	5
9.Kamu gözetimindeki piyasaları	1	2	3	4	5
10. Otopark	1	2	3	4	5
11. Kamu hizmetleri (Genel değerlendirme)	1	2	3	4	5

23. Spor tesisleri ve rekreasyon

Değerlendirme	Çok memnunum	Memnunum	Kısmen memnunum	Memnun değilim	Hiçbir yorumum yok
1.Spor ve rekreasyon faaliyetlerinin uygulanması	1	2	3	4	5
2.Spor bakım ve inşaa	1	2	3	4	5
3.Spor dernekleri için destek	1	2	3	4	5
4.Spor ve rekreasyon (genel değerlendirme)	1	2	3	4	5

24. Kültür alanında da belediye hizmetlerini değerlendirin!

Değerlendirme	Çok memnunum	Memnunum	Kısmen memnunum	Memnun değilim	Hiçbir yorumum yok
1. Kültürel kurumlar (müzeler, kütüphaneler, kültür evleri) ve bu kurumların hizmet sağlaması	1	2	3	4	5
2. Folklor, gelenek, geleneksel el sanatları ve kültürel değerleri korunması vb.	1	2	3	4	5
3.Spor dernekleri için destek	1	2	3	4	5
4.Spor ve rekreasyon (genel değerlendirme)	1	2	3	4	5
3.Kültürel etkinliklerin organizasyonu	1	2	3	4	5
4.Sanat eseri teşvik amacıyla yapılan hizmetler	1	2	3	4	5
6. Kültür (genel değerlendirme)	1	2	3	4	5

25. Sağlık hizmetlerinin değerlendirilmesi!

	Çok memnunum	memnunum	Kısmen memnunum	Memnun değilim	Hiçbir yorumum yok
1. Sağlık (genel değerlendirme)	1	2	3	4	5

26. Bu hizmetlerin daha iyi sağlayan hangisi olurdu?

1. Merkez yönetim
2. Yerel yönetimler, belediyeler
3. Sivil toplum Kuruluşları
4. Özel sektör
5. Kamu-özel ortaklığı

27. Aşağıdaki alanlardan hangisinde belediye en iyi şekilde sonuca ulaşmıştır?

1. Su sağlanması
2. Ulaşım
3. Yerel Ekonomik Kalkınma
4. Çevre
5. Alt yapı çalışmaları
6. Kamu, sanitasyon ve atık yönetimi
7. İlk öğretim
8. Ortaöğretim
9. Anaokulu
10. Kentleşme
11. Kültür
12. Spor
13. Sağlık

28. Aşağıdaki alanlardan hangisinde belediye kötü sonuçlar gösterdi?

1. Su sağlanması
2. Ulaşım
3. Yerel Ekonomik Kalkınma
4. Çevre
5. Alt yapı çalışmaları
6. Kamu, sanitasyon (arındırma) ve atık yönetimi
7. İlk Eğitim
8. Ortaöğretim
9. Anaokulu
10. Kentleşme
11. Kültür
12. Spor
13. Sağlık

Anketimiz İle ilgili düşüncelerinizi eklemeniz bizim açımızdan son derece sevindirici olacaktır:.....

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

.....
Araştırmamıza katkılarınızdan dolayı teşekkürlerimi tekrar sunar derslerinizde başarılar, hayat boyu mutluluklar dilerim...

KALKANDELEN / 2015

ÖZGEÇMİŞ

ÖZGEÇMİŞ			
Adı, Soyadı	LJEJLJA		SELMANİ
Doğum Yeri ve Yılı	TETOVO		19.07.1987
Bildiği Yabancı Diller	Makedonca		Yüksek
ve Düzeyi	İngilizce		Yüksek
	İspanyolca		Orta
Eğitim Durumu	Başlama - Bitirme Yılı		Kurum Adı
Lise	2002	2006	Lise "Kiril Pejçinoviç" Genel bilimler bölümü
Lisans	2006	2010	Güney Doğu Avrupa Üniversitesi- Kalkandelen / MKD
Yüksek Lisans	2013	2015	U.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü Kamu Yönetimi
Doktora			
Çalıştığı Kurum (lar)	Başlama - Ayrılma Yılı		Çalışılan Kurumun Adı
1.			
2.			
3.			
Üye Olduğu Bilimsel ve Mesleki Kuruluşlar	Balkan Araştırma Derneği – Bursa		
Katıldığı Proje ve Toplantılar			
Yayımlar:			
Diğer:			
İletişim (e-posta):	lejla.selmani@yahoo.com		
	Tarih	03. 08. 2015	
	İmza		
	Adı Soyadı	LJEJLJA SELMANİ	